

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til økonomiministeren og skatteministeren [om udviklingen i grænsehandelen samt regeringens plan for at få afgifterne på øl, vin, spiritus og tobak tilnærmet EU-niveau].

Af Kim Behnke (FRI) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 6/10 99).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Forespørgsel nr. F 8:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan statsministeren og udenrigsministeren oplyse om udviklingen i det europæiske samarbejde og om regeringens politik i forhold til de danske forbehold, herunder den fælles mønt, spørgsmål i forhold til det retlige samarbejde – som blandt andet drøftes på det ekstraordinære topmøde i Tampere i Finland den 15.-16. oktober 1999 – og udviklingen af en europæisk forsvarsdimension?«

Af Jacob Buksti (S), Charlotte Antonsen (V), Lene Espersen (KF), Mimi Jakobsen (CD) og Elisabeth Arnold (RV).

(Forespørgslen anmeldt 6/10 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/10 99).

Formanden:

Efter ønske skal jeg fastsætte en taletid på indtil 10 minutter for ordførere i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Jeg vil gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, torsdag den 14. oktober 1999.

Begrundelse

Jacob Buksti (S):

Siden Murens fald har vi set konturerne af et helt nyt Europa vokse frem. Der er sket fantas-

tisk meget på det europæiske kontinent i de senere år.

På den positive side er der sat gang i udviklingen af EU med en række nye lande, hvoraf de fleste er nye demokratier i Central- og Øst-europa. På den negative side har vi været vidne til en række dybt tragiske begivenheder på Balkan. Samarbejdet i EU har været præget af disse begivenheder.

Der er sat skub i udviklingen på en række områder, som berører de danske forbehold. En afgørende ting er, at euroen nu er en realitet, men også på det retlige og forsvarsmæssige område, er der bevægelse.

Partierne bag forespørgslen har derfor ønsket at høre, hvordan regeringen vurderer udviklingen i det europæiske samarbejde. Vi ønsker især at få belyst, hvilke politiske overvejelser regeringen gør sig vedrørende de danske forbehold. Vi ser frem til regeringens redegørelse, og vi håber på en grundig debat om Danmarks placering i det europæiske samarbejde.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak til initiativtagerne til denne forespørgsel, som jeg synes er fantastisk vigtig, som kommer på det rigtige tidspunkt, og som også bør komme med jævne mellemrum, fordi det lige nu går så stærkt i det europæiske samarbejde.

Sagen er jo, at vi står over for en meget tæt europæisk dagsorden i de kommende år. Jeg behøver blot indledningsvis at nævne hovedoverskrifterne: EU's udvidelse, regeringskonferencen, euroen, retlige og indre anliggender og europæisk konfliktstyring.

Dagsordenen kan beskrives med ét eneste ord: politik. Det handler om politik. Det handler om demokratiske, politiske beslutninger, så vi kan forme fremtiden på de betingelser, folk har valgt os til at forme den under og ikke på andres. Det handler om demokratisk valgte regeringer i Europa sammen med deres parlamenter, der gennem et samarbejde skal finde frem til fælles svar på de udfordringer, vi står over for, for vi ved jo godt, at hvis vi ikke tager os af det, er der andre kræfter, der tager sig af det, og det er sjældent til gavn for de svageste i vore lande.

EU ser i dag meget anderledes ud, end de fleste forestillede sig i 1972; det er sandt. På den

ene side blev det ikke det Europas Forenede Stater, som modstanderne af det europæiske samarbejde fremmanede skræmmebilleder om; på den anden side blev samarbejdet heller ikke kun begrænset til praktiske økonomiske og handelsmæssige samarbejder, som mange tilhængere alene argumenterede for. Det blev noget mere, og det har der sandelig været gode grunde til.

Først og fremmest ser, verden og Europa meget anderledes ud nu end dengang, for 27 år siden. Vor verdensdel har vel især gennemgået tre store, betydelige forandringer, som fortsat er under udvikling: en omfattende teknologisk forandring, som uundgåeligt og uomgængeligt vil sætte sit præg på vore livsvilkår og på vore samfunds fremtid i de næste årtier, senest med informationsteknologien og de kolossale forandringer, den kommer til at påvirkede vore virksomheders og vore borgeres hverdag med.

Det andet er den omfattende økonomiske forandring i Europa og i verden, en globalisering og en international konkurrence, som siger sparto til, hvad vi har oplevet i årene forud.

Det tredje er den store og omfattende politiske forandring efter den kolde krigs ophør og Murens fald.

Disse tre store forandringer – den teknologiske, den økonomiske og den politiske – påvirker almindelige menneskers dagligliv og hverdag. Man ser det måske ikke så tydeligt i det daglige, stressede liv, men påvirkningen er der så sandelig, og vel at mærke en påvirkning, der går på tværs af vore landegrænser.

Hvordan sikrer vi folks fremtid i den ny verden, hvor påvirkningerne kommer til os udefra – påvirkninger, som vi nødvendigvis må finde politiske svar på? Det gør vi ved at forberede os, ved at dygtiggøre os og ved at finde en del af svarene i et samarbejde på tværs af grænserne, for alene herved kan vi sikre vore samfunds fremtid. Alene kan vi klare noget, men ikke det hele.

Derfor er det, vi gradvis udvider samarbejdet i EU. Vi har set udviklingen i øjnene. Vi vender ikke ryggen til, for gjorde vi det, ville vi svigte. Vi har indset, at vi – dvs. landenes regeringer og parlamenter – skal tage fat, og vi har indset, at hvis vi ikke tog fat, ville lobbyisterne og de vældige økonomiske markeds kræfter bestemme alene, og så ved vi godt, hvem taberne ville blive.

Vi har f.eks. indset, at frihandel ikke er nok, når man kan lave skjulte handelshindringer i

form af tekniske standarder, og derfor har vi det indre marked, Europas hjemmemarked. Vi har indset, at globaliseringen gør det nødvendigt at samarbejde om et trygt arbejdsmiljø, sikre sig mod forurening, sikre menneskeværdige vilkår for alle. Derfor stiller vi fælles mindstekrav på alle de områder, der har betydning for mennesker i alle vore lande, så vi ikke konkurrerer på det ringeste, men konkurrerer på det dygtigste og det bedste.

Det projekt klarer vi ikke i morgen. Der vil gå år, der vil gå mange år, og det vil sikkert forny sig undervejs. Men jeg er ikke i tvivl om retningen, for alternativet er jo, at andre kræfter bestemmer tilfældigt og uden hensyn til de værdier, vi lægger så stor vægt på.

Er der så noget, der er gået tabt undervejs i de 27 år, der er gået? Det kunne man godt have frygtet, men jeg mener ikke, det er det karakteristiske i billedet. Det europæiske samarbejde har jo udviklet sig, samtidig med at vi har bevaret, for ikke at sige styrket, vor egen bevidsthed om vort samfunds værdi. Der er vel ingen, som med fuld ret vil påstå, at vi er blevet mindre danske, end vi var for 27 år siden. Jeg ved godt, at der er nogle partier, der mener, at de er mere danske end andre, men det er jo en anden diskussion.

Vores velstand er blevet større, end den var dengang, vores velfærd er blevet mere omfattende, end den var dengang, og vi må konstatere, at alle skræmmebillederne fra dengang ganske enkelt ikke holdt.

Lad os da så kigge fremover og tage de hovedopgaver, vi står foran i de kommende år. Den første, den vigtigste, den mest langtrækkende, den mest perspektivfyldte og den, der er mest forpligtende for os som politikere, der skal tænke videre – ikke blot til i morgen, men også for næste generation – er udvidelsen, den udvidede medlemskreds, de nye demokratier, der skal være medlemmer af samme klub som vi.

Hvis vi kan sige til børnebørnene og til andre, der spørger os, om vi nu traf de rigtige beslutninger, så vi havde lært af dette århundredes blodige krige, må svaret være: Ja, det gjorde vi – hvis vi samtidig kan sige, at vi har lagt os i spidsen for den udvidelse. Derfor har Danmark i hele forløbet, lige siden vi i 1993 under det danske formandskab definerede Københavnkriterierne for at blive medlem af Europa, været frontløbere og fortalere, og den linje vil regeringen naturligvis holde fast i.

Vi vil allerede på mødet i Tammerfors her i slutningen af denne uge argumentere stærkt for, at de resterende seks kandidatlande også optages i gruppen af lande, der nu er i gang med egentlige optagelsesforhandlinger. Det er vores ambition, det er det, vi vil arbejde for, og målet skal være, at vi i Det Europæiske Råd i Helsingfors til december endeligt beslutter os til at starte på egentlige optagelsesforhandlinger med de seks resterende kandidatlande: Letland, Litauen, Slovakiet, Bulgarien, Rumænien og Malta. Men det første skridt må vi prøve at tage i Tammerfors. Det er ikke sikkert, vi når det fuldt og helt, men forsøget skal gøres, stemmen skal lyde, og arbejdet skal i gang.

Den anden hovedopgave, vi skal tage fat på, bliver den kommende regeringskonference. Danmark har sagt det klart: Regeringskonferencen bør efter vor opfattelse samle sig om de spørgsmål, der er nødvendige af hensyn til uvidelsen, jeg talte om lige før. Det var jo også det, vi ikke kunne blive enige om i Amsterdam.

Jeg synes ikke, vi skal komplicere dagsordenen med alt muligt andet. De vigtigste institutionelle emner er Kommissionens sammensætning i fremtiden, stemmevægtene i Ministerrådet, flertalsafgørelsernes betydning og Europa-Parlamentets sammensætning.

Det lyder så let, men jeg kan forsikre for, at det bliver en kæmpeopgave. De, der som udenrigsministeren og jeg har deltaget i forhandlingerne i Amsterdam, kan nikke og bekræfte. Ordene var tunge, og forhandlingerne var lange. Selv da det blev tidligt på morgenstunden, var man ikke blevet enig, så det er langtfra nogen enkel eller let opgave. Det er vel en af de sværeste, vi har stået over for meget længe.

Der skal ikke herske tvivl om, at Danmark meget gerne bidrager til, at vi får løst de spørgsmål. Vi er parate, det var vi allerede i Amsterdam, og det er vi også nu.

Fra Det Europæiske Råds møde i Köln i juni i år er der også lagt op til, at vi netop samler kræfterne om de spørgsmål, jeg har nævnt. Det er også det, vi arbejder for, selv om vi – vil jeg gerne slutte med at sige her på dette punkt om dette emne – naturligvis skal erindre os, at ethvert land altid under en regeringskonference kan rejse et emne, kan få et emne sat på dagsordenen. Derfor kan ingen i dag garantere, at det kommer til at forløbe sådan, men det er det, vi helst og gerne ser.

Så til de europæiske spørgsmål, som har betydning for og relation til vore forbehold, og

først om euroen: Det kommer formentlig ikke som det helt store chok, at jeg og regeringen mener, at vi skal sige ja til at gå sammen med de andre lande om euroen. Det skal vi, fordi det er i vor interesse, fordi det er i vores fælles interesse, fordi det er i vort lands interesse. Men tiden er ikke moden til en folkeafstemning her og nu. Tiden er til, at vi grundigt og åbent diskuterer med hinanden, hvad vi mener at euroen betyder for vort land.

Vi må give os tid til at forklare og diskutere vore synspunkter ordentligt. Vi må ikke koncentrere os om teknik og detaljer, men om de virkelige grunde, de store grunde til, at vi efter regeringens og min opfattelse skal sige ja, og ikke drukne befolkningen i teknik og i regnestykker. Vi må tale ordentligt med hinanden om sagen, ordentligt og ikke skingert.

For mig er der tre grunde til, at Danmark er bedst tjent med at gå med i euroen. Jeg har nævnt dem før, men de er afgørende at holde fast i.

For det første: Det handler om Danmarks tryghed og sikkerhed i fremtiden. Euroen giver nu engang os danske de bedste muligheder for at tage udfordringerne fra valutaspekulanterne op. Vi har set så sent som sidste år, hvor stærke kræfter vi er oppe imod, og vi har set i både Sverige og England, hvor svag man egentlig bliver, når spekulanterne for alvor går i gang. Vi mærkede det også, da det europæiske valutasystem brød sammen, og vi har selv set det på vore egne valutabeholdninger og dermed på den basis for vort velfærdssamfund, som vi er så afhængige af.

Vi er ikke uafhængige af påvirkninger udefra. Hvis vore europæiske partnere bliver sat under pres, så kan vi også mærke det på vores eksport, på vores arbejdspladser. Vi så det i 1970'erne, vi så det i 1990'erne. Arbejdsløsheden steg i 1970'erne, fordi den steg i de andre lande, og hver gang begik de europæiske regeringer de samme fejl: Vi konkurrerede på devalueringer og nedskæringer i stedet for at konkurrere på at hjælpe hinanden ud af krisen.

Det må være slut nu. Vi må lære af vore erfaringer. Derfor handler det om tryghed og om sikkerhed. Vi vil ikke acceptere, at valutaspekulanter skalter og valter med vores velfærd; der skal ikke kunne spekuleres mod den danske valuta og mod den danske velfærd. Det er min første begrundelse.

Den anden begrundelse handler om danske arbejdspladser. Vi er jo alle sammen enige om,

at det er godt for dansk økonomi, at vi har ført en fastkurspolitik, og vi er jo enige om, at det har tjent os godt at føre en økonomisk politik, der bygger på de samme principper som det, vi kender inden for euro-området, inden for ØMU'en.

Derfor mener vi jo også, at dette land, Danmark, i de seneste 6½ år har dokumenteret, at sunde økonomiske principper og god beskæftigelsesfremgang ikke er modsætninger, men måske i virkeligheden forudsætninger for hinanden. Fastkurspolitikken og den økonomiske vækst og politik har givet os arbejdspladserne. Den linje skal fastholdes, og den linje kan vi i endnu højere grad fastholde ved at sige ja til euro-området med stabil valuta, med stabil vækst, med blomstrende erhvervsliv.

Dansk økonomi er i superklassen, ja. Vi har fået internationale topkarakterer, ja. Men i det lange perspektiv, som vi jo skal tænke på, når vi stiller os selv spørgsmålet om ja eller nej til euroen, skal vi ikke bare lukke øjnene for, hvad der kan ske. Der kan engang i fremtiden blive sat spørgsmålstejn ved vores kreditværdighed. Det behøver ikke at være vores egen skyld, men i en international krise kan man ikke se bort fra, at de internationale investorer vil gå uden om os, alene fordi vi har valgt at holde os uden for euro-området.

Sådan er det nu engang: Når kriser brænder på, søger investorerne tilflugt i de store valutaer – det har vi set før – for dem kender de til bunds, dem er de trykke ved.

Så kan de danske virksomheder være nok så dygtige, og den danske økonomi kan være nok så stærk, men er der virkelig fart på spekulationen, er der finansielle kriser under opsejling, så tror jeg, vi vil få det at mærke. Det kan koste på investeringssiden; det kan koste arbejdspladser.

Mit andet argument er altså: virksomhedernes konkurrenceevne, beskæftigelsen, Danmark som attraktivt investeringsland.

Så er der mit tredje argument. Det handler om at kende sig selv, kende sin politiske vej, sætte nogle mål for vores samfund og konsekvent følge de mål op overalt, hvor der træffes beslutninger, der har betydning for vores lands fremtid.

Det handler om Europas og Danmarks udvikling i de kommende 10-20 år. Hvilken vej skal vi gå i Europa? Hvad vil vi med vores land i den region af verden, vi hører til? Hvordan varetager vi danske værdier stærkest muligt? Vi kan jo godt gøre en forskel. Vi skal ikke gå i ét

med tapetet med de andre. Vores stemme og indflydelse beror ikke på at sige ligesom de andre, de store, men at være dygtige til at argumentere for vores sag. Det har vi vist før. Det så vi i Amsterdam, da vi arbejdede på at få beskæftigelsen og miljøet ind. Det fik vi, fordi argumentationen og dokumentationen var i orden. Vi har noget at byde på; det er derfor, vi også skal være med.

Men det er også vigtigt for os at være med de steder, hvor der træffes beslutninger, der har betydning for vores lands fremtid. Danmark skal være dér, hvor der træffes beslutninger om Danmark, direkte som her i Folketinget eller indirekte som betingelser for de beslutninger, vi træffer i Folketinget. Det er min tredje begrundelse.

Så er der noget andet, der er vigtigt at holde fast i: Jeg tror, at den europæiske region kan gå hen og blive verdens lederskab, når det gælder menneskelige, sociale, økonomiske og miljømæssige værdier. Det handler om at sætte rammer for markedskræfterne, bruge det bedste i de økonomiske markedskræfter, men samtidig undgå, at det slår ud på en forkert måde. Det handler om at gøre sig gældende som europæisk region i forhold til OECD, i forhold til Central- og Østeuropa, i forhold til Verdenshandelsorganisationens kommende runder.

Jeg synes, vi skal tage de første skridt i den europæiske region til at lægge os i spidsen med et lederskab, der stiller krav om større respekt for lønmodtagerrettigheder, for miljøbestemmelser, for forbrugerbeskyttelse, for menneskerettigheder. Alt det kan Danmark også være med til at præge, jeg ved godt ikke fuldt og helt og ikke dominerende, men vi kan være der, som vi har været der før, og vi har set, at vi kan gøre en lille forskel. Det er også det, der er min begrundelse.

Dansk tilslutning til euroen er en stor beslutning, og som jeg sagde det, skal den ikke træffes, før vi har informeret grundigt og diskuteret grundigt og ordentligt. Sådan nogle store beslutninger træffes nu engang bedst, hvis der er ordentlig tid og befolkningen har haft den fornødne tid.

Vores holdning er klar: Vi skal have en folkeafstemning om euroen, og vi skal have den før næste ordinære folketingsvalg. Der vil alene blive tale om gennemførelse af en folkeafstemning om ét tema: Danmarks tilslutning til euroen.

Regeringen respekterer naturligvis den danske befolknings beslutning og dermed de danske forbehold. Alt andet ville være udemokratisk. Regeringen vil ikke medvirke til at sætte spørgsmålstegn ved, om forbeholdenes fremtid nu er befolkningens afgørelse. Det er de og alene befolkningens.

Så vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om forsvarsforbeholdet og den europæiske dimension. Jeg tror, det er klogt en gang imellem at stille sig selv det spørgsmål: Hvorfor tog vi egentlig i sin tid det forbehold? Det gjorde vi jo bl.a., fordi vi ikke ønskede et europæisk militær i konkurrence med NATO. Der var faktisk rimelig grund til at tage det forbehold dengang, for der var jo kræfter og lande, der ønskede det.

Der var med andre ord både politiske og sikkerhedspolitiske grunde til, at vi tog det forbehold, og vi ønsker stadig væk at gøre det fuldstændig klart, at vi ikke ønsker en europæisk forsvarsmæssig udvikling uafhængig af eller adskilt fra NATO.

Derfor mener regeringen, at det, der er kernen i det danske forsvarsforbehold, stadig er et rigtigt synspunkt, og det tror jeg faktisk de fleste her i salen er enige med os i. Vi ønsker ikke en europæisk udvikling, der har klippet navlestrengen mellem Europa og NATO over. Vi ønsker en udvikling inden for NATO's rammer.

Hvad er det så, man taler om, når man snakker forsvarsdimension i EU? Ja, lad os gå til biddet, lad os gå lige til kernen: Det er jo, at Europa lever op til sit ansvar og bliver bedre til at forebygge, gribe ind, før det er for sent. På en måde ville vi gerne se, at det hele ikke beroede på, at amerikanerne var hurtige nok til at komme og hjælpe os.

Jeg synes, forløbet i Kosovo demonstrerer klart for os alle sammen, at det er nødvendigt, at vi her i Europa bliver bedre til at tage vare på vores del af opgaverne og ansvaret i krisestyringen. Både Europa og vores amerikanske partnere er enige om den tilgang til sagen. Derfor er det, vi har fået ekstra gang i debatten om, hvorvidt vi nu har tilstrækkelig stor europæisk kapacitet til krisestyring. Den debat har naturligvis en forsvarsmæssig dimension, ja, men den har sandelig også en civil dimension og en politisk dimension.

Tager vi den forsvarsmæssige eller militære side af sagen, så handler det ikke om oprustning. Det handler derimod om, at vi i Europa bliver bedre til at arbejde sammen, at vi bliver bedre til at udnytte de ressourcer, vi nu engang

har, at vi bruger vores forsvar klogere, og det handler om at få udfyldt en række huller i det samarbejde. Det handler om at blive bedre til at samarbejde både i NATO og, inden for NATO, mellem de europæiske lande, og det handler altså også om, at Europa skal kunne påtage sig en opgave, vi kan løfte mere eller mindre alene.

Det, man forestiller sig i den sammenhæng, er, at Europa skal kunne indrette sin evne til selv at løse de mindre opgaver inden for krisestyring, altså det, man kalder Petersberg-opgaverne, eksempelvis visse humanitære, fredsskabende operationer. Det kan vi faktisk ikke i dag, som de fleste landes forsvar er indrettet. Det vil tage tid, før Europa selv kan klare de opgaver, men at tale om en europahær i den sammenhæng er simpelt hen forkert. Der er ikke tale om en europahær, som Danmark ser det, og vi medvirker ikke til at deltage i en europahær.

Ved en europahær forstår jeg en hæropbygning, der indebærer, at vi overgiver kommandoen over danske soldater til en fremmed instans. Det gør vi ikke i dag, det vil vi heller ikke gøre i fremtiden. Jeg tror personlig heller ikke, det kommer til at gå sådan, men jeg siger det for klarhedens skyld. I den virkelige verden vil formentlig langt de fleste operationer, selv de små, foregå i NATO-regi eller i hvert fald med en bred deltagerkreds, ud fra den politiske betragtning, at det nu engang virker bedst, når det internationale samfund står sammen.

Så var der den civile side af krisestyringen. Alle er jo enige om, at det er bedst at forebygge, at det er bedst at få løst konflikterne, inden de opstår. Herhjemme har vi et humanitært beredskab, og vi to og jo, som mange her i salen ved det, ved topmødet i Köln initiativ til at foreslå, at alle Europas lande opretter et tilsvarende humanitært beredskab som det, vi har i Danmark, som en del af den krisestyring, man nu prøver at opbygge.

Det handler om at få skabt en politisk samarbejdsform, som gør det muligt for de europæiske lande at træffe nogle beslutninger i tilstrækkelig god tid, på det rigtige tidspunkt, og derfor taler man også i Bruxelles om en permanent gruppe, som skal bygges op, så problemerne kan håndteres hurtigt. Man taler om at etablere en politisk og militær ekspertise, så der bliver bedre grundlag for beslutningerne.

Alt det diskuterer man, forhandler man, arbejder man intenst med i EU i øjeblikket. Køreplanen er fortsat, at disse drøftelser og forhand-

linger skal være færdige i efteråret 2000 under det franske formandskab.

Der synes imidlertid også at være stemning for, at Helsingforstopmødet til december skal tage hul på nogle af de spørgsmål, jeg her har omtalt. Det, man bl.a. kan forestille sig, er, at der oprettes nogle midlertidige organer, så EU allerede nu bliver bedre til krisestyring. Hvad der konkret vil blive foreslået, ved vi faktisk ikke på nuværende tidspunkt, det ved vi formentlig først engang i løbet af november måned.

Må jeg sammenfatte det forsvarsmæssige område: Danmark har en klar interesse i at påvirke udviklingen; derfor sidder vi med ved bordet i EU og i NATO.

Vi har nogle klare krav på området:

For det første: Vi ønsker at fastholde, at det drejer sig om krisestyring, ikke om territorialforsvar.

For det andet: Vi ønsker at fastholde det tættest mulige samspil mellem EU og NATO, ikke at klippe forbindelsesledet over, men at udvikle et samarbejde som en del af NATO.

For det tredje: Vi ønsker fuld gennemsigtighed i samarbejdet mellem de to organisationer, ikke konkurrence eller unødigt dobbeltarbejde.

Endelig for det fjerde: Vi ønsker holdbare løsninger for de NATO-lande, f.eks. Norge, som ikke er med i EU, og for de EU-lande, der ikke er medlemmer af NATO, men som ønsker at deltage i den fælles indsats.

Det er disse fire krav, vi vil arbejde for bliver opfyldt i det samarbejde, der er gået i gang. Det er de interesser, vi vil forfægte. Vi kan ikke vide med sikkerhed, hvad det endelige udfald af drøftelserne bliver. Når der foreligger resultater, er det klart, at vi vil gøre vores stilling op.

Selve topmødet i Tammerfors på fredag og lørdag er et ekstraordinært topmøde, ekstraordinært i den forstand, at det ligger ud over det almindelige topmøde, der først afholdes i december i Helsingfors, og ekstraordinært i den forstand, at den langt overvejende del af emnerne er samlet om udlændingspørgsmålet: asyl, immigration og bekæmpelse af kriminalitet.

Grunden til, at vi koncentrerer os om netop det hovedemne, er indlysende. Vi står foran et område, hvor vi har brug for et samarbejde. I min åbningstale var jeg inde på globaliseringen og dens konsekvenser, inde på, at vi ikke kan isolere os, og det gælder sandelig ikke mindst her. Flygtningestrømmene, de stakkels menne-

sker, der må bryde op fra det land og den eg, de er vokset op i, søger andre steder hen, og af gode grunde kan flygtningene jo ikke sige: Det og det land må vi hellere gå uden om. De er i en nød- og tvangssituation og søger hjælp.

Det forhold, at flygtningestrømme ikke respekterer grænser, er en fælles udfordring, og den grænseoverskridende kriminalitet, vi også skal hamle op med, er en fælles udfordring. Det er de problemer, vi skal samles om i Helsingfors; det er de problemer, vi skal udbygge samarbejdet om og træffe beslutning om retningen for i Helsingfors.

Det er vores samlede vurdering, at de emner, vi tager op i Helsingfors, ikke vil bringe os i en situation, hvor vi skal aktivere forbeholdet på det pågældende område, men at vi kan være med, skal være med, sætte vores præg på tingene, deltage i drøftelserne og nå frem til en fornuftig konklusion. Og jeg kan så sige, at vi ud over hovedemnet, som blev lagt til rette, ikke mindst vil komme ind på udvidelsesområdet, sådan som jeg har nævnt det.

Når så retningslinjerne fra Tammerfors skal omsættes i konkrete retsakter på det retlige og det indre område, ja, så vil der selvfølgelig være nogle områder, hvor vi må stå udenfor, men det er ikke nu, det er ikke i Tammerfors. Her og nu gælder det de overordnede principper og retningslinjer. Der vil vi selvsagt gøre vores indflydelse gældende.

Nu går vi så i gang med debatten om euroen. Vi fremskynder og er i gang med at drøfte asyl- og retspolitikken, fordi samarbejdet i Europa fremskyndes. Vi tager for alvor fat på debatten om krisestyringen, om regeringskonferencen, om udvidelsen. Det stiller store krav til dansk udenrigspolitik. Her er ingen simple svar, her er ingen enkle løsninger, men der er én ting, vi skal holde os for øje: Der er et stærkt og et aktivt engagement, for kun på den måde kan vi varetage vores lands interesser som aktiv medspiller på den europæiske og den internationale scene.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Som statsministeren understregede det i sin besvarelse, er det europæiske samarbejde i hastig udvikling. Der er en omfattende dagsorden for EU i de kommende år. Samarbejdet udvikler sig dynamisk.

Det gælder ikke mindst udvidelsen. Udvidelsen er en politisk realitet. EU vil udvide sig i de kommende år. På topmødet i Helsingfors i de-

cember vil EU beslutte at indlede forhandlinger om medlemskab med flere lande i Central- og Østeuropa, formentlig og forhåbentlig dem alle. Det ligger helt i forlængelse af regeringens politik. Regeringen har hele tiden haft det standpunkt, at forhandlinger skulle indledes samtidig med alle kandidatlandene.

I 1993 vedtog EU de såkaldte Københavnkriterier for optagelse af nye medlemmer. I Luxembourg i december 1997 kom vi langt i den rigtige retning. Udviklingen har vist, at vores linje, Danmarks linje, i denne sag har været den rigtige, og den har i øvrigt også haft bred tilslutning her i Folketinget.

Udvidelsen er altså godt i gang. Det åbne Europa, som Danmark har kæmpet for, som vi ønsker, er ved at blive skabt. Ansøgerlandene ønsker at deltage helt og fuldt i EU-samarbejdet.

Med et udvidet EU følger også et udvidet ansvar. For første gang siden 1945 har vi en mulighed for at skabe et helt Europa. Den mulighed skal vi gribe. Det er først og fremmest det, den europæiske debat drejer sig om.

Det Europæiske Råd besluttede i Köln at iværksætte arbejdet med den kommende regeringskonference. Den har det sigte, at EU's institutioner skal indrettes, så de bliver klar til at optage de nye medlemslande. Sådanne som vi ønskede det, er der lagt op til en kort og smal regeringskonference. Den indkaldes i begyndelsen af år 2000 og afsluttes efter planerne i december 2000 under fransk formandskab. Konferencen afsluttes i god tid, inden forhandlingerne med de første nye medlemslande bliver afsluttet.

Konferencen skal koncentrere sig om udestående institutionelle spørgsmål fra Amsterdamtraktaten, dvs. stemmевægten i Rådet, størrelsen, sammensætningen af Kommissionen og en udvidet anvendelse af afgørelser med kvalificeret flertal. Kölnbeslutningerne åbner for, at andre spørgsmål kan komme op. Det kan man aldrig udelukke, det følger allerede af traktaterne.

Selv om der er lagt op til en forholdsvis smal dagsorden, bliver det ikke let. Alle lande har interesser på spil. Regeringen vil gå aktivt ind i drøftelserne for at sikre, at danske interesser varetages, og for at sikre grundlaget for udvidelsen.

Det Europæiske Råd i Köln besluttede også, at der skulle udarbejdes et charter om grundlæggende rettigheder. Stats- og regeringscheferne vil på mødet i Det Europæiske Råd i

Tampere nedsætte et bredt sammensat udvalg med repræsentanter for medlemslandene, de øvrige EU-institutioner og de nationale parlamenter. Det er forudset, at charteret skal være på plads til Det Europæiske Råds møde i december 2000.

Ideen om et sådant charter er god og rigtig. Det sender et godt signal om beskyttelse af borgernes rettigheder i EU, både i de nuværende og i de kommende medlemslande. Charteret vil komme til at indeholde både de klassiske frihedsrettigheder og de økonomiske og sociale rettigheder, der bl.a. følger af det sociale charter fra december 1989. Danmark kan med sine særlige erfaringer med den danske arbejdsmarkedsmodel bidrage aktivt til dette.

EU stiller allerede i dag præcise krav til udviklingslande og ansøgerlande om overholdelse af menneskerettighederne. Også i forbindelse med den kommende WTO-runde har EU foreslået bl.a. arbejdstagerrettigheder taget op. Vi stiller altså krav til vores partnere, og det bør vi også gøre til os selv.

Den fælles valuta, euroen, er en realitet; den blev introduceret den 1. januar i år, hvor valutakurserne i de 11 lande blev uigenkaldeligt låst fast. Euroen fungerer i dag som alle andre valutaer. Eneste forskel er, at der endnu ikke findes fysiske euromønter og eurosedler. Det sker først i første halvår af år 2002.

Euroen er ikke kun et økonomisk, men også et politisk projekt. Euroens betydning rækker længere end til fælles rente-, penge- og valutakurspolitik; de deltagende lande knyttes sammen i et forpligtende fællesskab. Euroen er i den forstand et middel til at nå de egentlige mål: økonomiske og sociale fremskridt, høj beskæftigelse og en afbalanceret og bæredygtig udvikling.

Drøftelserne om krisestyring foregår ligeledes i et højt tempo. Processen ventes afsluttet i december 2000. Debatten er ny, den har en anden karakter end i forhold til Maastricht, hvor man drøftede en fælles forsvarspolitik, og hvor Danmark formulerede sit forbehold.

Den aktuelle debat drejer sig ikke om fælles forsvar. Det fælles forsvar er forankret i NATO, og dér skal det blive; der er ikke tale om etablering af en europahær. Debatten går på EU's bidrag til krisestyring.

Kosovokrisen har atter stillet skarpt på Europas manglende evne til at forhindre og til at løse en krise. Gang på gang har vi set, at der er behov for hurtig international reaktion; Bosnien,

Kosovo, Albanien er gode eksempler. Udfordringen for Europa er i dag følgende spørgsmål: Hvordan kan EU's økonomiske, civile og politiske instrumenter effektivt og hurtigt spille sammen med militære instrumenter, hvis/når det viser sig nødvendigt, i øvrigt i et tæt samarbejde mellem EU og NATO?

Det er en anden situation end i 1992, og den har medført en markant udvikling i en række medlemslandes holdning til krisestyring. Overvejelserne blev konkretiseret på NATO-topmødet i Washington i april og på Det Europæiske Råds møde i Köln i år. I det videre arbejde skal der tages hensyn til alle EU- og NATO-lande uanset deres tilhørsforhold til de to organisationer.

Danmark deltager aktivt i overvejelserne i overensstemmelse med folketingsvedtagelserne 21. januar og 11. maj i år og med fuld respekt for det danske forbehold på forsvarsområdet.

Statsministeren har redegjort for den aktuelle debat. Jeg skal derfor ikke gentage det, men blot som statsministeren understreger, at udviklingen går stærkt. På topmødet i Helsinki forventer vi de første konkrete resultater.

Også inden for retlige og indre anliggender bevæger tingene sig, og netop derfor holdes der som bekendt et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd på fredag og lørdag. Formålet er at få sat gang i et effektivt samarbejde om retlige og indre anliggender på grundlag af de nye regler i Amsterdamtraktaten.

Emnerne, som skal drøftes i Tampere, må optage alle. Hvilken politik skal vi have over for flygtninge, indvandrere og menneskesmuglere? Hvordan kan vi samarbejde om mere effektivt at bekæmpe organiseret kriminalitet og forebygge kriminalitet i det hele taget, f.eks. blandt unge mennesker? Hvordan kan vi skabe større retssikkerhed, så alle har nem adgang til retssystemer også på tværs af grænserne?

På mødet i Tampere bliver der en grundig debat om disse sager, og der bliver udstukket retningslinjer for de kommende års samarbejde. Det vil bl.a. dreje sig om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet, herunder hvidvaskning af udbytte, videreudvikling af Europol og samarbejde om politiuddannelse, forbedret samarbejde mellem anklagemyndighederne i de forskellige medlemslande, gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af straffedomme, lovgivningsmæssig tilnærmelse på det civilretlige område, etablering af et fælles europæisk asylsystem, etablering af en samlet politik i form af hand-

lingsplaner for lande, hvorfra flest asylansøgere og indvandrere indrejser i EU, tilbagetagelse af asylansøgere og bekæmpelse af ulovlig indvandring, herunder menneskesmugling.

Det er en omfattende dagsorden. Resultaterne af mødet i Tampere vil vise sig i de næste par år. Præcis hvor stærkt det kommer til at gå, ved vi ikke, men der vil blive truffet nye beslutninger. Vi vil se et væsentlig mere intensivt samarbejde mellem EU-landene. Danmark vil selvsagt deltage aktivt i arbejdet.

Alt i alt er der altså tale om en omfattende europæisk dagsorden. Den drejer sig om, hvordan Europa skal forholde sig til de udfordringer, som den virkelige verden stiller os over for. Det er ikke tankespind, der driver udviklingen, det er virkelige udfordringer i den virkelige verden. Og det må vi forholde os til.

Danmark skal aktivt varetage sine interesser. Forbeholdene spiller en rolle. Jeg vil kort repetere indholdet af forbeholdene:

For det første deltager vi ikke i ØMU'ens tredje fase med fælles valuta. For det andet deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for Unionen, der har indvirkning på forsvarsområdet. For det tredje fastslås, at unionsborgerskab ikke på nogen måde træder i stedet for nationalt statsborgerskab. Og endelig for det fjerde deltager Danmark ikke i vedtagelser på overstatsligt grundlag inden for det nye samarbejde om retlige og indre anliggender i søjle 1 i Traktaten.

Danmarks særstilling indebærer også, at Danmark ikke vil hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem de andre medlemslande. Det sagde vi i 1992, og det står vi selvfølgelig ved også i dag.

På en række områder har vi mærket virkningerne af forbeholdene. Vi var ikke blandt de 11 lande, der den 1. januar indførte euroen. Det har politiske og økonomiske konsekvenser. Uden vores deltagelse forberedes og træffes beslutninger, der påvirker Danmarks fremtid. Vi er ikke med til at træffe beslutninger, som under alle omstændigheder har betydning for vores økonomi, beskæftigelse og konkurrenceevne.

De 11 eurolande, Euro-11, har i de seneste år mødtes forud for næsten hvert økonomi- og finansministermøde i EU. Drøftelserne i Euro-11 har efterhånden fået en mere sammenhængende form. Euro-11 udvikler sig til det egentlige forum for koordination af den økonomiske po-

litik. Denne udvikling kan skabe et mønster, der kan brede sig til andre dele af EU-samarbejdet. Det øger risikoen for marginalisering af ikke-eurolandene, og det er et problem for Danmark.

På forsvarsområdet har Danmark stået uden for beslutninger, hvor EU i henhold til Maastrichttraktatens art. J.4, stk. 2, har anmodet WEU om at gennemføre en aktion. Lad mig nævne evakuering af EU-statsborgere, mine-rydning i Kroatien, konfliktforebyggelse i Afrika, satellitovervågning af situationen i Kosovo og politimission i Albanien.

Eksemplerne viser, at WEU ikke har bevæget sig i retning af at udgøre EU's forsvarsarm. Tværtimod har WEU jo gennemført beslutninger, som Danmark traditionelt set altid har støttet og internationalt været fortalende for. WEU er nu på vej ud, og EU skal ikke udvikle sig til en konkurrent til NATO. NATO udgør fortsat fundamentet for medlemmernes sikkerhed.

NATO vil også fortsat stå over for en række tunge opgaver på krisestyringsområdet. Vi ser det i dag i Kosovo, og vi ser det i Bosnien. Men i nogle krisesituationer kan NATO og USA være interesseret i, at Europa leder aktionerne, og det vil sige EU.

I kommunikeet fra NATO-topmødet erkendes, at EU ønsker at kunne handle selvstændigt, når NATO som helhed ikke er engageret. Det kan ske ved, at EU trækker på NATO-aktiver, i visse tilfælde på egne midler, hvor en opgave er af begrænset omfang.

Forsvarsforbeholdet er en politisk realitet. Det har betydning for Danmarks deltagelse i europæisk krisestyring. Det sætter grænser for vores rolle i europæisk sikkerhedspolitik.

Det var ikke, hvad vi havde i tankerne, da vi udarbejdede det nationale kompromis. Jeg siger det med den baggrund, at jeg selv var med. Hvad vi i 1992 især var optaget af, var, at WEU ikke skulle skulle være en konkurrent til NATO. NATO's garanti for Europas sikkerhed måtte ikke drages i tvivl; udviklingen er gået i den retning.

I forhold til de retlige og de indre anliggender betyder Amsterdam, at det danske forbehold nu kommer i brug. Lad mig kort minde om, hvad forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender går ud på: Der står i det nationale kompromis: »Danmark kan ikke godtage suverænitetsafgivelse på det retlige og politimæssige område, men kan deltage på det hidtidige mellemstatslige grundlag. Det betyder, at Danmark for sit vedkommende ikke kan

støtte, at dele af søjle 3 overføres til det overnationale samarbejde i søjle 1.« Det vil sige, at det danske forbehold navnlig går på formen af de beslutninger, der træffes, og ikke på indholdet.

Med Amsterdamtraktaten er flygtninge- og immigrationspolitikken og det civile retlige samarbejde flyttet fra søjle 3 til søjle 1. Det vil sige, at disse områder er blevet en del af det almindelige fællesskabsretlige samarbejde. Her er det, det danske forbehold kommer i brug. Det fremgår af den protokol om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, at Danmark ikke deltager i vedtagelser på disse områder; men Danmark kan være med i forhandlingerne, kan give sin mening til kende, og samtidig deltager Danmark fuldt ud i den del af det retlige samarbejde, der vedrører politisamarbejde, kriminalitetsbekæmpelse og strafferet, og som er forblevet mellemstatsligt i søjle 3.

Forbeholdet er klart, Danmark er ikke bundet af de fællesskabsretlige vedtagelser inden for Amsterdamtraktatens nye afsnit 4. De andre lande prøver ikke at presse os til at være med. Vi kan fortsat følge med i diskussionen mellem de andre EU-lande. Vi kan give vores mening til kende, vi kan forsøge at præge udviklingen i overensstemmelse med danske synspunkter. Vi står uden for de beslutninger, der træffes, men kan i det konkrete tilfælde overveje efterfølgende at tilslutte os de vedtagne beslutninger på et mellemstatsligt niveau.

Forbeholdet sætter altså sine klare grænser. Det har betydning for vores deltagelse i det europæiske samarbejde om immigration, asyl og det civile retlige samarbejde. Det er spørgsmål, som borgerne møder i deres hverdag.

Statsministeren har redegjort for regeringens politik i forhold til de danske forbehold. Regeringen agter at efterleve forbeholdene med omhu, og forbeholdene kan som bekendt kun ophæves ved en folkeafstemning.

Samtidig har Danmark en interesse i under fuld respekt for forbeholdene at påvirke udviklingen i retning af danske interesser. Vi må hele tiden nøje tage bestik af udviklingen. Europa har forandret sig og gør det stadig. Det kan komme til at gå stærkt. Efter regeringens opfattelse går det i retning af danske ønsker og danske prioriteter.

Den danske debat må ikke blive isoleret fra udviklingen i Europa, men må forholde sig til den samlede europæiske dagsorden. Og som statsministeren understregede: Når resultatet af de aktuelle drøftelser om asyl og krisestyring

foreligger, må vi gøre vores stilling op efter en samlet vurdering. Det handler om at varetage danske interesser i et Europa, der forandrer sig hastigt.

Forhandling

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Ordføreren for forespørgerne, hr. Jacob Buksti.

Jacob Buksti (S):
Jeg vil gerne takke statsministeren og udenrigsministeren for en grundig redegørelse om den europæiske udvikling og om de danske forbehold.

Socialdemokratiet hilser den debat velkommen, for der sker meget lige nu, og vi må følge ganske nøje med og tænke igennem, hvad der tjener Danmarks interesser. De danske forbehold er ikke, som nogle måske tror, et udtryk for en særlig form for national masochisme. De udspringer derimod som bekendt af det snævre nej til Maastrichttraktaten i 1992. Der skulle findes en løsning på den vanskelige situation, der opstod dengang. På den ene side skulle den danske tilknytning til EU bevares – en tilknytning, som meget få vil anfægte det ønskelige i – på den anden side var det klart, at Danmark på visse områder måtte stå uden for det samarbejde, som Maastrichttraktaten lagde op til.

Meget har ændret siden 1993, da den danske løsning blev godkendt ved en folkeafstemning. Vi kan glæde os over, at Europa i høj grad har bevæget sig i en dansk retning.

For nylig er Amsterdamtraktaten trådt i kraft. Dermed har vi fået en bedre traktat. Miljøet har fået en stærkere placering, hensynet til forbrugerne står stærkere, den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik har fået et mere præcist indhold, EU-landene er nu forpligtet til at samarbejde om at bekæmpe arbejdsløshed, en socialdemokratisk mærkesag – for blot at nævne nogle af de mange forbedringer.

Men der er sket meget andet. Udvidelsen mod øst er sat på skinner. Det største fredsprojekt i Europas historie er i gang. Det må og skal lykkes, og Danmark skal presse på, for at udvidelsen holdes på sporet.

Kriserne på Balkan har ændret den europæiske udvikling, ja, man kan vel nærmest tale om et Europa før og efter de tragiske begivenheder. Erfaringerne fra Balkan har sat sig dybe spor i EU-samarbejdet. Det er blevet klart for alle, at

EU må kunne forebygge og løse kriser i nærområdet langt mere effektivt.

Lad mig endelig nævne, at euroen nu er en realitet, ikke en papirtiger eller et støvet skrivebordsprojekt. Den er en realitet, og fra 2002 kommer mønterne og sedlerne.

Danmark skal derfor nu forholde sig til euroen som en realitet. Situationen har ændret sig markant siden 1992. Vi kan ikke bare lukke øjnene og lade som ingenting. Halvdelen af vores eksport går til eurolandene. Vores rente er højere, fordi vi står udenfor. Vores indflydelse på beslutninger, der er væsentlige for Danmark, er blevet mindre.

Socialdemokratiet mener, at tiden er inde til, at vi danskere forbereder os på at tage stilling til, om vi skal tilslutte os euroen eller ej. Vi må overveje, hvordan vi kan vinde den tabte suverænitæt tilbage, hvordan vi kan få indflydelse på renteudviklingen, hvordan vi kan sikre større beskæftigelse, hvordan vi kan sikre maksimal tryghed for Danmark i en verden, hvor griske valutaspekulanter handler hundredvis af milliarder af kroner på minutter og kaster lande ud i økonomisk uvejrløbet af timer.

Euroen er et symbol på vilje til samarbejde i Europa, et samarbejde mellem gamle stormagter, der før har bekriget hinanden, men nu har indvilget i at bøje deres nationale interesser ind mod hinanden. Et sådant fredeligt samarbejde er klart i dansk interesse. Socialdemokratiet mener, at dette perspektiv også må med.

Socialdemokratiet vil insistere på, at der skal være tid til en grundig debat. Alle aspekter skal være belyst, og alle skal føle, at de har haft tid til at sætte sig ind i tingene. Hver især må gøre op med sig selv, hvordan vi bedst sikrer Danmark tryghed, beskæftigelse og maksimal indflydelse. Personlig mener jeg, at det bedst sker ved, at vi tilslutter os euroen, men Socialdemokratiet tager først samlet stilling til næste år på sin kongres.

På det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område er der sket store forandringer. Kriserne på Balkan har gjort det klart, at EU må blive bedre til at forebygge og løse kriser i nærområdet. Det var baggrunden for det fælles fransk-britiske initiativ sidste efterår. Det var også baggrunden for beslutningerne på NATO-topmødet i april i år. Her blev man enig om at styrke samarbejdet mellem NATO og EU. En stærkere europæisk søjle i NATO er Socialdemokratiet en varm tilhænger af.

Socialdemokratiet lægger vægt på, at NATO fortsat er den centrale sikkerhedsorganisation, når det drejer sig om territorialforsvar. Vi ønsker ikke nogen europahær i konkurrence med NATO. Det ligger der heller ikke i kortene, tværtimod. På EU-topmødet i Köln enedes man om at udvikle en mere effektiv EU-ledet krisestyring. Der er behov for at forbedre såvel den ikkemilitære som den militære håndtering af kriser. EU skal have bedre muligheder for at varetage de såkaldte Petersbergopgaver, dvs. opgaver rækkende fra forebyggelse af konflikter til fredsskabende aktioner.

Danmark deltager aktivt i NATO og andre fora som OSCE og FN. Efter Socialdemokratiets opfattelse har Danmark en klar interesse i også at deltage i drøftelserne i EU og sikre en fortsat udvikling i den rigtige retning. Men Danmark kan ikke være med til at træffe beslutninger på forsvarsområdet i EU. Danmark kan heller ikke deltage i gennemførelsen af beslutninger. Det ligger i vores forbehold, og de skal respekteres fuldt ud.

Det er endnu for tidligt at tage stilling til det danske forbehold på forsvarsområdet. Der er nu sat en proces i gang både i NATO og i EU. Udviklingen ser ud til at gå i den rigtige retning, men vi kender ikke slutresultatet og har derfor ikke overblik over konsekvenserne, men det er klart, at vi må følge udviklingen meget tæt.

Der er sket meget på områder, som det retlige forbehold dækker. Også her har begivenhederne på Balkan sat sig dybe spor. Det danske forbehold betyder, at Danmark ikke deltager i beslutninger i den overnationale og overstatslige del af samarbejdet om retlige og indre anliggender. Det gælder bl.a. flygtninge-, asyl- og visumpolitikken.

Socialdemokratiet er ikke modstander af et forstærket samarbejde på disse områder. Vi gør opmærksom på, at forbeholdet går på samarbejdsformen og ikke på indholdet. Tværtimod ser vi gerne et styrket og mere effektivt samarbejde, f.eks. om fordeling af flygtninge og sikring af fælles minimumsstandarder for behandling af flygtninge. Det er der hårdt brug for, men vi mener, at man kan komme langt inden for det mellemstatslige samarbejde.

Der er i første række brug for at gøre dette samarbejde mere effektivt. Men også her må vi selvfølgelig være opmærksomme på udviklingen og vurdere, hvordan vi er stillet med vores forbehold.

Forbeholdene er Danmarks egne. Det er helt vores egen afgørelse, om vi ønsker at opretholde dem eller ej. Der er ingen, der tvinger os til at opgive dem.

Man skal også huske, at forbeholdene er en del af det samlede grundlag for vores tilknytning til EU, som danskerne godkendte ved folkeafstemningen i 1993.

Det kræver derfor nøje overvejelser, hvis dette grundlag skal ændres. Men det europæiske samarbejde udvikler sig stærkt, meget stærkt endda. Vi har pligt til at følge udviklingen nøje. Vi må hele tiden vurdere, hvad der tjener danske interesser bedst.

Det er alt for tidligt at tage stilling til, hvilke virkninger forsvarsforbeholdet og det retlige forbehold har for Danmark. Euroen er derimod en realitet, som vi må forholde os til; men om Danmark skal tilslutte sig euroen eller ej, afgør den danske befolkning. Euroforbeholdet kan på linje med de øvrige forbehold kun ændres af den danske befolkning ved en folkeafstemning.

Vi skal nu i gang med en omfattende debat om euroen, men eurodebatten må selvfølgelig ikke skygge for de mange andre emner på den europæiske dagsorden. Der er f.eks. brug for vores fulde opmærksomhed om den kommende regeringskonference, der skal gøre klar til udvidelsen med de mange nye lande.

Socialdemokratiet ønsker en åben og ærlig debat. Lad os nu få diskuteret det politiske indhold, lad os diskutere indhold i stedet for form. Fri for os for datoer og procedurerytteri. Socialdemokratiet vil opfordre til en seriøs debat om Danmarks rolle i forhold til de nye udfordringer. Nogle vil helt sikkert være fristet til at misbruge EU-spørgsmålet til at sikre sig billige indenrigspolitiske gevinster, men det er sagen alt for alvorlig til.

Til slut skal jeg på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget tager regeringens redegørelse til efterretning og noterer sig,
- at Danmark fastholder den aktive EU-politik, hvor målet er udvidelsen af EU med de central- og østeuropæiske lande,
 - at dansk medlemskab af euroen vil være af afgørende betydning for Danmark, og

– at euroen handler om såvel politik som økonomi. Euroen har betydning for den økonomiske trykthed, sikkerhed for beskæftigelsen og for skabelsen af danske arbejdspladser.

Folketinget opfordrer regeringen til,

- at sikre en åben og grundig debat forud for folkeafstemningen om Danmarks forhold til euroen,
- at følge udviklingen og sikre en åben debat om EU's politik inden for flygtninge- og asylspørgsmålet samt krisestyring og den europæiske forsvarsdimension,
- at foretage en samlet vurdering af, hvordan Danmark skal forholde sig i den videre udvikling af samarbejdet i EU om flygtninge- og asylpolitik samt krisestyring og den europæiske forsvarsdimension, når der tegner sig resultater af drøftelserne og
- at sikre en aktiv dansk deltagelse i alle drøftelserne i EU under fuld respekt for de danske forbehold.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 3).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er jo et historisk forslag, som hr. Jacob Buksti nu på vegne af et flertal i Folketinget har fremsat: Det er et forslag, der indebærer den officielle ophævelse af det nationale kompromis.

Det er jo også et forslag, der viser, dokumenterer, hvad vi sagde allerede dengang i 1992: at det nationale kompromis jo ikke var noget, som disse partier, som nu står bag den her vedtagelse, oprigtigt gik ind for, men alene noget, der var til udvortes brug for at få en traktat godkendt, og som så ville blive skrottet bagefter.

Jeg vil gerne stille hr. Jacob Buksti et spørgsmål til tolkning af, hvad det her forslag betyder:

Den socialdemokratiske kongres vedtog, at man skulle belyse fordele og ulemper ved euroen. Nu har jeg læst hr. Jacob Bukstis forslag, og der er intet om, at man skal sikre en belysning af fordele og ulemper. Man skal ganske vist sikre en åben og grundig debat, men det er jo meget uklart formuleret. Så derfor vil jeg gerne spørge hr. Jacob Buksti, om det her er en afstandtagen til det, som den socialdemokratiske

kongres vedtog, nemlig at Socialdemokratiet forpligtede sig til at sikre en analyse, en undersøgelse af såvel fordele som ulemper forud for, at der eventuelt kommer en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, så er den store forbrødring jo på plads igen. Det kan vi se af det forslag, der er fremsat.

Partierne har fået rettet sig ind og fundet fælles fodslag i EU-politikken.

Det, jeg godt kunne tænke mig at spørge hr. Buksti om, er: Hvad er der sket fra starten af august og til nu mellem de partier, som har gjort, at forbrødringen kan finde sted her i dag?

Det var sådan i starten af august, at statsministeren gik ud i et frontalangreb, kan man vel kalde det, på Venstre og sagde, »at Venstre aldrig rigtig har respekteret de danske forbehold«. Det fik efterfølgende Venstres formand på banen med et krav om, at der nu blev etableret fodnoter i forhold til de danske forbehold, så vi var sikre på, at de blev respekteret.

Når man så fremsætter sådan et forslag, som vi ser nu i dag, så er der altså sket noget fra starten af august og til nu. Og da vi ved, at størstedelen af den danske EU-politik bliver tilrettelagt af nøjagtig de partier, der står bag det her forslag til vedtagelse, bag de lukkede døre, er det jo interessant for os andre her i fuld offentlighed, i fuld åbenhed, hvor alle kan sidde og lytte til debatten, at prøve at børe lidt i det og finde ud af, hvad i alverden der egentlig er sket fra august og til nu, siden den store forbrødring kan finde sted i dag.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gerne på baggrund af hr. Jacob Bukstis fremsættelse af den her vedtagelse, som en række partier står bag, spørge, om hr. Jacob Buksti vil uddybe, hvad der ligger i formuleringen, at euroen har betydning for beskæftigelsen og for skabelsen af danske arbejdspladser:

Er det sådan, at der er en høj beskæftigelse og der er blevet skabt en masse arbejdspladser i de 11 lande, som i dag udgør Euroland? Er det sådan, at Euroland har en lavere arbejdsløshed end Danmark, eller er det modsat, sådan som det fremgår af regeringens økonomiske rapporter, nemlig at den danske arbejdsløshed i år skønnes at blive på 4½ pct., mens Eurolands bliver på 10½ pct.?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg må sige, at man kan læse meget og høre meget, før henholdsvis øjnene falder ud og ørerne falder af.

Hvordan og hvorledes hr. Keld Albrechtsen kan få det her forslag til vedtagelse til at blive en ophævelse af det nationale kompromis, er i hvert fald gået over min forstand. Og hvordan og hvorledes hr. Keld Albrechtsen kan få det til, at det her strider mod en belysning af fordele og ulemper, når der står, at man skal have en åben og grundig debat – en åben og grundig debat er efter min mening en debat, hvor der er plads til alle synspunkter – må jeg tilstå at jeg har meget, meget svært ved at se, hvis man ikke ligefrem skal se spøgelse ved højlys dag.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl og spørgsmålet om, hvorvidt det her fælles fodslag skal tages som udtryk for en eller anden markant ændring fra statsministerens udtalelser i august og så til i dag, vil jeg sige: Ja altså, hvis det skulle være udtryk for dét, så er det i givet fald partiet Venstre, som har ændret holdning.

Jeg har indtryk af, at det her dækker de fire partiers holdninger. Det er jo ikke det samme, som at der ikke kan være nogle partier, der mener noget andet; det er jeg sikker på at Venstres ordfører vil markere synspunkter på. Men det her markerer det, som de fire partier står fast på, så derfor står der ikke noget om lukkede døre; der står »en åben og grundig debat«, så jeg ved ikke, hvor det andet kommer fra.

Endelig til hr. Frank Dahlgaard: Her kan man jo henvise til den diskussion, der var før, men man kan også henvise til Økonomiministeriets beregninger. Her er det sådan, at det antages, at hvis der er en merrente på 0,5 pct., som er rentespændet i forhold til den tyske D-mark, og hvis det er det samme i forhold til euroen, så anslår Økonomiministeriet, at det vil påvirke den private beskæftigelse negativt med 750 færre arbejdspladser i 1999, 7.800 færre beskæftigede i år 2000 og 10.600 færre i år 2005.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg ser frem til at høre SF's bedømmelse af den vedtagelse, der nu er fremsat af de andre partier, som deltog i det nationale kompromis. Jeg kan ikke forestille mig, at det vil være SF's opfattelse, at en dansk tilslutning til den fælles mønt er udtryk for det nationale kompromis,

men lad os nu høre, om SF mener, at det nationale kompromis efter vedtagelsen af det her stadig væk eksisterer. Det kan jeg ikke forestille mig.

Jeg spurgte hr. Jacob Buksti om en undersøgelse af fordele og ulemper ved euroen. Det gjorde jeg selvfølgelig, fordi den socialdemokratiske kongres vedtog, at Socialdemokratiet vil drage omsorg for, at fordele og ulemper vil blive belyst. Derfor er det overraskende for mig, at dette punkt, som jo var et helt afgørende punkt, så vidt jeg har forstået, i Socialdemokratiets egen diskussion, ikke omhyggeligt er medtaget i det forslag, som her er fremsat. Det vil jeg gerne have en forklaring på, for hvordan vil Socialdemokratiet så drage omsorg for det? Socialdemokratiet har jo afvist det, når vi har stillet forslag om noget sådant.

Så vil jeg godt spørge hr. Jacob Buksti om, hvad hans kommentar er til de udtalelser, som bl.a. er kommet fra hr. Klaus Hækkerup om, at beslutningen om en folkeafstemning bør udskydes 5-7 år. Der er altså også et stadig stigende antal socialdemokrater, som er begyndt at organisere sig i forhold til det her spørgsmål, og som mener, at det, regeringen nu har meldt ud, er alt for forhastet. Jeg lagde jo mærke til, at statsministeren hævdede, at en folkeafstemning skule komme allerede inden det næste ordinære folketingsvalg. Så jeg vil godt spørge hr. Jacob Buksti, hvad hans kommentar er til de meldinger, som en række socialdemokrater kommer med.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren anklagede i august Venstre for »aldrig rigtig at have respekteret de danske forbehold«. Når der nu er lavet denne forbrødring med denne her vedtagelse og man har fundet tilbage i de kendte konstellationer, er det så, fordi man fra Socialdemokratiets side har trukket den udtalelse i sig igen? Er det, fordi man mener, at Venstre aldrig har sået tvivl om de danske forbehold?

Et eller andet må der vel være sket, siden vi kan se det forslag til vedtagelse, der nu ligger, fra de her velkendte partier. Et eller andet må der vel være sket, siden man i august går ud med sådan et frontalangreb og så i dag lægger op til en sådan forbrødring. Folketinget bør da i fuld åbenhed kunne få at vide, hvad der er sket fra august og til nu, som begrundet det skifte.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Jacob Buksti henviser til Økonomiministeriets beregning over, hvad det koster, at den danske rente er lidt højere end den tyske rente og eurorenten. Jamen det holder jo ikke. Jeg kan slet ikke i min levetid huske, at renten i Danmark har været lavere end i Tyskland. Hvilket land er rigest? Hvilken befolkning har den højeste levestandard? Det har Danmark. Så der er et eller andet, der må forklares, og det kan hr. Jacob Buksti gøre.

For det andet: Hvis det, som hr. Jacob Buksti siger, er rigtigt, hvordan kan det så være, at disse beregninger viser, at arbejdsløsheden er væsentlig højere – næsten tre gange så høj – i Euroland end i Danmark?

Og for det tredje: Når hr. Jacob Buksti bruger beregninger fra Økonomiministeriet, så kan jeg jo også gøre det. Økonomiministeriet kom i august i år med et svar på spørgsmål nr. S 2799 om realrenten – for det er jo ikke renten, der er afgørende for investeringer og vækst, det er realrenten – og af det svar fremgår, at realrenten i Danmark er lavere end realrenten i Tyskland. Det er nok forklaringen på det hele.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg må sige, at jeg havde ventet mig af den her debat, at kvaliteten var bare en lille smule højere, at det ikke var sådan, at vi skulle til at lave sproglig eksegese på den her tekst og se den som udtryk for, at det er afgørende bekymrende, at vi har ændret det nationale kompromis osv., at der nu kommer en stigende bekymring, og at Venstre aldrig nogen sinde har respekteret forbeholdene. Hvordan kan man da læse det danske sprog sådan?

Når det er sådan, at der står, at man skal sikre en åben og grundig debat, så ved jeg ikke, hvad man forestiller sig, men en åben og grundig debat ser jeg altså som en debat om både fordele og ulemper. Der er ikke nogen som helst form for modstrid mellem det, der står her, og så det, Socialdemokratiet har vedtaget. Socialdemokratiet vil køre sin egen oplysningsvirksomhed om fordele og ulemper med plads til både modstandere og skeptikere og tilhængere og andet godtfolk. Det er det, der ligger i ordet åben.

Hvordan og hvorledes kan hr. Keld Albrechtsen få udtalelser fra hr. Klaus Hækkerup til at blive til, at der virkelig er et stigende

antal socialdemokrater, der går imod det her? Ja, det kan godt være, at det er, fordi en mand tilsyneladende er blevet til halvanden i den artikel i Berlingske Tidende, men det skal, så vidt jeg kan se det, altså forstås på den måde, at hr. Holger Graversen også har tilkendegivet en vis form for skepsis. Det er, så vidt jeg ved, det, men det kan være, at hr. Keld Albrechtsen er bedre informeret om, hvor mange der har været med i udtrykket »et stadig stigende antal«. Jeg har en fornemmelse af, at man samler sig, og det er helt o.k.

Endelig til spørgsmålet om, at Venstre aldrig har respekteret de danske forbehold, og at der, fordi statsministeren kom med den udtalelse, så skulle være sket en eller anden dramatisk ting: Jamen i den sidste pind i vedtagelsen – og det er altså et forslag til vedtagelse, hvor partiet Venstre også er med, og hvor de fire partier er enige – står der: »at sikre en aktiv deltagelse i alle drøftelserne i EU under fuld respekt for de danske forbehold.« Det kan da ikke siges klarere.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Jann Sjursen og hr. Kjeld Albrechtsen har markeret, og hr. Frank Dahlgaard tager vi lige med i samme omgang.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er lige præcis det, der er interessant, for efter statsministerens frontalangreb på Venstre i august kom Venstres formand, hr. Anders Fogh Rasmussen, jo på banen og krævede pludselig fodnoter for at sikre, at de danske forbehold stod intakte, og at der ikke blev fiflet med forbeholdene.

For os, der føler, at der bliver fiflet med de danske forbehold, er det da interessant, om vi har nogen alliancepartnere i kampen for at få respekteret de danske forbehold, eller om den forbrødring, som den her vedtagelse er udtryk for, er jeg bange for, betyder, at vi ikke har alliancepartnere i det spørgsmål.

Så til hr. Buksti: Ja, jeg skal bruge hr. Bukstis svar for at kunne konfrontere fru Charlotte Antonsen med nøjagtig det her, og fru Charlotte Antonsen kan jo i sit ordførerindlæg lige så godt tage med, hvad Venstre mente med, at man nu skulle være med til at lave fodnoter, så man sikrede de danske forbeholds eksistens.

Så jeg synes virkelig, at der desværre er sket noget siden august, der betyder, at der nu er nogle, der bakker op bag regeringens linje, som ikke bakkede op bag regeringens linje i august, og den udvikling synes jeg er dybt beklagelig, fordi jeg føler og Dansk Folkeparti føler, at regeringen fifler med de danske forbehold.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg bemærkede, at hr. Jacob Buksti lagde vægt på, at der i den kampagne, der skal føres, både skal være fokus på fordele og ulemper, og statsministeren var vel også inde på noget af det samme i sin besvarelse af forespørgslen. Jeg synes, at vi fra statsministeren og fra hr. Jacob Buksti, der jo repræsenterer samme parti, indtil nu kun har hørt om fordelene, og så vil jeg godt høre hr. Jacob Buksti:

Hvilke ulemper ser Socialdemokratiet, når man gerne vil belyse både fordele og ulemper og lægger vægt på det i sin oplysningskampagne? Hvilke ulemper er der ved ØMU'en og euroen, som hr. Jacob Buksti ser det? Eller er der kun fordele, sådan som det fremgik af hr. Jacob Bukstis tale?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan forstå, at hr. Jacob Buksti ikke bryder sig meget om, at vi borer i, hvad det forslag til vedtagelse, han selv har fremsat, sådan helt præcis indebærer. Og vi må altså konstatere, at med hensyn til en uvildig undersøgelse af fordele og ulemper ved euroen, som jeg troede var det, der var lagt op til i Socialdemokratiets kongresvedtagelse, det må jeg tilstå, ja, så viser det sig nu, at det altså åbenbart er noget, der skal forfattes i Socialdemokratiets politiske og økonomiske sekretariater; så ved vi jo godt, hvor uvildigt sådan et materiale kan blive.

Jeg tror også, der var nogle delegerede, der havde den anden forventning til det, men sådan er det altså.

Så vil jeg godt stille hr. Jacob Buksti et andet spørgsmål om forståelsen: Når der nu med hensyn til de andre undtagelser, militær- og retspolitikken, lægges op til, at der skal foretages en vurdering af, hvordan man skal forholde sig, betyder det så, at der alligevel kan komme folkeafstemninger også om de spørgsmål?

Jeg lagde mærke til, at statsministeren sagde, at der blev kun én folkeafstemning om euroen, og det blev inden det kommende folketings-

valg. Men antydes det også i den pind i forslaget til vedtagelse, at der godt kan komme flere folkeafstemninger, altså om de andre undtagelser? Det er noget kryptisk formuleret.

Så vil jeg spørge hr. Jacob Buksti: Gør det ikke indtryk på kronemodstanderen hr. Buksti, at folk som hr. Klaus Hækkerup og hr. Graversen gør opmærksom på, at det måske kunne være en fordel at vente, til vi havde set, hvordan det gik i Storbritannien og i Sverige, før man kastede sig hovedkulds ud i det her projekt? Det er dog en rimelig saglig argumentation, som de to socialdemokratiske folketingsmedlemmer lægger frem, at det måske kunne være fornuftigt at vente og se, hvordan det nu gik i Storbritannien og Sverige.

Men det mener hr. Jacob Buksti måske ikke er væsentligt?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Dahlgaard for en kort bemærkning, og så får hr. Buksti lidt ekstra taletid, fordi der er fire korte bemærkninger til ham.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Ja, jeg tror også, det er nødvendigt med ekstra taletid til hr. Jacob Buksti, for han svarede slet ikke på mit spørgsmål.

Kan hr. Jacob Buksti bekræfte, at Danmarks nationalprodukt pr. indbygger, altså gennemsnitsindkomsten, er højere, end den er i Tyskland og i euroland i det hele taget?

Kan hr. Jacob Buksti bekræfte, at arbejdsløsheden i Danmark er væsentlig lavere, end den er i Tyskland eller i euroland som helhed?

Og kan hr. Jacob Buksti også bekræfte, at realrenten i Danmark er lavere, end den er i Tyskland og Frankrig og euroland som helhed, og at beregningerne om en højere nominel rente derfor ikke holder vand?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Altså jeg må stadig væk synes, jeg er dybt forundret over niveauet i det her, og demagogien kender åbenbart ingen grænser.

Jeg skal helt overlade til Venstres ordfører at besvare, hvorvidt Venstre sætter fodnoter eller ej, og om, hvorvidt der er alliancepartnere med hensyn til at respektere de danske forbehold.

Jeg kan i min vildeste fantasi ikke forstå, hvordan og hvorledes folk, der går ind for, at man skal respektere de danske forbehold, kan

mene, at når man skriver i en vedtagelse, at man skal respektere de danske forbehold, så er det galt. Hvis vi skrev det modsatte, så ville det jo også være galt.

Der står heri, vil jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, i nederste linje, at der skal være fuld respekt for de danske forbehold. Hvordan kan det så blive til en diskussion om, at man ikke vil respektere dem? Det kan jeg simpelt hen ikke forstå. Men det kan godt være, at det er mig, der er noget galt med.

Til hr. Jann Sjursen om fordele og ulemper: Problemstillingen er, at de ulemper, der ligger, i retning af, at man ikke har indflydelse på den monetære politik, har vi alene i kraft af, at vi har bundet os til en fastkurs med de valutaer, først D-marken og nu euroen, og derfor er problemet i diskussionen, at stort set alle de ulemper, man kan påtale, dem har vi, uanset hvad vi gør. Det afgørende er, om vi også vil udnytte de positive virkninger, der i øvrigt er.

Så til hr. Keld Albrechtsen blot det, at jeg synes, det er meget, meget spændende at høre hr. Keld Albrechtsen udlægge, hvad det var, der blev vedtaget på den socialdemokratiske kongres. Jeg ved ikke, om hr. Keld Albrechtsen var til stede, men jeg var til stede, og hr. Keld Albrechtsens udlægning svarer ikke til min udlægning, og jeg tror heller ikke engang, den svarer til udlægningen hos dem, som er skeptiske og modstandere.

Der vil være fuld respekt for disse synspunkter. De vil blive inddraget fuldt og helt. Og når der i udtalelsen her står, at euroen vil være af afgørende betydning for Danmark, så er det vel korrekt, uanset om man er tilhænger eller modstander af euroen. Der står ikke noget om, at den vil være positiv eller negativ. Der står, at den vil have en afgørende betydning. Ellers må hr. Keld Albrechtsen i hvert fald komme herop og forklare mig, at euroen overhovedet ikke har nogen betydning.

Derfor burde SF faktisk kunne stemme for dette forslag til vedtagelse. Men de er ikke helt sikre på, om det skal forstås sådan; men det har jeg sagt, at det skal; der står ikke noget om det.

Og endelig om vi lægger op til flere folkeafstemninger: Ja, der lægges op til flere folkeafstemninger, hvis det er sådan, at man vil ændre de danske forbehold, når det drejer sig om militær, og når det drejer sig om det rettlige. Ellers ville vi jo fikle med forbeholdene.

Men der siges ikke noget om hvornår. Vi kan jo ikke komme af med de forbehold, hvis man

vil af med dem, hvis ikke der afholdes en folkeafstemning. Det tror jeg hr. Keld Albrechtsen godt ved; ellers er jeg sikker på, at så ville vi få det at vide, hvis der ikke blev holdt en. Så hr. Keld Albrechtsen kan være helt tryk; der vil komme alle de folkeafstemninger, som er nødvendige, hvis det er sådan, at man mener, at det skal til.

Så endelig til hr. Frank Dahlgaard: Jeg skal gerne bekræfte alle hr. Frank Dahlgaards tal; de har bare ikke en snus med det, vi diskuterer her, at gøre, for det afgørende er jo ikke, hvordan situationen er, det afgørende er, hvordan og hvorledes vores situation vil være i fremtiden, hvordan og hvorledes vi selv vil have indflydelse på den situation, som sikrer, at det fortsat er sådan. Og der kan vi have en forskellig vurdering.

Men det nytter ikke noget, også apropos statsministerens svar på de spørgsmål, der var før denne forespørgsel, at man kører den dér diskussion videre. Det afgørende er, hvordan vi politisk sikrer os indflydelse på de ting.

Og endelig, når det er sådan, at udviklingen er anderledes i Danmark end i Tyskland og de øvrige eurolande, så kunne det jo være, at det var, fordi der var en række forhold, der var anderledes.

Charlotte Antonsen (V):

En ikke ubetydelig mand sagde for nylig om eksistensen af de danske undtagelser: Det tjener ikke Danmarks interesser.

Det var klogt sagt, det var åbent, det var ærligt, ja, det var nærmest hudløst ærligt.

Citatet stammer nemlig fra selveste udenrigsministeren på Det Radikale Venstres landsmøde i Nyborg den 18.-19. september i år; dér faldt ordene om undtagelserne.

Og når landets udenrigsminister siger sådan om en central del af dansk europapolitik, kan det kun være, fordi det er regeringens agt at ændre politikken. For man kan jo ikke i længere tid have en situation – det vil i hvert fald være meningsløst for mig at se – hvor man har en europapolitik, hvorom den hovedansvarlige udenrigsminister siger, at den ikke er i dansk interesse.

Så på Venstres vegne skal jeg i dag udtrykke taknemlighed over for den erkendelse. Tak, fordi der nu omsider fra regeringens side lægges op til de folkeafstemninger, der skal bane vejen for en helhjertet dansk europapolitik. Tak, fordi undtagelserne snart skal til folkeafstemning.

I Venstre vil vi bidrage alt, hvad vi overhovedet kan, med en åben og ærlig debat, for det mener vi er en nødvendig forudsætning for folkeafstemningerne, ligesom vi i øvrigt har bidraget til den debat igennem de sidste 10 år.

I Venstre er vi enige med udenrigsministeren i, at undtagelserne ikke er i dansk interesse, og at det derfor haster med at komme af med dem, så vi igen kan blive fuldgældige medlemmer af EU.

Jeg vil gerne citere fra et andet landsmøde i september måned, nemlig Venstres, den 26. september i Odense, hvor den tidligere EU-kommissær Henning Christophersen sagde det således, og jeg citerer:

»Jo længere det varer, før vi kommer af med de danske selvpålagte undtagelser, desto mere indflydelse mister vi. Undtagelserne koster mere og mere for hver eneste dag. I virkelighedens verden er det ikke gratis at vente, det er tværtimod kostbart.«

Efterfølgende har vi så set, hvordan Socialdemokratiet er kommet på banen på deres landsmøde med især en erkendelse af, at undtagelsen i forhold til den fælles mønt er passé. Og som statsministeren også har redegjort for her i dag, så er medlemskab af ØMU'en en klar fordel af flere forskellige årsager.

Som statsministeren sagde lige før, for at komme med endnu et citat, så skal Danmark være dér, hvor der træffes beslutninger om Danmark. Det synes jeg er et glimrende udsagn fra statsministeren, og det fører mig så til stilfærdigt at spørge, om statsministeren ikke er enig i, at i øjeblikket er den eneste person, der står i vejen for en folkeafstemning, statsministeren selv.

Er statsministeren enig i det, altså at det er statsministeren, der har mulighed for at fastsætte en folkeafstemningsdato, så befolkningen har en mulighed for at sige ja?

Som sagt har vi i hvert fald i Venstre, men jeg synes nu også, at andre partier har bidraget, i 10 år diskuteret de emner, der relaterer sig til de danske forhold. Det er nemlig nogle emnekredse, som kom op i forbindelse med det såkaldt danske memorandum i april 1990, som jo var det forhandlingsudspil, som det borgerlige Danmark sammen med Socialdemokraterne lavede forud for den regeringskonference, der førte til Maastrichttraktaten. Det var altså i april 1990, at emnerne kom til debat, så vi har diskuteret emnerne i 10 år.

Selvfølgeligt skal vi ikke holde op med at diskutere, ikke før vi har en folkeafstemning, men jeg synes ikke, man kan bruge argumentet om, at det her er ukendt stof for danskerne.

Det helt centrale er, at undtagelserne giver tab af politisk indflydelse. Vi så her i sommerens løb, hvordan der var problemer for Danmark med at besætte vigtige politiske poster i EU. Der var en diskussion af, at de store var efter os. Det tror jeg ikke så meget er det, der er årsagen til, at det er svært for os at få vigtige poster i EU. Jeg tror nærmere, at det er en følge af de danske undtagelser. Danmark har i øjeblikket placeret sig lidt i periferien i EU-samarbejdet; der har vi ikke andre allierede.

I gamle dage kunne vi gemme os i Thatchers skorter. Thatcher eksisterer ikke længere. Britisk EU-politik har rykket sig nærmere kernelandene; Danmark står så tilbage uden allierede. Så det er én af forklaringerne for mig at se på, at vi i stigende grad vil opleve, hvordan den politiske indflydelse går tabt i EU, medmindre vi gør noget.

På ØMU-området har vi jo fra økonomiministeren malende fået beskrevet, hvorledes Danmark faktisk først bliver lukket ind, når beslutningerne er truffet. Vi sidder nemlig ikke med i Euro-11, altså i euroland, og her træffer man i stigende grad politiske beslutninger vedrørende økonomisk politik, skatteharmonisering og rentepolitik. Danmark får så sagen efterfølgende, hvor vi formelt træffer beslutning i Økofinrådet, men reelt er beslutningen truffet inden.

Det, der er ved at ske, de nye emner, der dukker op i EU, den politiske diskussion om asyl- og flygtningesamarbejdet samt om forsvarspolitikken, er noget, der svarer til det, vi har set på ØMU-området. Der vil vi nok være til stede fysisk, altså ikke som i Euro-11 være henvist til at stå helt udenfor, men vi er jo ikke med i beslutningerne, og vi vil derfor ikke få nogen indflydelse. Og det, der i stigende grad vil ske, er, at de øvrige lande lader være med at konsultere Danmark, når beslutninger skal træffes, for man konsulterer jo ikke et land, som på forhånd har sagt, at man ikke agter at stemme for eller imod en beslutning.

Vi har selv valgt denne politiske isolation, og derfor er det også klart, at det, der skal til, er, at vi selv forsøger at bringe os ind i det centrale EU igen.

Man kan også sige – og det synes jeg måske kommer som en anden væsentlig årsag – at det

koster jo altså også penge at stå udenfor. Derfor vil jeg godt bede, ja, det må jo så være den politiske ordfører for Socialdemokratiet eller statsministeren bekræfte – og det har man allerede været lidt inde på i diskussionen – at hvis vi havde været med i euroen i dag, så havde vi haft en rente, der var lige så lav som de øvrige eurolandes rente.

Var det så ikke rigtigt, at de beregninger, Økonomiministeriet lavede for trekvart år siden, viser, at hvis der er en renteforskel på en halv pct., så vil det svare til en samfundsmæssig besparelse på 6 mia. kr. om året? Sagt på en anden måde: Ville vi ikke, hvis vi i dag havde været med i eurolandene, kunne have set et finanslovforslag fra regeringen, som ikke forudsatte besparelser? Altså vi har et finanslovudspil fra regeringen, der siger, man skal spare 6 mia. kr. Hvis vi havde været en del af euroland, så ville vi på grund af den lavere rente ikke have været nødt til at spare. 6 mia. kr. er gevinsten for samfundøkonomien ifølge de beregninger, økonomiministerens fremlagde for Folketinget for trekvart år siden.

Op det er så bare ét eksempel på den økonomiske besparelse. Det er klart, at også privatøkonomisk i forhold til vores boliglån osv. vil der jo være en besparelse ved at være inde, ved ikke at skulle betale en ekstra rente for at stå udenfor.

Venstre er enig med regeringen i, at det væsentligste i EU i disse år er at sikre, at de centrale og østeuropæiske ansøgerlande bliver medlemmer af EU. Derfor er vi også enige i, at det gælder om at få en smal regeringskonference. Det sagde vi i øvrigt også forud for Amsterdamtraktaten, og det ser i hvert fald ud til, at regeringen er blevet klogere på dette punkt, for Danmark var jo sådan set op til Amsterdam medvirkende til, at der kom så mange emner på bordet, at man ikke nåede det, der var det væsentlige, nemlig at sikre Øst- og Centraleuropas adgang til EU.

Denne gang er vi enige om, at man forsøger at holde regeringskonferencen smal, men vi er også klar over den risiko, der er for, at forskellige emner kan dukke op, som man så bliver nødt til at behandle.

Afslutningsvis: I Venstre er vi trætte af, at den danske EU-debat handler alt for meget om, hvad Danmark ikke kan og Danmark ikke vil, og hvad vi fra dansk side og fra regeringens side synes, at EU ikke må og EU ikke skal. Vi mener, at vi skal væk fra den rolle. Vi skal mere

i offensiven. Derfor bør Danmark komme af med undtagelserne, så vi hurtigst muligt genvinder vores politiske slagkraft i EU.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det første, jeg gerne vil spørge fru Charlotte Antonsen om, det er: Hvad forhindrer en husejer i dag i at tage et lån i euro?

Jeg kunne forstå, at et af de meget faretruende signaler, når vi nu ikke var med, var, at man ikke kunne få de her billige lån. Hvad forhindrer folk i at tage et lån i euro?

For det andet: Jeg har forstået Venstre på den måde, at man først mener, der for alvor kommer en diskussion omkring afskaffelsen af kronen, i det øjeblik der er en dato. Det har man argumenteret for i mange henseender. Derfor er mit spørgsmål: Siden der ikke kan komme en debat før, og der så altså kommer en debat i det øjeblik, vi har en dato, hvor lang en periode mener fru Charlotte Antonsen så, der bør være, fra en folkeafstemning udskrives, og til den afholdes. Altså hvor kort må debatperioden være? Hvor mange måneder?

Op for det tredje det, jeg var lidt inde på i forhold til hr. Buksti. Må jeg spørge fru Charlotte Antonsen: Hvad er der sket siden august? Altså jeg kunne forstå, at i august var det sådan, at Venstres formand mente, at Socialdemokratiet og Venstre var i slagsmål om de her spørgsmål om, hvorvidt man respekterede de danske forbehold, og jeg kunne forstå, at hr. Anders Fogh Rasmussen dér sagde, at nu måtte man have større sikkerhed for, at forbeholdene blev respekteret; ellers måtte man have fodnoter. Og jeg var begejstret over hr. Anders Fogh Rasmussens udmelding.

Mit spørgsmål er så: Hvad er der sket siden august? Har man nu større sikkerhed for, at regeringen opfylder løftet om at varetage forbeholdene på betryggende vis, eller er det alene af den her vedtagelse, det fremgår? Er det alene det, Venstre har at henholde sig til i forhold til, om regeringen i højere grad nu efterlever forbeholdene?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg fornemmede, at fru Charlotte Antonsen var ganske godt tilfreds med det forslag til vedtagelse, som partierne har fremsat, og det synes jeg også hun har god grund til at være.

Der er naturligvis tale om et kompromis mellem Venstre på den ene side og regeringen og de andre partier på den anden side. Men ud fra en samlet bedømmelse – det vil jeg da godt høre fru Charlotte Antonsens belysning af – så ser det ud for mig, som om det er Venstre, der i særlig grad har fået sine synspunkter tilgodeset.

Det baserer jeg på, at til grund for vedtagelsen ligger jo statsministerens løfte til fru Charlotte Antonsen om, at folkeafstemningen om euroen kommer inden folketingsvalget. Jeg antager, det har været af afgørende betydning for Venstre for at få stoppet den debat, der er i Socialdemokratiet om det spørgsmål.

Så har jeg et spørgsmål, for jeg hørte jo også på hr. Jacob Bukstis melding om, at den pind, der vedrører det retlige og det militærpolitiske, ja, den kunne godt betyde, at der kom yderligere folkeafstemninger, og jeg forstod fru Charlotte Antonsen sådan, at lige præcis sådan skal den læses, at dermed er der åbnet for ikke alene en folkeafstemning, men for flere folkeafstemninger.

Men jeg vil bare høre fru Charlotte Antonsen, om jeg har forstået Venstres udlægning af teksten rigtigt. Hvis jeg har, ja, så bekræfter det jo bare, hvad jeg sagde for lidt siden i forbindelse med hr. Jacob Buksti, at så er det en historisk dag i dag; så er det nationale kompromis efter afslutningen af den her debat ikke længere eksisterende.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil citere den socialdemokratiske ordfører: WWW – Wa' We' Wenstre?

Hvorfor indgik Venstre en aftale, dengang Venstre havde regeringsmagten, omkring det nationale kompromis og efterfølgende fulgte det op omkring Edinburghaftalen? Ville Venstre overhovedet noget som helst andet end at stikke befolkningen blå i øjnene? Havde Venstre allerede på det tidspunkt besluttet sig for, at nu får vi se, og så laver vi det bare om?

Er det sådan, at Venstre aldrig nogen sinde havde forestillet sig, at forbeholdene skulle have nogen som helst betydning andet end at få den danske befolkning til at stemme ja til Maastricht- plus Edinburghaftalen?

Hvad vil Venstre? Vil Venstre snyde igen?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl spørger, om husejere kan optage lån i euro. Det kan de godt. Og der kom jeg ikke engang ind på den anden økonomiske risiko, der er for Danmark. Det er nemlig den risiko, der hedder, at vi af en eller anden grund bliver tvunget til at devaluere. Så jeg forstår godt, at trafikken af husejere hen til at optage lån i euro ikke er så stor, for man risikerer som husejer, at den danske valutas pris falder, og dermed får man altså et lån, der er meget større. Så muligheden er til stede, men den er søreme ikke særlig sikker.

Så spørger hr. Thulesen Dahl, hvad der er sket siden august, osv. Der er sket det – ja, der sker meget i denne tid, synes jeg, især i regeringspartierne. Det var derfor, jeg gjorde så meget ud af at citere, hvad udenrigsministeren har sagt, og også her, hvad statsministeren har sagt. Altså det, der er nyt nu, er vel, at folkeafstemningerne ligger lige for, især om euroen, men hvis man lytter til udenrigsministeren også de to andre.

Det, vi til stadighed har været meget optaget af i Venstre, er, at man ikke fifler med forbeholdene, at vi altså afskaffer dem den rigtige vej via en folkeafstemning. Og den diskussion, vi havde i august, var så en diskussion af, om man politisk efterhånden var ved at overskride forbeholdene, og der fik vi jo så til Europaudvalget bl.a. nogle teknisk-juridiske notater fra regeringen, som beskrev, hvordan regeringen nåede frem til, at man i hvert fald teknisk set, juridisk set lå inden for forbeholdene.

De papirer accepterer vi fra Venstres side, men vi mener altså politisk set, at tiden er inde, fordi vi kommer med i flere og flere ting i EU, der vedrører forbeholdene, og derfor bliver det for os at se sværere og sværere for danskerne at se forskellen på at være inde og være ude.

Så vi synes altså, at tiden er inde til afstemningerne, og det er jo så det, vi har fået bekræftet af regeringen. Derfor har vi kunnet være enige om et forslag til vedtagelse her i dag, ligesom vi i øvrigt har været de sidste ti år i de væsentlige EU-spørgsmål.

Jeg venter med de øvrige to svar.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg kan forstå på Venstres ordfører, at de danske forbehold sådan nærmest er nogle selvpålagte plager, og den eneste, der står i vejen for,

at befolkningen kan slippe af med dem, er statsministeren.

Det, jeg bare vil spørge Venstres ordfører om, er: Hvad med befolkningen? Altså det er et spørgsmål, om det er statsministeren, der forhindrer befolkningen i at sige ja. Mener fru Charlotte Antonsen, at stillingen er så klar, at det også er tilfældet?

Derfor vil jeg også godt spørge, hvordan det kan være, det efter Venstres mening er så afgørende for at få en debat, at man skal have udmeldt en dato. Hvorfor er det så afgørende? Hvorfor kan man ikke diskutere og så få en dato? Hvordan kan det være, at det for Venstre ikke er vigtigt at sige, at et ja er vigtigere end en dato?

Endelig til fru Charlotte Antonsen om det dér med de små og de store lande og Danmarks forbehold, som spiller ind: Hvordan spiller det ind på Englands, UK's, stilling, at de ikke er med i euroen?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det sidste svar til hr. Buksti er jo netop kernen i min argumentation, nemlig at Storbritannien, som ikke er medlem af euroen, til gengæld har erkendt, at hvis de skal have indflydelse i EU, så er de nødt til at søge mod det centrale EU; så kan de ikke fortsat stå ude i periferien. Det, Danmark gør, er, at vi har vores tre reelle forbehold, og så står vi derudover ude i periferien. Så jeg mener, at det netop er argumentet.

Vedrørende afstemning og dato er erfaringen altså, at diskussionen først kommer i gang den dag, man har en dato. Gå tilbage og se på de foregående afstemninger, vi har haft. Det er en realitet, og det har et eller andet med den menneskelige optræden at gøre. Altså jeg skal ikke sådan gå nærmere ind med psykosociale eller psykologiske vurderinger af det. Jeg mener bare, det er en realitet.

Og så med hensyn til statsministeren: Statsministeren skal jo spørge befolkningen, før befolkningen kan svare, og derfor er det altså i øjeblikket statsministeren, som forhindrer befolkningen i at svare.

Og så har jeg set de seneste meningsmålinger; det går lidt op, og det går lidt ned. Det havde været bedre, hvis vi havde haft folkeafstemningen omkring årsskiftet; da var målingerne pænere, end de er i øjeblikket. Det kan man da godt sige, hvis det er det, hr. Buksti vil have at jeg siger.

Så mangler jeg at svare fru Anne Baastrup. Det nationale kompromis indgik Venstre, fordi vi havde fået et nej i 1992, og så mente vi af politiske grunde ikke, at man kunne tage den samme afstemning én gang til; derfor var det vigtigt for os, at der var nogle ændringer i forhold til Maastrichttraktaten, før vi sendte sagen ud til folkeafstemning på ny.

Men allerede inden afstemningen sagde daværende udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann Jensen, Venstres daværende formand, at det jo ikke var vores – altså Venstre har aldrig været begejstret for undtagelserne, men vi opfattede dem altså som nødvendige. Men vi har da altid ønsket et fuldt dansk EU-medlemskab, og det sagde vi faktisk allerede inden afstemningen den 18. maj 1993.

Så til sidst til hr. Keld Albrechtsen, som jeg jo heller ikke nåede før: Ja, det er faktisk meget rimeligt udlagt af hr. Keld Albrechtsen, det, jeg har sagt og ment og gjort i dag.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Man må jo lade fru fru Charlotte Antonsen, at det er en fuldstændig gennemført manglende respekt for befolkningen. Det her er helt utroligt at høre på. Altså at England vil noget bestemt, fordi den engelske regering vil noget. Alle prognoser i England siger, at der er et stort flertal i befolkningen for at bevare pundet.

Så tager man den danske situation og siger: Det dér med, at befolkningen tager en afstemning, det skulle man lige have gjort på et eller andet bestemt tidspunkt, fordi da var der en særlig gunstig situation, men hvis befolkningen i dag ikke ønsker at kvitte kronen, jamen så er det, fordi det ikke lige er det rigtige tidspunkt at have en afstemning på.

Det er en gennemført manglende respekt for befolkningen i det her spørgsmål, som Venstre slår til lyd for. Jeg synes egentlig, det er ret utroligt. Det, jeg vil spørge fru Charlotte Antonsen om, som jeg forsøgte før, var at få at vide: Hvad er minimumsperioden, der må være for Venstre, for en debat? Altså nu er det slået fast med syvtommersøm, også i den her diskussion: Der kommer først en debat om euroen i befolkningen, når der foreligger en dato, siger fru Charlotte Antonsen. Så siger jeg: Hvor kort tid vil Venstre acceptere der bliver, fra en folkeafstemning bliver udskrevet, og til den bliver afholdt?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Ja, jeg vil bare fastholde, at jeg har svært ved at se, hvordan og hvorledes de danske forbehold skal have spillet ind på, hvorvidt Danmark får udnævnt folk til ledende poster i EU. Der mener jeg faktisk, at lige præcis eksemplet med UK understreger, at det altså ikke er ligegyldigt, om man er et lille land eller et stort land. Når det store land heller ikke er medlem af Euro 11-Rådet, kan det store land alligevel spille en fremragende rolle, mens når vi andre ikke er det, fordi vi er et lille land, kan vi ikke spille nogen som helst rolle. Det hænger jo ikke sammen.

Men så vil jeg bare sige, at jeg synes ikke, det er særlig klædeligt for Venstre som et stort parti, og jeg synes indimellem også, at man som det ledende oppositionsparti i den stil og i den grad har despekt for befolkningens situation, for befolkningens holdninger.

Vores holdning i Socialdemokratiet er: Vi står bag det danske forbehold, det skal gå ordentligt til. Det kan ikke være rigtigt, at det eneste, det drejer sig om, er at konstatere, at målingerne var pænere tidligere, end de er nu. Det må være sådan, at man giver folk en chance for at forholde sig til det her og så derefter tage stilling til det. Og jeg kan ikke forstå, hvorfor man ikke snart kan komme til at diskutere indhold i den danske debat, hvorfor det skal være procedurer og formalia og datoer osv. Jeg må tilstå, at det har jeg svært ved at forstå.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil sige tak til fru Charlotte Antonsen for svaret, som jo er åbent og oprigtigt, og vi må sige, at nu ved den danske befolkning efter den her debat, hvad den står over for. Den står over for et flertal i Folketinget, som har hejst den føderalistiske fane og under det blafrende unionsflag nu fuldtone går ind i europahær og fælles mønt og unionspoliti og hele molevitten. Folkeafstemningerne vil komme efter hinanden som – nej, jeg vil ikke sige som perler på en snor, det ville være overordentlig forkert at sige.

Så vil jeg godt stille et spørgsmål til fru Charlotte Antonsen. Når nu man har fået åbnet vejen for alle disse folkeafstemninger – regeringen har jo tænkt sig at snyde befolkningen for en helt central folkeafstemning, nemlig om den kommende Amsterdam II-traktat, som skal

vedtages til december næste år – vil Venstre så være med til på demokratisk vis at sikre, at også det spørgsmål bliver afgjort af befolkningen ved en folkeafstemning?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Først til hr. Keld Albrechtsen: Venstre snyder ikke befolkningen, men som jeg sagde i min tale, lægger vi faktisk op til en meget smal regeringskonference, og derfor er der ikke noget, der tyder på, at der vil være behov for en folkeafstemning.

Hr. Thulesen Dahl spørger, hvor lang tid der skal gå, fra en dato fastsættes, til folkeafstemningen afholdes. Altså, det har vi ikke nogen præcise bud på. Som jeg gjorde meget ud af i min tale, har vi diskuteret denne sag i 10 år, så for os at se vi kunne man sagtens afholde den relativt hurtigt, efter at en dato er blevet fastsat.

Det, jeg har sagt, er, at vi oplever det sådan, at der først for alvor kommer gang i debatten, at man først får denne meget intensive debat den dag, datoen er fastsat.

Hr. Buksti føler vel, at han bør sige et eller andet i strid med Venstre, og det er vel derfor, vi har den diskussion om store og små lande, og det kan jeg da godt forstå. Det er da også ubehageligt pludseligt at skulle til at erkende, at vi har behov for folkeafstemningen.

Min vurdering er, at vi mister politisk indflydelse på grund af vores forbehold, og min vurdering er, at det kan have kostet os nogle vigtige poster, men det er da klart, at det er en vurderingssag, hvordan og hvor vi mister indflydelsen. Det, vi kan se, er, at nogle steder er vi fysisk ikke til stede, nogle steder har vi ikke stemmeret. Men det andet kan man jo ikke måle objektivt, så den diskussion kan vi jo selvfølgelig ikke blive enige om, vil jeg sige til hr. Buksti.

Med hensyn til forbeholdet: Som sagt værner Venstre om forbeholdet: Vi vil have det væk den rigtige vej, nemlig via en folkeafstemning. Så vi har aldrig opfattet det, som at vi har snydt befolkningen eller noget som helst. Tværtimod var det jo et knæfald for befolkningen i forhold til det, der var Venstres egentlige ønske, nemlig den fulde og hele Amsterdamtraktat dengang i 1992.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu synes jeg, at fru Antonsen må bestemme sig. Altså, nu har vi lige pludseligt diskuteret det her

spørgsmål i 10 år, og derfor kan vi sagtens tage en hurtig folkeafstemning.

Som jeg forstod fru Charlotte Antonsen lige før i et svar til hr. Buksti, da hed det sig, at der først kom en debat, når en dato var fastsat. Altså, nu må Venstre bestemme sig. Har vi debatten kørende nu, eller har vi ikke? Får vi først debatten, når en afstemningsdato er fastsat?

Og så må jeg igen spørge: Hvis det er således, at Venstre fastholder, at debatten jo først for alvor kommer – hvad jeg kan være meget enig i – når vi har en dato, hvor kort en periode vil Venstre så være med til, altså den periode, hvor man så har den dér meget intensive debat? Kan det f.eks. være 4 uger? Er man villig til at gå ned til 6 uger? Taler vi om måneder? Hvad taler vi overhovedet om?

Vi må da i det mindste, selv om vi ikke kan få en nøjagtig tidsangivelse, få en fornemmelse af, om Venstre mener, der skal gå minimum f.eks. 2 måneder eller 6 måneder eller 1 år.

Vi andre synes, det kunne være godt at have en aftale mellem alle partier i Folketinget om, at der skal være en minimumsperiode. Så har vi da i det mindste det på plads i forhold til at sikre en fair debat.

Lene Espersen (KF):

EU står over for sin største opgave i hele det europæiske samarbejdes historie, nemlig udvidelsen af EU med de baltiske og de øst- og centraleuropæiske lande.

Det Konservative Folkeparti er hel sikkert på, at det vil bidrage positivt til den udvikling, som EU allerede har vist sig at være katalysator for, nemlig et helt Europa med fred og sikkerhed, stabilitet og økonomisk fremgang.

Med vedtagelsen af Amsterdamtraktaten og »Agenda 2000« er to af hovedstenene lagt for, at udvidelsesprojektet gennemføres, og man muliggør et stærkt og godt fremtidigt europæisk samarbejde.

Der skal ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti gerne havde set, at der f.eks. var tilgået flere midler fra EU's strukturfondskasser til ansøgerlandene.

Genopbygningen i Øst- og Centraleuropa, i ruinerne af mislykkede socialistiske eksperimenter, koster mange penge. Men massive investeringer er nødvendige for at sikre, at demokratiseringsprocessen går hånd i hånd med den nødvendige økonomiske fremgang. Vi støtter bestræbelserne på at få lagt en fortsat offensiv optagelsesstrategi for samtlige ansøgerlande i

forbindelse med Kommissionens vurdering af kapitlerne i ansøgerlandenes optagelsesfor-handlinger. Vi støtter derfor også de synspunkter, som regeringen i dag er kommet med, om, at der skal være en smal regeringskonference, så vi sikrer en hurtig udvidelsesproces.

I takt med at udvidelsen af EU er kommet i omdrejninger, har EU-samarbejdet også indadtil fået ny dynamik. Det er derfor også såvel ærgeligt som frustrerende, at netop på de tre områder, hvor Danmark i dag har forbehold i forhold til EU, er samarbejdet inde i en ny og forstærket fase. Udviklingen på den europæiske politiske scene har ganske enkelt overhalet de danske forbehold indenom og gjort de danske forbehold til en møllesten om halsen på dansk indflydelse på EU-politikken.

Først omkring euroen: Selv om Danmark på grund af vores forbehold ikke deltager i euroen, er der ingen tvivl om, at den fælles valuta har stor betydning for Danmark. Den danske valutapolitik vil blive baseret på at holde en stabil kurs i forhold til euroen. Det sker igennem det valutakursarrangement, som også Det Konservative Folkeparti har støttet regeringen i, hvor Danmark har et snævert udsvingsbånd på to en kvart pct. Vi støtter, at Danmark har valgt et snævert bånd, fordi det signalerer finansiel og økonomisk ansvarlighed og understreger, at Danmark på trods af forbeholdet ikke er til sinds at bruge devaluering som et politisk instrument.

Der skal dog ikke herske tvivl om, at Det Konservative Folkeparti ønsker, at Danmark bliver helt og fuldt medlem af ØMU's tredje fase. Og det vil jeg godt fremhæve flere grunde til.

For det første forbedrer euroen det indre marked. Den skaber prisgennemsigtighed og giver dermed vores forbrugere og vores virksomheder bedre vilkår via markedsmekanismerne. Man letter markedsadgangen, og man skaber også et stort fælles kapitalmarked med stor volumen, og dermed har man faktisk et ægte indre marked.

For det andet er euroen i sig selv en stærk valuta, og det er et andet argument for, hvorfor Danmark skal deltage helt og fuldt.

For det tredje sikrer konvergenskravene, at den økonomiske udvikling i eurolandene forbliver sund, idet euroland skal sikre lavinflation og stabil økonomisk udvikling. Der vil blive en meget kort snor for finanspolitiske eventyr i alle lande, fordi lavinflation og stabil økonomisk

udvikling kommer forud for uansvarlige økonomiske dispositioner.

For det fjerde har dansk erhvervsliv jo euroen som en absolut hovedvaluta, idet to tredjedele af al udenrigshandel er med EU-landene og 50 pct. af al handel er med eurolandene.

For det femte synes vi også, at det er væsentligt at understrege, at Den Fælles Europæiske Centralbank er sikret uafhængighed. Dermed er der fuld tillid til de pengepolitiske målsætninger. For Det Konservative Folkeparti er der derfor ingen tvivl om, at Danmark helt og fuldt bør tilslutte sig ØMU'en, når der er et flertal i befolkningen for at fjerne forbeholdet.

Vi er meget tilfredse med og meget glade for, at regeringen allerede nu har meldt så klart ud på det punkt, og vi finder også, at den rigtige måde, hvorpå vi får sat den her debat i gang, er ved åbent og fordomsfrit at diskutere fordele og ulemper og give os god tid til at diskutere det med den danske befolkning.

Vi har på fornemmelsen, at hvis det eneste, det drejede sig om, var at fastsætte en afstemningsdato, ville vi alle sammen grave os ned partipolitisk i vores egen lille skyttegrav og komme frem med alle de sædvanlige synspunkter, som vi gør partipolitisk, og ikke give den fornødne tid til samtale, til dialog og til debat. Vi synes, vi for den danske EU-politik skyld skal prøve at se på det på en ny måde, en måde, hvorpå vi får god tid til en grundig debat. Så er vi også helt sikre på, at den danske befolkning med tiden vil indse, at på det her område er det meget væsentligt for Danmark at få forbeholdet væk.

På området om retlige og indre anliggender er samarbejdet ligeledes gået ind i en ny fase. Ved vedtagelsen af Amsterdamtraktaten er der i fuld respekt for det danske forbehold på det her område givet mulighed for, at de øvrige lande kan have et mere forpligtende samarbejde end det mellemstatslige, som Danmark deltager i. Konkret har det allerede medført, at f.eks. når det gælder Eurodad – Det Fælleseuropæiske Fingeraftryksregister – må Danmark pænt gå uden for døren og efterfølgende kopiere reglerne.

Ligeledes synes vi også, at vi bør fremhæve, at under Kosovokrisen havde vi faktisk et problem i forhold til vores forbehold på det her område. Det, vi gjorde, selv om det måske lyder lidt dramatisk, var jo, at vi kneblede vores indenrigsminister, hr. Thorkild Simonsen, idet vores indenrigsminister ikke havde mulighed

for klart at markere det, der var en dansk mærkesag, nemlig at vi gerne ville fremme byrdefordelingen mellem EU-landene, da vi skulle have fordelt Kosovokrisens flygtninge.

På det ekstraordinære topmøde i Tampere vil der komme endnu større fokus på netop de retlige og indre anliggender, ikke mindst omkring handlingsplanerne for de lande, hvorfra flest asylansøgere og indvandrere kommer.

Vi synes, det er utrolig vigtigt at diskutere det her tema, og vi synes også, det er vigtigt, at Danmark deltager helt og fuldt i den debat, der er. Desværre er det jo sådan, at selv om vi godt kan deltage helt og fuldt i det ekstraordinære topmøde og dér være med til at diskutere tingene, så ligger det allerede nu klart – og det er da også blevet fremhævet af regeringen i dag – at når man skal til at gennemføre den fælles politik på de her områder, så vil Danmark ikke kunne deltage helt og fuldt. Vi vil blive nødsaget til at benytte kopimaskinen flittigt, og det er beklageligt, at vi her har stillet os uden for politisk indflydelse.

På det forsvarspolitiske område er der også sket ting og sager. Udviklingen har virkelig taget fart, og jeg vil egentlig også godt starte, ganske som vores statsminister gjorde det, med at fastslå, at de skræmmebilleder, som især nogle EU-modstandere har fremturet med, hvad angår det forsvarspolitiske samarbejde, jo i særdeleshed er blevet gjort til skamme. Jeg tænker først og fremmest på påstanden om en decideret europahær.

Det Konservative Folkeparti er meget tilfreds med, at tanken om at lave en konkurrent til NATO er skrinlagt. Vi synes, det er vigtigt, at man nu er nået til en erkendelse af, at det, der skal til, er, at man laver en europæisk søjle af NATO. Vi har som NATO-partner en klar interesse i at fremme og støtte den udvikling, som NATO jo bl.a. fremlagde i Berlin i 1996, og som er blevet fulgt smukt op af topmødet i Washington, nemlig at den europæiske sikkerhedsarkitektur skal ses i sammenhæng med NATO-udvidelsen, og at det drejer sig om at fremme samarbejdet mellem NATO og EU og sikre en fornuftig opgavedeling.

Det er derfor ikke overraskende, at ikke mindst de neutrale lande, men også andre EU-lande nu mener, at skridtet bør tages til at få mere konkret hold på diskussionen inden for EU's egne vægge. Også her giver de danske forbehold masser af problemer, når det praktiske arbejde på et eller andet tidspunkt skal til at i

gang. Og jeg vil heller ikke her undlade at fremhæve, ganske som vores udenrigsminister gjorde det, at vi allerede i dag i en lang række konkrete sager desværre har måttet gøre det, at vi har måttet afstå fra konstruktivt at være med i beslutninger, der ellers set med danske øjne er rene mærkesager. Jeg tænker her bl.a. på mine-rydningsarbejdet i Kroatien, på uddannelse af mineryddere i Bosnien. Listen er lang og velkendt, men det er selvfølgelig ærgerligt, og det er problematisk, at Danmark ikke har kunnet være helt og fuldt med.

Vi er derfor ikke tilbageholdende med allerede nu at anbefale den danske befolkning, at vi mener, at forbeholdene skal væk. Vi synes, at det fremlagte forslag til vedtagelse er ganske godt, fordi det jo forpligter regeringen til allerede nu at tilkendegive støtte til euroen, men man lover altså også, at med hensyn til de to andre forbehold, om de retlige og indre anliggender og det forsvarspolitiske område, vil man følge udviklingen nøje, og man vil vende tilbage med en samlet vurdering, når resultatet af drøftelserne foreligger.

Vi kan derfor støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gerne spørge den konservative ordfører, om det dybest set er i overensstemmelse med konservativ politik at arbejde for en ændring af møntsystemet og pengevæsenet, når vi altså går ind i euroen, som indebærer, at i løbet af få år vil de fleste mønter i danske tegnebøger på den ene side have den tyske ørn og i mindre omfang, hvis Danmark tilslutter sig, den danske dronning eller den danske krone. Er det konservativ politik?

Jeg vil spørge den konservative ordfører, om det er konservativ politik at omdanne Danmarks Nationalbank til en filial af Bundesbank eller, som det hedder nu, Den Europæiske Centralbank, og at nedlægge ens eget pengevæsen, med de vidtrækkende konsekvenser det har ikke bare for penge- og valutapolitikken, men også for finanspolitikken og for indkomstpolitikken og for strukturpolitikken, dvs. spørgsmålet om at ændre i de forskellige systemer, skattesystem, dagpengesystem, socialsystem, pensionssystem. Er det virkelig konservativ politik?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Lene Espersen gentager statsministerens påstand om, at der er ikke tale om nogen europahær, men så forstår jeg ikke helt Det Konservative Folkepartis hensigt.

Jeg har opfattet det sådan, at når EU træffer beslutninger om militære aktioner, altså det, der kaldes fredsskabelse – og modsat statsministerens fremlæggelse kan det jo godt være ganske væsentligt store militære aktioner – og de foregår under EU's ledelse, hvilket jo også bliver resultatet af de beslutninger, der skal træffes, har det hidtil været og er stadig Det Konservative Folkepartis opfattelse, at vejen skal banes gennem en folkeafstemning, for at danske styrker kan deltage direkte i en sådan EU-operation. Så kan fru Lene Espersen selvfølgelig hævde, at en sådan hær ikke er en europahær, men er det ikke korrekt, at det i hvert fald er en hær, og at den rykker frem under EU's føderalistbanner, og er det så alligevel ikke i virkeligheden ret korrekt at kalde den en europahær, i hvert fald en EU-hær? Er det ikke rigtigt?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Som jeg kan forstå det, er der to parter, der står sammen i dansk EU-politik, og det er regeringen og De Konservative, og fint nok at få det afklaret. Men jeg må bare lige for forståelsens skyld vide, om den enighed også rækker til tidspunktet for afholdelse af en folkeafstemning om euroen. Regeringen har lagt op til, har jeg forstået fra statsministerens side, at der skal afholdes folkeafstemning inden udløbet af denne valgperiode. Er det også De Konservatives opfattelse?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Frank Dahlgaard om, hvorvidt dansk deltagelse i ØMU'en er udtryk for god konservativ politik: Ja, det er udtryk for god konservativ politik. Det er der mange grunde til, men den tidligere konservative statsminister, Poul Schlüter, var om nogen den, der gik i spidsen for, at Danmark skulle deltage helt og fuldt her. Sådan noget som konvergenskravene er jo i høj grad en kopiering af god konservativ økonomisk politik. De er udtryk for en ansvarlig økonomisk linje.

Man kan jo aldrig vide, hvilke andre partier der skulle komme til regeringsmagten. I dag

har vi en socialdemokratisk regering, og jeg synes, det er meget godt, at der er de begrænsninger i den økonomiske politik, der gør, at man fører en ansvarlig linje, hvor man ikke gældsætter sig for meget, og hvor man kører med lavinflation. Det er efter min mening nærmest definitionen på, hvad sund og fornuftig konservativ politik er.

Og hvis man skal være i det lidt muntre hjørne, kan man jo sige, at i dag er problemet i hvert fald, at de mønter, der er huller i, er der ikke nogen dansk dronning bag på, men det vil der komme den dag, vi får euromønter. Det var svar til hr. Frank Dahlgaard.

Så til hr. Keld Albrechtsen om hele denne diskussion om en europahær: Jamen det er jo fuldstændig forfæjlet, og jeg mener sådan set også, det decideret er at omgå sandheden meget lemfældigt, hvis man bliver ved med at fremtøre med begrebet en europahær. Deri ligger jo, at det skal være en samlet hær iført uniformer og anført af en general, der kører i et eller andet EU-regi, og det er der overhovedet ikke nogen tanker om.

På det forsvarspolitiske område – hvad enten vi taler om NATO-samarbejde, om vi taler om FN, eller om vi taler om, at EU på nogle områder skal være den forsvarspolitiske dimension af NATO i Europa – er der jo tale om, at dele af hærene fra forskellige lande mødes, og at et eller andet land får kommandoen over dem – det kan være Frankrig, det kan være England, det kan være Danmark, det kan være Tyskland – og så laver man et samarbejde om en aktion. Men jeg tror, at når der er tale om større militære aktioner, kan man i hvert fald ikke inden for en overskuelig tid overhovedet gøre sådan noget alene i EU-regi. Det vil simpelt hen være nødvendigt at bede USA om hjælp, for det er det eneste land, der har den ordentlige militære kapacitet, som kan hjælpe på det område.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Fru Lene Espersen må jo være klar over, at går vi ind i den europæiske møntunion, får vi fælles mønter og sedler, og om mønterne gælder der, at de har en national side, og her kan man sætte nationale symboler. Vi vil formentlig vælge den danske monark, tyskerne har valgt den tyske ørn, og andre lande har andre symboler.

Men i en ny møntunion flyder sedler og mønter jo rundt, og da Tyskland – for nu at tage det som et eksempel på et stort land, der

grænser op til os – økonomisk og befolkningsmæssigt er 16 gange så stort som Danmark, har det derfor omkring 16 gange så mange mønter i omløb. Der vil være 16 gange så mange euromønter med den tyske ørn, som der vil være euromønter med den danske dronning, og når pengene veksles ind og ud, vil det på et eller andet tidspunkt – formentlig kun nogle få år efter, at det er startet – være sådan, at de fleste euromønter i Danmark ikke bærer det danske symbol, men franske, italienske eller den tyske ørn, og der vil med stor sandsynlighed være flere mønter i danske tegnebøger med den tyske ørn på end med den danske dronning. Er det, hvad Det Konservative Folkeparti ønsker?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Nu kan man jo kalde en hær mange forskellige ting, men hvis man hørte, hvad udenrigsministeren sagde, sagde han faktisk, at hvis vi skulle trække på en militær aktivitet, kunne det ske ved, at EU i visse tilfælde trækker på NATO-aktiviteter ved egne midler, hvor en opgave er af begrænset omfang.

Hvis man så har en kommando med en militærkomité, der kan styre aktiviteter og et militært udstyr, vil jeg egentlig kalde det en hær. Så kan man kalde det noget andet, men så er det rent faktisk sådan, at man trækker på NATO-aktiviteter i begrænset omfang, og så har vi faktisk en militær aktion.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Frank Dahlgaard om den diskussion om de danske mønter: Nu ved jeg ikke, om det er forbigået hr. Frank Dahlgaards opmærksomhed, men der florerer sådan set allerede masser af den slags mønter – måske ikke så meget lige i dette område, men hvis man bevæger sig længere over vestpå til Jylland, vil man opleve, at der er masser af mønter med en tysk ørn bagpå, og hvis man bevæger sig nordpå, vil man opleve, at masser af mønter fra Sverige og Norge allerede indgår som en del af betalingen mange steder i landet. Så det der anser jeg overhovedet ikke på nogen som helst måde for at være noget problem.

Til hr. Knud Erik Hansen: Jeg kan bare bekræfte, at jeg er fuldstændig enig i den udlægning, som udenrigsministeren er kommet med om det område. Men jeg vil da sige, at i den fase, vi er i for øjeblikket, er der ikke nogen, der

kan sige noget som helst fornuftigt om, hvordan det overhovedet ender. Der er en masse debat om, hvilken struktur og hvilke muligheder der foreligger, men der er da mig bekendt ikke på nuværende tidspunkt truffet nogen afgørende beslutninger om, hvordan en sådan struktur skal se ud fremover, og hvordan samspillet skal være mellem NATO på den ene side og EU og den mængde af lande, der måske kun er med i dele af det samarbejde, på den anden side. Det synes jeg man skal afvente, før man fremturer med alt for mange skræmmebilleder, men jeg synes altså, at den udlægning, som udenrigsministeren er kommet med i dag, giver et ganske præcist svar på, hvorfor der ikke er tale om en europahær.

Så vil jeg sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, der spurgte om tidsfrister, at Det Konservative Folkeparti hopper ikke på den limpind, at vi skal diskutere en hel masse datoer her og nu. Vi synes, der skal være plads til en debat først, vi synes, man skal give sig god tid til det, og jeg synes, at med det afsæt, som vi bl.a. fik i sidste uge i forbindelse med Folketingets åbning, er der også skabt grobund for, at vi kan komme godt i gang allerede her i efteråret. Det har vi alle sammen en forpligtelse til, og så må vi jo afvente og se, hvordan debatten går.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg kan fornemme, at fru Lene Espersen ikke har forstået rækkevidden af det hele, og hvis det for De Konservative spiller en rolle med nationale symbolværdier – og det gør det da for mig, selv om det slet ikke er det afgørende for mig, om vi skal beholde kronen, eller vi skal afskaffe den – og fru Lene Espersen havde tænkt det igennem, ville hun være klar over, at i et euroland, hvor Danmark er med, vil der for hver gang, der er en dansk euromønt med dronningen på den ene side, være 60 euromønter med andre landes nationalsymboler på den ene side.

Og som tiden går, blandes mønterne jo rundt omkring, og så bliver det ikke, som det er i Nordjylland – det er i øvrigt meget sjældent, jeg har set D-mark dér – så bliver det sådan, at det bliver en absolut undtagelse, når man betaler med euromønter i Danmark mellem danskere, at det er med en mønt, der bærer det danske symbol. Det er meget mere sandsynligt, 16 gange så sandsynligt, at det bliver med en mønt

med den tyske ørn eller med de franske eller italienske symboler.

Har man tænkt over det? Er det det, man vil? Jeg mener, at Det Konservative Folkeparti skulle slå på den nationale selvbestemmelse, og jeg har forstået, at det er inden for dagsordenens rammer at stille følgende forslag med særlig adresse til Det Konservative Folkeparti:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for at ændre EU-traktaten, således at sætningen i traktatens § 1: »Denne traktat udgør en ny fase i processen hen imod en stadig snævrere union mellem de europæiske folk« erstattes med følgende formulering: »EU-samarbejdet skal være et samarbejde mellem selvstændige, suveræne lande.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 4).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg har forstået det således, at det konservative mål helt entydigt er at nå frem til en situation, hvor man får kvittet kronen til fordel for euroen. Det har fru Lene Espersen gjort klart også i dag, og det er fair nok.

Men når fru Lene Espersen så ikke samtidig vil forholde sig til et tidspunkt for en afstemning, eller hvor lang tid der som minimum skal gå, fra en folkeafstemning bliver udskrevet, til den bliver afholdt, er det så ikke, fordi fru Lene Espersen sammen med en række af Folketingets andre partier forbeholder sig muligheden for at udskrive en lynafstemning, hvis man tror, det fremmer muligheden for et ja? Bunder al den pseudosnak om, at man skal have en saglig debat, og at der skal være god tid til debat, i virkeligheden ikke bare i, at man ønsker at have alle muligheder, den største chance – den største risiko set med vore øjne – for at få et ja hjem? Hvad kan ellers være begrundelsen for, at fru Lene Espersen sammen med fru Charlotte Antonsen og hr. Buksti overhovedet ikke vil være med til at prøve at skabe et sæt fælles spilleregler for en kommende folkeafstemning, så vi sikrer en minimumsperiode, der kunne

garantere, at også de, der har det udgangspunkt, at debatten først kommer, når der er udskrevet en folkeafstemning, rent faktisk også kan være sikre på, at vi får en ordentlig debat?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Jeg synes, vi skal prøve at se på EU-debatten med nye og friske øjne. Det er, som om hr. Kristian Thulesen Dahl stadig hænger lidt fast i dyndet af, hvordan vi har gjort det alle de andre gange med de meget alvorlige demokratiske konsekvenser, jeg synes, det har haft.

Jeg synes, vi har brugt alt for megen tid på bare at forsøge at undergrave hinandens argumenter i stedet for at forsøge at diskutere åbent og fordomsfrit om tingene, og derfor har Det Konservative Folkeparti sagt, at det, der er behov for nu, er at have en reel debat. Derfor vil jeg ikke gå ind i en eller anden diskussion om, hvornår der skal være afstemningstidspunkter for det ene eller det andet. Jeg synes, vi skal prøve at se tingene på en ny måde. Jeg synes, det er reelt over for befolkningen, og at det er et fuldstændigt åbent og ærligt svar.

Det er ikke et spørgsmål om at luske frem til en eller anden mørk nat og så fastsætte en afstemningsdato, for i modsætning til andre herinde tror jeg egentlig, at det, der kommer til at ske i det øjeblik, man sætter en dato på, er, at så kører partiapparaterne bare derudad, og så sætter vi os ikke ned og prøver at være åbne og fordomsfri; for eksempel er der da ingen tvivl om, at alle her i salen kan blive enige om, at der er ulemper forbundet med f.eks. at være med i den fælles mønt, men der er også fordele forbundet med det.

Jeg tror faktisk, at det, at vi nu går ind i en fase, hvor vi tager den åbne debat, måske kan være med til, at vi alle sammen kan diskutere på et mere ærligt grundlag, og når jeg siger ærligt grundlag, mener jeg et grundlag, hvor vi er mere enige om, hvad der er udgangspunktet, frem for at vi bare starter debatten med at sige, at det, de andre siger, er noget vås eller noget, der ikke er troværdigt.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg er enig i, at karakteren af debatten muligvis skifter, når der foreligger en dato for en folke-

afstemning – ikke nødvendigvis til det dårligere, men til noget andet.

Jeg spørger ikke fru Lene Espersen, om vi kan få en dato. Jeg spørger, om fru Lene Espersen sammen med Dansk Folkeparti og andre gode folk vil være med til at aftale en minimumsperiode, der skal gå fra det tidspunkt, man udskriver en folkeafstemning, og til den må afholdes, så vi er sikre på, at der går et vist antal måneder, en bestemt tidsperiode, hvor vi så får denne debat af en måske lidt anden karakter og undgår risikoen for, at Folketingets flertal – som jo også er samlet om det forslag til vedtagelse, der er lagt frem – samles ovre i Statsministeriet bag lukkede døre, og vi bare lige pludselig får at vide, at nu kommer der i øvrigt en folkeafstemning om ganske få måneder eller måske om ganske få uger, fordi man tror, at situationen er gunstig for at få et nej til kronen.

Det er den situation, vi gerne vil undgå, og jeg kan da ikke forstå det anderledes, end at hvis fru Lene Espersen og andre ikke vil være med til at fastsætte en sådan periode, er det udtryk for, at man vil forbeholde sig retten til at lave en sådan lynafstemning, og det er bestemt ikke gavnligt for debatten.

Lene Espersen (KF):

Indimellem er det meget, meget svært for Det Konservative Folkeparti at se, hvad der egentlig er dagsordenen for Dansk Folkeparti. Det kan der være flere forskellige årsager til, men jeg må sige om den her diskussion, at jeg synes, det er udtryk for en utrolig mangel på respekt for befolkningen, når Dansk Folkeparti fremturer på den her måde. Jeg synes faktisk ikke, de kan være det bekendt.

Det, som nu sker, hvor vi siger, at vi giver tid til debat, er da den bedste måde at vise respekt for de mange mennesker på, som enten er skeptiske, tvivlere, eller bare er usikre, fordi det her er meget teoretisk og meget svært stof at forstå.

Det her er da den bedste sikkerhed for, at man ikke bare udskriver en afstemningsdato i overmorgen og så siger: Nu er meningsmålingerne gode, I får 4 uger, og så laver vi en afstemning. Det, at der er så mange partier i Folketinget, der siger: Vi tager den åbne debat, før vi laver en afstemningsdato, er da en håndsrækning til alle, der bare er en lille smule skeptiske, og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at Dansk Folkeparti ikke fatter det.

Knud Erik Hansen (SF):

Der er i EU to stærke udviklingstendenser: Én tendens, hvor et flertal af de lande, der nu er med, intensiverer samarbejdet og gør det tættere og tættere, til et samarbejde, der mere og mere får karakter af en statsdannelse. En anden tendens er en åbning mod Øst for en sandsynlig optagelse af flere østeuropæiske lande.

SF synes, den første tendens er problematisk. Den er en vej mod Europas forenede stater med en statsdannelse foroven. Det medfører en unødvendig afgivelse af kompetence og sikrer ikke, at opgaverne løses så tæt på borgerne som muligt. Derfor er forbeholdene vigtige. Det bliver let til et skrøbeligt samarbejde, når der er en statsdannelse foroven, og det bliver svært at få demokratiet til at fungere ordentligt.

Det er vores overbevisning, at Europa bliver stærkere, når EU vokser ud fra en løsning af de opgaver, der ikke kan løses nationalt, og der er nok at tage fat på. Der er mange grænseoverskridende problemer, som kræver en løsning på europæisk plan og med et samarbejde, som også indebærer, at vi afgiver kompetence til at få løst disse opgaver.

Tendensen til en statsdannelse er også problematisk i forhold til udvidelsen af EU. Jo stærkere statsdannelse, der sker i EU, desto sværere bliver det for nye lande at kunne klare at komme med. SF's gamle forslag om et fleksibelt Europa, et Europa i flere rum, vil være meget mere venligt over for de nye lande og vil klart fremskynde optagelsen af de nye lande. Det er vel også det, Romano Prodi i realiteten siger, når han udtaler, at der kan blive brug for markante overgangsordninger for de nye lande.

For SF er udvidelsen af EU den vigtigste udfordring. Vi står endnu 10 år efter Murens fald med et delt Europa. Der er mange gode grunde til at få samlet Europa fra øst til vest og fra nord til syd. Vi har brug for udvidelsen for at forbedre det samlede miljø i Europa, for at fremme sikkerheden og for at fremme en velfærd for alle.

Vi står også over for at skulle skabe et socialt Europa med en udviklet velfærd, der omfatter alle befolkningsgrupper. Det er endnu langt fra et miljømæssigt bæredygtigt Europa, som kan producere uden at drive rovdrift på de begrænsede globale ressourcer. Skabelse af et helt, socialt, bæredygtigt Europa er den store udfordring.

Når man så hører den danske debat, kan man få fornemmelsen af, at fjernelsen af de danske

forbehold er den vigtigste opgave overhovedet. Denne klynkende fokusering på forbeholdene skjuler, at der er langt vigtigere opgaver i EU. Der er brug for en klar styrkelse af miljøpolitikken, som jeg sagde før. Der er brug for en demokratisering af det europæiske beslutningssystem. Der er brug for et EU, der forbedrer forbrugernes stilling, arbejdstagernes stilling. Der er brug for et EU, der ansvarligt modtager flygtninge og ikke laver et Fort Europa mod de mennesker, der har brug for asyl, for et EU, der tager et globalt ansvar.

Det er alle sammen store udfordringer. SF mener derfor, det er forkert at indskrænke den kommende regeringskonference til udelukkende institutionelle forhold, der primært diskuterer stemmевægte og antallet af kommissærer. Regeringskonferencen bør være bred og dække de mange emner, der er afgørende for den samlede udvikling i Europa.

Så til forbeholdene, først det retlige. Det er jo lidt specielt. Det siger jo ikke, at vi ikke kan lave aftaler på det retlige område, men at Danmark kan indgå en mellemstatslig aftale med de andre EU-lande. Danmark kan derfor indholdsmæssigt gå ind i aftaler på det retlige område, og vores forbehold giver os mulighed for at vælge. Der er f.eks. brug for en asylpolitik, der sikrer, at ethvert europæisk land modtager sin andel af flygtninge, at man giver økonomisk støtte til de lande, der eventuelt kommer til at tage en større del, og at man også sikrer, at flygtningene bliver modtaget forsvarligt i alle lande.

Det med at vælge det retlige er måske lige lovlig meget at sige, for ser vi på Schengensamarbejdet, så kan Schengensamarbejdet blive en snigende gift for Danmarks forbehold på det retlige område. Det, at vi åbner vore grænser totalt, vil givet medføre, at de andre lande reelt kommer til at tvinge Danmark til at deltage i de retlige forordninger.

ØMU'en er nok det mest alvorlige skridt, EU har taget mod Europas forenede stater. Det giver nogle kraftige politiske bindinger, som vi ikke mener er nødvendige, medmindre man vil lave en kraftig europæisk statsdannelse. ØMU'en er også problematisk som økonomisk projekt. Euroen blev med store forventninger indført den 1. januar med det store mediebudskab, at her kom succesen. Vi har til gode at se, at det bliver succesen. ØMU'en er derimod problematisk, fordi den fratager landene meget vigtige mekanismer til at regulere deres økono-

mi, herunder finanspolitikken, hvis man vil skabe beskæftigelse, og rente- og valutapolitikken erstattes med bøder og pålæg til finanspolitikken.

At ØMU'en skulle være til gavn for beskæftigelsen, har vi også til gode at opleve. Arbejdsløsheden i de elleve eurolande er steget op gennem 1990'erne og er nu på det højeste i OECD. Samtidig er der skåret kraftigt i de offentlige investeringer for at opfylde ØMU-kriterierne. ØMU indebærer ikke, at vi blot får en uskyldig økonomi. Den har indbygget i sig, at man skal tage mere hensyn til inflation end til beskæftigelsen – til skade for beskæftigelsen.

Jeg kan nu konstatere, at regeringen og et flertal af partier har indledt en kampagne for at få dansk tilslutning til ØMU'en godkendt, men i SF er vi altså fortsat overbevist om, at ulemperne ved ØMU'en er langt større end fordelene ved at være med.

Så til forsvarsforbeholdet. Det har været et begivenhedshårdt år for den europæiske sikkerhed. For cirka et år siden var den tilspidsede konflikt i Kosovo med til at sætte skub i debatten om vores fælles forsvar. Det er nu 4 måneder siden, at Kosovokrigen blev afsluttet, og selv om freden langtfra er sikret, ja, så er vi dog – og desværre – blevet en del erfaringer rigere, hvad angår europæisk sikkerhed.

På mange måder var EU's håndtering af krisen i Kosovo en fiasko. Det var ikke primært en militær fiasko, men det var en civil fiasko. EU havde i mindst 10 år haft mulighed for at reagere på undertrykkelsen af albanerne. Der var alle muligheder for en tidlig forebyggende indsats, men der var ikke vilje her og enighed mellem EU-landene til at gribe ind, før konflikten var så tilspidset, at mulighederne for en fredelig løsning var forpasset, i hvert fald efter EU's og NATO's mening.

Det er også værd at hæfte sig ved, at nok kunne NATO og EU føre krig, men de kunne ikke skaffe fred. Først efter langvarige forhandlinger, hvor russerne blev inddraget, lykkedes det.

Det sidste år med Kosovo viser, at svaret på Kosovo og tilsvarende kriser ikke er opbygning af en ny militær organisation i Europa. Der er derimod behov for en styrkelse af den bløde sikkerhedspolitik, af den civile krisestyring, og for opbygning af en europæisk sikkerhedsstruktur, der omfatter alle europæiske lande. Vi vil derfor afvise at støtte planerne om opbyg-

ning af militære komiteer og en forsvarsstab i EU.

SF kan godt støtte, at man samarbejder på mellemstatsligt plan om det, man kan kalde de nedre Petersberg-opgaver, altså de rent humanitære aktioner, forebyggende indsatser osv., men vi vil ikke være med til opbygning af nye militære strukturer. Vi kan godt være med til et samarbejde om minerydning, men ikke et EU-militær og heller ikke, at NATO bruges som en del hertil.

Vi er samtidig alvorligt bekymrede for, at disse nye tiltag på det militære område kan bremse udvidelsen af EU. NATO-udvidelsen gav store problemer i forhold til Rusland, til NATO og til USA, og når der ikke har været problemer i forhold til Rusland omkring udvidelsen af EU, skyldes det givet, at EU indtil videre overvejende har været økonomisk og civilt.

Når EU får en militær dimension, er det en helt anden sag. Så kan det pludselig opfattes som en militær trussel at udvide EU med Polen eller Tjekkiet, for slet ikke at tale om de baltiske lande. Estland, Letland, Litauen står ikke over for at blive medlemmer som NATO-lande, bl.a. af hensyn til forholdet til Rusland. En militær opbygning af EU kan måske bringe deres medlemskab i fare, og det ville være en ulykkelig situation.

Til sidst noget om den store opstandelse om forbeholdene, hvor de nu begynder at virke. Det kan vel ikke være nogen overraskelse for de mange partier, der tilsluttede sig det nationale kompromis, at det skulle virke. Alle vidste dengang, at det betød, at de andre ville gå videre, og at der derfor ville være nogle områder, hvor vi ikke var med.

Jeg skal afslutningsvis fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for et fleksibelt Europa, der letter optagelse af nye lande i EU, og Folketinget udtaler, at forbeholdene fortsat er væsentlige elementer i en langsigtet dansk Europapolitik«. (Forslag til vedtagelse nr. V 5).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil starte med at sige tillykke til hr. Knud Erik Hansen med ordførerskabet og så derudover give SF et par råd, som jeg absolut håber de vil lytte til.

Det ene drejer sig om spørgsmålet om en bred regeringskonference, som hr. Knud Erik Hansen foreslog. Efter min mening vil det være noget, man bør overveje mere end to gange fra SF's side, før man går ud og foreslår det.

En bred regeringskonference vil føre til to ting:

For det første, at man vil eskalere unionsudviklingen fuldstændig ukontrollabelt med afskaffelse af vetoet og alt muligt andet, som Prodi går og forestiller sig han gerne vil have med.

For det andet vil det føre til en ny omgang national kompromis her i Folketingssalen, og jeg synes, SF på baggrund af det, vi har oplevet i dag med den officielle ophævelse af det nationale kompromis, burde overveje mere end to gange, om tiden er inde til at forsøge en gentagelse af det projekt i forbindelse med den kommende regeringskonference.

Dette blot sagt til venskabelig overvejelse i SF på baggrund af de historiske erfaringer, som er indvundet.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Med mange af de tendenser, der er i gang i EU, kan vi da godt frygte, at hvis vi åbner, åbner vi for noget, som vi ikke kan kontrollere. Men det hjælper ikke at stikke hovedet i busken. Hvis vi mener, der er nogle opgaver, som EU skal løse, så må vi også få de opgaver bragt frem til debat og også få dem bragt frem til debat i EU. Derfor ser vi gerne, at det bliver en mere bred konference end den smalle konference, som der nu er lagt op til.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil allerførst gerne sige, at vi i Dansk Folkeparti sætter meget stor pris på, at vi har debatter af den her karakter om Europas og EU's udvikling, og vi ser frem til, at vi i løbet af folketingsåret faktisk tager en hel del debatter af den her karakter.

Vi har så heller ikke noget imod, at nogle forsøger at tage en større ære end andre af, at der bliver afholdt en sådan debat, og at en kreds af

partier stiller sådan en forespørgsel. Det afgørende er selvfølgelig, at vi får debatten.

Alligevel vil jeg sige, at de, der står bag den her forespørgsel, og også de partier, der står bag det forslag til vedtagelse, som er fremsat, viser et meget, meget tydeligt billede af dansk EU-politik. De viser nemlig, at selv om der i løbet af sommeren har været lidt fridder mellem de politiske partier, der normalt står sammen om at fremme EU-integrationen på bekostning af dansk selvbestemmelse, har de nu fundet sammen igen.

Vi har på den ene side Socialdemokratiet og De Radikale i regeringen, og Venstre, De Konservative og CD som støttepartier til den linje. De andre af Folketingets partier: Dansk Folkeparti, SF, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti – hr. Frank Dahlgaard og Frihed 2000 skal jeg selvfølgelig også have med – har så med forskellige udgangspunkter og forskellige argumenter den holdning, at man enten skal være lidt langsom med at afgive suverænitet, eller at man helt skal lade være med at afgive suverænitet.

I Dansk Folkeparti stiller vi det spørgsmål, hvad det er, der gør, at den førstnævnte kreds af partier har sådan et hastværk med at sælge ud af dansk selvbestemmelse. Det handler jo grundlæggende om vores demokrati. Det handler jo helt grundlæggende om, hvem der skal træffe beslutninger på vegne af det danske folk, for det danske folk, træffe beslutninger om, hvad der skal gælde for den danske befolkning.

Vi har ikke skyggen af tvivl i vores sind om, hvordan tingene bør forholde sig. Det bør naturligvis være den danske befolkning via dens folketingsvalgte repræsentanter eller den danske befolkning selv, som træffer de afgørelser. Men al EU-udvikling, som vi har diskuteret forud for i dag, og som vi også diskuterer i dag – også i forhold til den kommende regeringskonference, som snart skal gå i gang – går den anden vej.

Vi ser det ene initiativ efter det andet, der handler om, at EU skal have større kompetence, skal have større ret til at bestemme danske forhold. Vi ser ikke ét initiativ, som går den anden vej, og som sikrer dansk suverænitet.

Det undrer os, at der overhovedet ikke i regeringens linje eller i de partiers linje, som støtter regeringens holdning, er bekymring over det faktum, er bekymring for, om vi kan opretholde Danmark som en selvstændig nation i et kommende EU-samarbejde, som kun går én vej.

Det har været nævnt, også fra SF's side her for et øjeblik siden, at vi nu har den situation, at nogle forbehold begynder at virke. Ja, faktisk kan man jo sige, at forbeholdet for at beholde kronen og imod euroen begyndte at virke den 1. januar, eller 3. januar var det vel, i år.

Før forbeholdet overhovedet var trådt i kraft, var statsministeren i sin nytårstale på banen med, at nu skulle vi have ophævet forbeholdet. Altså, hvad i alverden har man tænkt sig? Man går med til over for den danske befolkning at sige, at nu har man et nyt EU-politisk grundlag. Man laver et nationalt kompromis, hvor man forklarer den danske befolkning, at nu skal den bare stemme ja til Maastricht light, så står Danmark uden for den her overordnede unionsudvikling, og så er vi sikre på, at vi respekterer nej fra 2. juni 1992. Men ikke så snart forbeholdene begynder at få effekt, eller faktisk før forbeholdet over for euroen havde fået effekt overhovedet, meddelte landets statsminister, at nu skulle man have forbeholdet afskaffet.

Det er ikke det, vi i Dansk Folkeparti forstår ved respekt for befolkningens afgørelse, tværtimod er det, som vi jo desværre har vidst længe, alene et udtryk for, at man lige skulle have Maastrichttraktaten til at glide ned, og så snart man så kunne komme af sted med at få Danmark med i den fulde unionsudvikling, ja, så gjorde man det.

Statsministeren sagde i sin besvarelse her i dag, at det handler om Danmarks tryghed. Jeg kan uendelig godt lide det udtryk, jeg synes, det er et brandgodt udtryk, for det er lige præcis det, det gør; det handler nemlig om Danmarks tryghed.

Men det er usandt, at det er euroen, der kan give Danmark tryghed. Det, det handler om, er jo, at vi – ja, lidt fortærsket – stort set ved, hvad vi har. Vi har bl.a. en ERM II-aftale med eurozonen, som tilhængerpartierne af at afskaffe kronen i et forbavsende lille omfang har været inde på. Jeg tror kun, vi har fået nævnt ERM II-aftalen under debatten her som følge af et direkte spørgsmål fra mig. Jeg tror ikke engang, det var under den her debat; jeg tror, det var i spørgetiden, vi havde forud for den her debat, at statsministeren måtte bekræfte, at der jo foreligger en sådan aftale.

Jamen er den aftale ikke lige præcis indgået for at give Danmark tryghed, for at give tryghed omkring Danmarks valuta, for at sikre imod de her fæle spekulanter, som vælter ind,

og som køber denne her valuta og sælger den osv., alt efter om de lige kan få lidt profit? Jo, selvfølgelig er den det.

Statsministeren sagde, at vi skulle være med i euroen, for så kunne der ikke spekuleres imod den danske valuta. Ja, det er jo sandt nok, for så den er jo afskaffet. Det ville svare til, at man sagde, at der er alt for stor risiko for, at bilisterne kører for stærkt, der sker alt for mange ulykker, så lad os derfor afskaffe bilismen.

Det er en mærkværdig diskussion, synes vi i Dansk Folkeparti. Sagen er jo, at landene i eurozonen og i EU generelt har haft en markant forskellig økonomisk udvikling, og det har de kunnet regulere, fordi de har haft forskellige valutaer.

Når man ikke har den reguleringsmekanisme længere, så må man selvfølgelig finde på en ny: Det er politisk samarbejde. Det er politisk harmonisering af den økonomiske politik. Det er man i færd med, men vi aner jo endnu ikke fra dansk side, hvordan den regulering vil udvikle sig. Vi har set nogle diskussioner begynde, men vi ved ikke, hvordan de diskussioner vil ende.

Derfor handler det jo om fra dansk side at holde sig i ro, tage det roligt, se, hvordan eurozonen udvikler sig, se på, hvad det er for nogle politiske aftaler, det bliver nødvendigt at få indgået i halen på euroen, og så på den baggrund tage stilling til, om vi vil beholde kronen eller ej.

Det betyder jo så samtidig, at en folkeafstemning i indeværende samling selvfølgelig ikke kan lade sig gøre, men at man bør vente nogle flere år, inden man tager den folkeafstemning.

Når folkeafstemningen så kommer, frygter vi også en gentagelse af 1972-kampagnen. Jeg ved ikke, om andre ligesom jeg kan – ikke huske, men har set de annoncer, der var, bl.a. med to vaskemaskiner, hvor tilhængerne af, at vi skulle med i EF, forklarede, at hvis vi stemte nej til at være med i EF, blev vaskemaskinen meget dyrere, ca. 1.000 kr. dyrere, end hvis man stemte ja.

Nøjagtig det samme fik vi jo så en snert af fra fru Charlotte Antonsen her tidligere i dag. Det handlede om, at terminsudgiften ville blive lidt mindre, hvis vi var med. Vi kan allerede nu se for os, hvordan de her annoncer kommer til at se ud.

Derfor er det relevant at spørge, ligesom jeg har forsøgt at gøre hele dagen i dag: Hvordan sikrer vi en fair debat om den kommende folkeafstemning? Det gør vi selvfølgelig kun ved

at sikre, at et flertal af partier herinde ikke kan sidde og lurepasse, sidde og se på meningsmålingerne, der går lidt op og ned, og så, når de er forvissede om, at nu er chancen størst for at få afskaffet kronen, tage en lynafstemning. Det er også derfor, vi under hele debatten i dag har forsøgt at få forståelse for det synspunkt, at der skulle laves et sæt fælles spilleregler for den kommende folkeafstemning, som jo netop kunne gøre, at vi kunne koncentrere debatten om indholdet, det rene indhold, om vi skal beholde kronen eller ikke beholde kronen.

Vi har desværre ikke fra nogen ordførere, der står bag det forslag til vedtagelse, der er fremsat i dag, kunnet få blot snerten af, at vi kan få lavet sådan en fælles aftale, og det illustrerer jo desværre for os, at det, det handler om, er, at man vil beholde muligheden for at lave en lynafstemning og forsøge at tage befolkningen på sengen.

Regeringen har jo også været inde på andre områder, bl.a. forsvarsområdet, og jeg vil bare kort her understrege, at det er helt afgørende for Dansk Folkeparti, at man ikke får lavet en konstruktion, som vi desværre ellers kan se tegne sig, hvor man vil kunne få en fremtidig konflikt mellem Europa og USA. Uanset hvilke ord man lægger i det samarbejde, så ligger der jo i den model, man arbejder med, at EU også skal kunne handle, når USA ikke er enig i, at man skal handle.

Det er jo ellers det fine i NATO-kredsen, at NATO-landene skal være enige for at iværksætte en militær aktion, men den model, man nu laver på forsvarsområdet, giver efter vores opfattelse risiko for, at man vil kunne få fremtidige konflikter mellem USA og Europa. Det ønsker vi ikke at medvirke til, og det er også derfor, vi siger klart nej til den udvikling med permanente militærkomiteer osv., som er under opbygning, og som regeringen støtter fuldt ud.

Det, regeringen vil, kom i øvrigt klarest til udtryk, på det radikale landsmøde, hvor udenrigsministeren jo blev flittigst citeret for, at forsvarsforbeholdet skulle fjernes hurtigst muligt, nok i modstrid med det forslag til vedtagelse, der nu foreligger, også med radikal støtte, men sådan er verden jo ofte indrettet.

Jeg skal sige om det retlige forbehold, at når vi er meget bekymrede for udviklingen dér, så handler det jo om, at Danmark stadig og med velsignelse af regeringen og de samme partier,

som står bag forslaget i dag, er med i Schengensamarbejdet. Det er klart, at hvis man ønsker åbne grænser mellem EU-landene, så er det på en lang række områder svært at se, at Danmark kan have særegne regler eller andre regler, end de andre EU-lande har, og derfor er der selvfølgelig en indre logik i, at når man først har sagt ja til Schengensamarbejdet, jamen så siger man også ja til, at man skal have fælles regler på det retlige område. Men det er jo en udvikling, som er dybt beklagelig, for det giver jo i endnu højere grad en risiko for, at Danmark ikke bestemmer i eget hus.

Endelig skal jeg spørge i relation til den debat, vi havde tidligere, hvor jeg stadig væk gerne vil have et svar fra hr. Jacob Buksti: Mener Socialdemokratiet stadig, at Venstre aldrig har respekteret de danske forbehold? Jeg forsøgte at få et svar tidligere under debatten, men fik det ikke, og derfor skal jeg stadig væk, i hvert fald over for hr. Buksti, efterlyse det.

Formanden:

Nu er taletiden desværre slut.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Må jeg fremsætte et forslag til vedtagelse?

Formanden:

Så skidt da.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne have lov til, samtidig med at jeg i øvrigt selvfølgelig kan støtte hr. Frank Dahlgaaards forslag til vedtagelse, at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at samarbejde med alle Folketingets partier om at skabe et fælles sæt spilleregler, som sikrer en fair situation for såvel tilhængere som modstandere af kronen, bl.a. gennem en aftale om en mindsteperioder før udskrivelsen af en folkeafstemning om kronens fremtid til afholdelsen heraf.« (Forslag til vedtagelse nr. V 6).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Var det korrekt? Godt. Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg har en enkelt kommentar til hr. Thulesen Dahl og derefter et spørgsmål.

Kommentaren går på behovet for fælles retlige regler, som hr. Thulesen Dahl sagde: Når vi nu har indgået Schengenaftalen, så er vi også nødt til at have fælles retlige regler. Jamen hr. Thulesen Dahl og jeg har netop sammen været til COSAC-møde i Helsinki, og dér fik vi forklaret, at England og Skotland ikke har fælles retlige regler, så det kan altså godt lade sig gøre at have visse forskelle, som er historisk betingede, endda selv om man er inden for samme statsdannelse. Så det er ikke nogen betingelse, at man har fælles retlige regler.

Så spørgsmålet: Nu har jeg hørt, at hr. Kristian Thulesen Dahl spørger samtlige ordførere i dag, hvor lang tid der skal gå mellem udskrivelsen af en folkeafstemning og afholdelsen af den. Kan vi så ikke også få et bud fra hr. Kristian Thulesen Dahl? Det var der nemlig ikke noget bud om i det forslag til vedtagelse, der blev fremsat.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal selvfølgelig over for formanden beklage min utilstrækkelige håndskrift, men sige, at jeg faktisk ikke havde planlagt at fremsætte et sådant forslag i dag, for jeg havde håbet, at vi under debatten kunne have fået en diskussion om et fælles sæt spilleregler. Derfor var det mit udgangspunkt, at der slet ikke var behov for det, for jeg tænkte: Selvfølgelig kan vi da lave det.

Mit eget bud har været, at den mindste periode er 12 måneder, fra man udskriver en folkeafstemning, til den bliver afholdt, men det ligger vi da ikke fast på. Det afgørende er da, at der kan laves en fælles aftale alle Folketingets partier imellem.

Jeg forstår stadig væk ikke, at vi ikke engang kan få et svar fra de ordførere, der har haft ordet, og som er blevet bedt om at komme med en vurdering af, om man f.eks. er villig til at gå ned på 6 uger og sige: Jamen vi nøjes med 6 uger, fra vi udskriver en folkeafstemning, til den bliver afholdt. Vi kan ikke engang få et svar på det og få at vide, om man vil gå så langt ned. Det synes jeg da er faretruende.

Lad mig bare sige om det andet, fru Elisabeth Arnold rejser: Jamen jeg skal medgive, at der selvfølgelig vil være områder, hvor vi kan have

andre regler, men jeg tror bare, at den indre logik i det her, er, at der i en stadig højere grad kommer fællesregler, når man har et område med fuldstændig åbne grænser. Det er den udvikling, som jeg synes er uheldig.

Mimi Jakobsen (CD):

Om det seneste indlæg – dermed mener jeg selvfølgelig hr. Thulesen Dahls ordførertale – vil jeg blot sige, at nok tror jeg, det står lysende klart, at hr. Thulesen Dahl lider meget af snæversynethed, men det skal han ikke være så frygtelig ked af, for han kommer da i hvert fald aldrig til at lide af indeklemt brok; han får det da ud i rigt mål.

Der var jo ikke en sætning om, hvad Dansk Folkeparti så vil. Hvad kan vi bidrage med? Hvordan kan vi påvirke? Hvordan kan vi så løse problemerne? Det var kun: Det vil vi ikke, og det er vi imod, og det er måske uden os, og det er vi bekymrede for, og så kan Europa seje, og så kan vi hygge os i tryghed herhjemme. Sådan siger vel at mærke hr. Thulesen Dahl.

Må jeg takke statsministeren og udenrigsministeren for gode indlæg i dag. Navnlig var jeg så utrolig glad for, at begge indlæg meget både interessant og spændende beskæftigede sig med, hvad der faktisk sker i det europæiske samarbejde, for det har jo stort set ikke præget debatten her, må man så sige. Ingen har følt sig særlig trykkede af det under selve debatten. Den har drejet sig om forhold mest af interesse for møntsamlere, om, hvad der foregik på Socialdemokratiets årsmøde, hvor halvdelen af os andre i hvert fald ikke har været til stede, og andre delikate sager.

Ordførerne har, synes jeg, gjort et behjertet forsøg på dog at beskæftige sig med temaet, men jeg må da sige, at hvis det, der er foregået her i dag, skal være udtryk for den folkelige debat, vi skal have i gang, så håber jeg, den bliver kort, og det tror jeg befolkningen vil være helt indforstået med.

Kunne vi dog ikke få vendt dagsordenen nu, få en debat om, hvad der sker i det Europa, hvor vi bor og lever hvert eneste år og hver dag, og hvor intet sker, som ikke har en eller anden grad af påvirkning af os og vores dagligdag? Kan vi dog ikke stoppe ligegyldige diskussioner om datoer og om afstanden mellem datoer for afstemninger og debatter? Det er så ligegyldigt!

Men det, der ikke er ligegyldigt, er det, som både statsministeren og udenrigsministeren

fremhævede som det første punkt: udvidelsen. Det er ikke nemt at sige noget nyt om det tema, det vedstår jeg gerne. Men det skal dog siges, at det i disse dage er 10 år siden, disse begivenheder fandt sted med Murens fald og hele den revolution, der skete, som ingen af os tror jeg, der er født lige efter krigen, nogen sinde havde troet, vi skulle opleve i vores liv.

Det var et positivt chok, men det var også næsten lammende. Men nu må lammelsen altså have fortaget sig. Nu har vores nye gamle naboer været der i 10 år, og nu må det ikke vare længere, førend vi kan give det klare signal: Yes, vi er klar, kom an, velkommen til. Alle kan måske ikke blive medlemmer samme dag, men vi er ganske enige i CD med regeringen om, at der skal tryk på.

Vi har i den grad ustabile forhold, asociale forhold, i den del af verden. Der er millioner af mennesker, der ser hen til at blive en del af fællesskabet, og vi må ikke få nogen af dem til at miste modet, for så er der alt for mange, der kan få et alt for stort spillerum til ting og sager, som bør være begravet, og som vi aldrig vil se i vores Europa mere.

Held og lykke, statsminister og udenrigsminister. Vanten på, fart på, energi bag. Det ved jeg, begge ministre står for, og de skal vide, at det gør det danske Folketing også. Og jeg tror, i hvert fald det store, brede flertal her er helt enigt: Vi må ikke trække det længere i ørene.

Regeringskonferencen blev nævnt, og skal det nu være en smal, som det hedder i fagsproget? Skal man begrænse dagsordenen til det, der er strengt nødvendigt af hensyn til dagen og vejen og ikke mindst fremtidens vej med hensyn til udvidelsen af EU? Så vil jeg i hvert fald bede regeringen om også at forstå hele den psykologi – det tror jeg regeringen gør – der ligger i det her med at have en kommissionspost til hvert medlemsland. Det er jo ligesom en regering. Alle poster er jo ikke lige tunge og lige vigtige, men jeg bruger altid som eksempel den forhenværende lille italienske, energiske kommissær, der hed Emma Bonino, som var en gæv dame, og som havde ikke mindre end tre væsentlige områder. Hun havde fiskeriet, og det har dog aldrig været nogen særlig fredsskabende foranstaltning at beskæftige sig med det, hun havde forbrugerspørgsmål, et område, der har fået stigende betydning, og hun havde hele hjælpen til de ulykkeligt stillede lande rundt omkring i verden.

Jamen undskyld mig, kunne det ikke lige så vel have været fordelt på tre kommissærer? Naturligvis kunne det det. Prøv at forklare, hvilken psykologi der ligger i det, ikke bare for Danmark, men også som signal til de nye lande. Jeg kan godt forstå, hvis nogle siger: Jamen hvis vi ikke har en i Kommissionen, i det kollegium, som Kommissionen jo agerer som, så er vi ikke rigtigt med. Og det signal har vi ikke brug for at sende på et tidspunkt, hvor det netop gælder om at få budt velkommen. Så jeg vil ønske, at regeringen vil gøre meget ud af det her. Der er faktisk gode, saglige begrundelser for det også, men der er i hvert fald psykologi i det her, så det gør noget.

Om euroen: Ja, jeg skal ikke begive mig ind i rentespænd og alle de der mere eller mindre teoretiske diskussioner. Dem synes jeg ærligt talt vi har hørt rigeligt af i dag.

Jeg tror, jeg vil fortælle to historier. Den ene historie drejer sig om engang, da jeg var erhvervsminister, hvor vi havde et uformelt ministermøde i Frankrig et eller andet sted, og da det var et uformelt møde, havde vi ægtefæller med. Og vi havde haft et kanonmøde, som det hedder på godt dansk. Det var et møde, hvor der i den grad var vilje til at lytte til hinanden og få talt ud om tingene, og vi kom rigtig godt rundt om mange ting: Nordisk pasunion, og jeg ved ikke, hvad vi sad og talte om. Det var sådan et godt møde. Alle var interesserede i, hvad hinanden havde af problemer, og det var sådan et, hvor det rigtig svingede, og nu skulle vi rigtig, vi ministre.

Og jeg kom så hjem, og jeg sagde til min mand: Uh, hvor var det et godt møde. Og så siger han til mig: Ja, ved du hvad, det er da dejligt at høre, men har du tænkt over, om det overhovedet er dig og dine kolleger, der om 10 år sidder og styrer udviklingen i Europa, eller om det er nogle helt andre kræfter?

Jeg tror ikke, han får ret, men det kræver da en indsats, at det er politikerne, der sætter sig på beslutningerne og ikke overlader dem til børsmarkeder og store firmaer og alle mulige andre. Det er det, jeg har så svært ved at forstå med den euro og modstanden, ikke mindst på vestfløjen. Her er dog tale om en demokratisering. Her er dog tale om, at man kommer ind og får styret nogle ting, som jo ellers godt kan forekomme temmelig ustyrlige. Og det kan intet land jo gøre alene, det kan kun en sammenslutning af lande.

Jeg skal også bare erindre om hele spørgsmålet om trygheden, som jeg er helt enig i. Jeg synes, statsministeren både i åbningstalen og i dag kom med tre rigtig gode begrundelser. Kør videre med dem, statsminister. Jeg skal ikke gentage dem her, jeg er helt enig.

Den med trygheden er vigtig, for hvem er det, rovdirene løber efter, når vi ser de der uendelig mange naturfilm, der ustandseligt spurter hen over skærmen? Det er jo de der flokke af antiloper. Hvem går rovdiret efter? Enten den, der er syg, eller den, der er lille. Og vi er ikke syge i vores økonomi, men store er vi altså heller ikke, og derfor er det fint, det, vi gør.

Jeg vil heller ikke sige, det er nødvendigt at sætte en bestemt dato på, men jeg glæder mig over, at euroen blev skabt på et tidspunkt, hvor det gik så godt i Europa, at vi kunne få den født. For den dag, det ikke går så godt, se, da spiller klaveret helt anderledes, for da begynder man at hytte sit eget skind, og da begynder man at træffe foranstaltninger for at beskytte sine egne arbejdspladser osv. Den euro kom lige på det rigtige tidspunkt, og så er det vores problem, at vi ikke er med endnu.

Den anden lille historie, jeg ville fortælle, har noget at gøre med den suverænitet, som nogle hævder, at vi afgiver. Jeg har så umådelig svært ved at forstå, hvordan man kan sælge æbler, hvis man kun har pærer tilbage i forretningen. For suverænitet har vi i hvert fald ikke på det her område.

Tidligere finansminister Henning Christophersen fortalte historien om, da han var til møde på sin hollandske ministerkollegas kontor. Telefonen ringede, og det var Bundesbank, der meddelte, at nu sænkede den renten ½ pct. Henning Christophersen kunne lige akkurat nå at gå hen til telefonen, ringe til nationalbankdirektør Hoffmeyer og sige: Det gør vi vel også? Og det var så den danske suverænitet, der udspillede sig her med vajende Dannebrog. Det var den suverænitet, vi havde.

Nogle af os havde for nylig lejlighed til at høre en fremtrædende tysk politiker, der sagde: Jamen kære venner, internt i Europa ville det jo være D-marken, der kørte det hele, og i verden ville det være dollaren. Er det det, vi ønsker? Og er det alternativet, vi gerne vil have? For sådan forholder det sig, også ifølge en fremtrædende tysk politiker, som nogle af os havde oplevelsen af at møde for ganske nylig.

Jeg og CD er utilfredse med, at regeringen ikke kendte sin besøgstid – det er jeg nødt til at sige – i foråret, da vi alle var opskræmte af følgerne af dette splittede Europa og så krigens rædsler. Her skulle vi have været ude og sige: Det her vil vi aldrig se mere.

Vi vil have diskussionen nu om forsvar og om flygtninge. Det er det, der brænder aller mest på. Det eneste, jeg kan beklage i hele det her, er alle de udtryk, som også hr. Buksti, statsministeren og udenrigsministeren nævnte, om, at nu må vi følge situationen meget tæt, nu må vi være opmærksomme på udviklingen. Ja, det er meget godt, men skal vi virkelig nøjes med at sidde og se hele Europas forsvarspolitiske fremtid på tegnebrættet, og så kan vi sidde og tælle nullermænd ude i sidelokalet. Det er kedeligt. Men ellers var det nogle gode redegørelser, og på med vanten, regering!

Elisabeth Arnold (RV):

Det er jo meget passende, at vi her næsten på 10 års-dagen for Murens fald har endnu en af vores debatter her i Folketinget om Europas fremtid. Der er jo ved at blive en tradition for, at vi holder mindst 4-5 forskellige debatter i løbet af året om dette meget, meget vigtige emne. Så vi skal i hvert fald ikke fra radikal side sige andet end tak for den tradition; den synes vi er god.

En af de største forandringer i Europas historie er ved at finde sted i øjeblikket. Udvidelsen af det europæiske samarbejde vil forhåbentlig for lang tid begrave de tendenser til voldelige konflikter, som har spillet så stor og så uhyggelig en rolle i Europas historie.

Fra radikal side mener vi, at udvidelsen er det allerallervigtigste, Europa er i gang med i øjeblikket, og vi mener, fuldstændig som fru Mimi Jakobsen sagde: Nu kan det altså snart ikke vente længere, nu skal det gå hurtigt, nu skal vi have de nye lande med. Og vi håber, der bliver truffet nogle beslutninger om det på det kommende topmøde.

Udvidelsen er sat i gang, forhandlingerne er i gang, og den danske regering har heldigvis presset på for, at alle ansøgerlande bliver tilgodeset, så ingen føler, at de er blevet hægtet af i første runde. Vi har fra dansk side forsikret dem om, at de er velkomne alle sammen. Men det er jo ikke sikkert, det er jo ikke uden videre givet, at alle landene i Unionen har den samme holdning til udvidelsen. Når man mødes med politikere fra de andre lande og ikke mindst fra ansøgerlande, så er det første, de spørger os

om: Hvordan er stemningen hjemme i jeres land med hensyn til udvidelsen? Der må vi så svare fra dansk side, at næsten uanset hvilken holdning man i Danmark har til EU, så er alle for udvidelsen.

Den holdning deles ikke af alle andre lande, men i Danmark tror jeg, den er fuldstændig universel; alle vil gerne have udvidelsen. Jeg tror sågar, hr. Keld Albrechtsen ville sige, at også han var indstillet på, at der skulle være en udvidelse, forudsat at der selvfølgelig er en folkeafstemning, som vi har hørt så tit.

Men i hvert fald, udvidelsen er i gang, og vi fra radikal side vil gøre alt, hvad vi kan, for at den også bliver en realitet.

Og så videre til forbeholdene. Vi skal selvfølgelig huske på, hvorfor vi overhovedet fik forbeholdene: Det gjorde vi, fordi den danske befolkning stemte nej i 1992 til Maastrichttraktaten. Det stillede den danske regering og den danske befolkning i en meget vanskelig situation over for medlemskabet. Vi kunne vælge at sætte os tilbage med hænderne i skødet og lade det europæiske samarbejde stå fuldstændig stille, på trods af at de øvrige lande gerne ville gå videre. Eller vi kunne finde en løsning, hvorved vi kunne fortsætte vores medlemskab, men med visse undtagelser i de dele af samarbejdet, der havde været størst modstand imod.

Det, der diskuteres mest i øjeblikket, er naturligvis det økonomiske og militære samarbejde, som nu er gået ind i sin tredje fase, hvor kurserne er fastlåste, og hvor der vil blive indført mønter og sedler i løbet af en fastlagt periode. Dette samarbejde var der i mange år mange, som var skeptiske over for og simpelt hen ikke troede nogen sinde ville blive en realitet. Dette har vist sig at blive tilfældet. Det har også vist sig, at samarbejdet faktisk fungerer forholdsvist gnidningsfrit.

Vi står udenfor, og vi har ikke mulighed for at påvirke de beslutninger, der har stor indvirkning på danskernes hverdag. Det bør vi naturligvis reagere på.

Det Radikale Venstre har på sit landsmøde besluttet, at vi er positivt indstillet over for det økonomiske og monetære samarbejde ved en kommende afstemning om medlemskab af dette samarbejde. Vi vil selvfølgelig være med til at præge debatten og præge udviklingen frem mod den afstemning, der skal komme.

Men jeg vil godt sige om suverænitetsafgivelse, som har været diskuteret flere gange i løbet af debatten i dag, at det er jo påfaldende, at

andre små lande end Danmark, lande som Finland og lande som Irland og Portugal, med åben pande og uden tøven overhovedet er gået ind i samarbejdet om den fælles europæiske mønt. De føler ikke, at de har mistet suveræniteten, tværtimod. De føler, de har fået suveræniteten. For dem har EU-samarbejdet været en tilvækst til suveræniteten. Før blev de betragtet som et appendiks eller som en vasalstat til deres store naboland. Alle disse små lande føler, at de har vundet i suveræniteten ved at være med i det fulde europæiske samarbejde.

Vi skal blot lige huske på, når vi diskuterer den danske berøringsangst over for Den Økonomiske og Monetære Union, at der altså er små lande, der føler, at det her ikke er et spørgsmål om at tabe suveræniteten, det er et spørgsmål om at få suveræniteten.

Den ulykkelige krig i Kosovo viste, at Europa stadig væk har svært ved at påtage sig ansvaret for at løse konflikter, folkemord og brud på basale menneskerettigheder i vores del af verden. Flere europæiske lande har sat gang i en proces for at sikre et bedre samarbejde i udenrigs- og sikkerhedspolitikken i Europa, og naturligvis skal vi i Europa kunne styre nogle kriser og kunne modvirke nogle af de konflikter, der kommer.

Tempoet i denne proces har nok overrasket mange, og derfor er det meget svært at overskue, hvordan udviklingen kommer til at gå. Men jeg vil blot sige, at fra radikal side er vi meget indstillet på, opsat på, at forsvaret stadig væk skal være forankret i NATO, og at krisestyringen skal være i FN, i OSCE, men naturligvis skal Europa også selv kunne løse nogle opgaver, når vi får midlerne til det. Vi skal bare ikke have konkurrerende organisationer, som træder hinanden over tæerne, og som laver dobbelt arbejde eller oven i købet kommer til at forstyrre tingene for hinanden.

Vi er parate til at tage en grundig debat om forsvarsforbeholdet, men vi må først se, hvad det er, der er på tegnebrættet i den proces, der står foran os.

Til slut vil jeg sige om det retlige og indre samarbejde: Vi har ikke lagt skjul på fra radikal side, at vi synes, det var meget vigtigt, at vi fik mulighed for fælles løsninger på mange af de problemer, vi har tilfælles i Europa. Det gælder pludselig opståede flygtningestrømme, det gælder asylprocedurer, og det gælder selvfølgelig også samarbejdet mod den grænseoverskridende

de kriminalitet. Det gælder meget af det civilretlige område.

Det er jo fuldstændig rigtigt, som SF's ordfører sagde, at vi sagtens kan indgå mellemstatslige aftaler om alle disse ting, det kan vi sagtens. Det system har bare fungeret i mange år, uden at det kom ret langt. Det er mere effektivt at samarbejde under første søjle, hvor der er en drivende kraft, nemlig Kommissionen, som stiller forslagene, og hvor ministre fra de enkelte lande derefter kan arbejde med kompromiserne. Det er jo kompromiserne, der skal til for at få arbejdet til at gå videre. Der tales meget sjældent om alle de kompromiser, som bliver lavet i EU for at få det hele til at fungere.

Men det, der er vigtigt at lægge vægt på ved det europæiske samarbejde, er, at på trods af al den harmonisering og alt det fællesskab, man gerne vil lave, så er der alligevel fuldstændig fundamental respekt for de enkelte landes særpræg, for de enkelte landes traditioner.

Jeg havde i morges besøg af en international gruppe elever fra en højskole i Danmark, og en af dem var fra Ukraine. Jeg skulle fortælle dem om de forskellige måder, man laver europæisk samarbejde på. Så fortalte jeg, at vi i vores valg-systemer i Europa har mange forskellige måder at lave demokrati på. Vi har forskellige spærregrænser: Danmark har 2 pct., Sverige har 4 pct., Tyskland har 5 pct., Holland har ikke nogen. Vi har forskellige måder at danne regering på: Nogle steder er det en dronning eller en konge, der udnævner regeringen. Andre steder er det præsidenten. Nogle steder bruger man lang tid på at danne en regering. Andre steder gør man det på en nat.

Så spurgte den her ukrainske elev: Hvorfor gør I ikke bare det hele ens? Det er jo så besværligt, når det er forskelligt alt sammen. Og det kan man spørge om, når man er fra et nyt demokrati, som lige har lavet sin forfatning for 5 år siden. Men i lande som de europæiske, hvor vi har haft demokrati i op til 150 år, er det ganske naturligt, at vi har så meget respekt for hinanden, at vi siger, at vi ikke laver disse ting om. Hvis hvert land er tilfreds med sine regler, så må vi lave de overordnede regler sådan, at vi alle sammen kan leve med de traditioner, vi har.

Det synes jeg er det smukke ved det europæiske samarbejde: at man på trods af forskelle i religion, i sprog, i politiske traditioner, i mange andre forhold, er i stand til at gennemføre et så tæt samarbejde, som man faktisk er.

Det Radikale Venstre støtter det fremsatte forslag til vedtagelse fra de fem partier.

Keld Albrechtsen (EL):

Et af de gennemgående træk ved dansk EF- og EU-debat siden 1972 har jo været tilhængerens stadig gentagne påstande om, at der såmænd ikke var tale om nogen union sådan for alvor, og i hvert fald slet ikke tale om noget i retning af Europas Forenede Stater.

Vi har nu oplevet adskillige gange, at statsministre udskriver folkeafstemninger og giver befolkningen det utvetydige løfte, at når vi nu havde sagt ja ved den her folkeafstemning, så ville der ikke blive mere union. Garantien for ikke at få mere union var nærmest at stemme ja. Vi mindes vel alle sammen daværende statsminister Schlüters herostratisk berømte ord: Unionen er stendød. Det var EF-pakken, som Schlüter dengang mente ville føre til dødsdommen for Unionen.

Vi oplevede i maj 1998 vores nuværende statsminister meddele befolkningen, at med Amsterdamtraktaten var der ikke mere union. Ordene var ordret: Ikke mere union. Jeg tror såmænd godt, den nuværende statsminister vidste, dengang han sagde det, at det var der intet hold i. Alligevel kommer statsministeren i dag og indleder sin tale med at sige: Det blev jo ikke Europas Forenede Stater, det kan vi jo se nu. Altså, melodien fortsætter, på trods af at unionsudviklingen i dag er inde i et så rivende tempo, som vi trods alt, selv med EF-pakker og Maastrichttraktater og Amsterdamtraktater, aldrig tidligere har set i tilsvarende omfang.

Vi har i dag foran os en unionsudvikling i i hvert fald fire parallelle spor, hvor hastigheden alle steder er høj. Det er udviklingen af en militær union med selvstændig ledelseskapacitet. Det er udviklingen af en harmonisering inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken under ØMU'en. Det er udviklingen af et Fort Europa med lukkede grænser over for flygtninge og på sigt med et unionspoliti til at varetage den opgave. Og det er endelig udviklingen af føderationens institutioner, altså en ny regeringskonference, der vil føre til en ny unionstraktat.

Når man lægger alle disse elementer sammen, så vil jeg ikke sige, at de fuldt ud fører til Europas Forenede Stater. Der vil da stadig være enkelte områder såsom kirkepolitikken, hvor den enkelte stat stadig væk selv kan træffe visse beslutninger. Men den samlede mængde

af disse fire spor tegner unægtelig et mørkt og trist billede for Europa.

Sammenlagt står vi altså i den situation, at et flertal i Folketinget i dag helt officielt har sagt farvel til det nationale kompromis. Det er også udtrykt i klar tekst på den måde, at et af de partier, som var med til at skrive det nationale kompromis, nemlig SF, er blevet slettet af listen over de partier, som har været med til at formulere den fælles politik. Det er jo en klar og enkel måde at udtrykke det på.

Alligevel kan man jo undre sig lidt over, at SF så alligevel ligesom står med hatten i hånden og spørger regeringen, om den ikke godt vil arbejde for en bred regeringskonference, hvor SF's forestillinger om et andet EU indgår – man vil have et helt andet EU end det, man altså erkender faktisk ikke eksisterer. Og nu har vi altså afprøvet den politik med at få et helt andet EU end det, vi egentlig gerne ville have, og det må sådan set siges ikke at være gået ret godt. Så lad os da nu lade være med at gentage det eksperiment.

Det, vi står over for som unionsmodstandere i dag – det må vi gøre os klart – er en stribe af folkeafstemninger. Vi har fået den klare melding, at den første af dem, ikke nødvendigvis den eneste, kommer inden udskrivelsen af det næste ordinære folketingsvalg. Det har man faktisk vedtaget her i Folketinget i dag.

Så ved vi som unionsmodstandere, hvad klokken er slået, og hvad vi godt kan begynde at forberede os på udeomkring, nemlig at skabe den folkelige modstand, som er der, og som vil udfolde sig i stigende grad dag for dag i den debat, som nu kommer til at foregå, og hvor jeg er stensikker på, at massevis af lokale komiteer og bevægelser osv. nu vil skyde op rundt omkring i landet for at skabe en modvægt til den massive politiske flertalsdannelse, som har manifesteret sig herinde i dag i Folketinget.

Udenrigsministeren og også statsministeren var inde på, at dette her med en militær union slet ikke var nogen EU-hær, uha uha. Jeg forsøgte også at få fru Lene Espersen til at uddybe sagen lidt, men hun havde heller ikke rigtig lyst til at vedstå det projekt.

Men kendsgerningen er jo ikke desto mindre, at man allerede til december på det EU-topmøde, der skal være i Helsingfors, vil begynde at tage de første praktiske skridt, formentlig i form af en militær komité. Og dér har vi jo så hørt fra Venstres side og fra andres side, at der ikke skal være nogen fiflerier med undtagelserne. Vi så

på EU-topmødet i juni, hvordan regeringen på tværs af de klare formuleringer, der er i den danske undtagelse, deltog i en topmødebeslutning om udarbejdelsen af en militær union. Venstre var i øvrigt på det tidspunkt godt klar over, at det var fifleri med undtagelserne. Nu har man nok ligesom på grund af det forlig, man har indgået med regeringen i dag, ændret holdning til det, man dengang sagde. Men Venstre erkendte dengang, at det var fifleri.

Vi vil komme til at opleve, er jeg bange for, et tilsvarende fifleri på decembertopmødet, som vi står over for, og hvor regeringen formentlig vil komme og sige, at på trods af den danske undtagelse kan man godt deltage i sådan en politisk komité, som altså skal befatte sig med beslutninger af militær art. Og vi vil givetvis se et tillægsnotat, der på listig juridisk vis får godtgjort, at det kan Danmark sandelig godt deltage i.

Så desværre må man sige, at selv om der står nogle ord i den vedtagelse, som er lagt på bordet i dag, om respekt for undtagelserne, så er det ikke det, der i praksis foregår. Der kan man jo så være lidt skuffet over, at Venstre, der jo havde pumpet sig selv op på en ret høj profil på spørgsmålet om respekt for undtagelserne, dér er gået under åget. Det må nok også give lidt tømmermænd for især Venstres ordfører, der personlig har stået meget stærkt på respekten for undtagelserne.

Så vil jeg godt stille regeringen, statsministeren, et spørgsmål om regeringskonferencen. Jeg er jo enig med regeringen i, at den bør være så smal som muligt. Sådan er virkeligheden bare ikke; den bliver bred. Den bliver, som SF ønsker det, godt nok med en anden dagsorden. Det bliver Romano Prodis forslag om afskaffelse af vortoretten og alt muligt andet, der kommer på bordet.

En af de ting, der kommer på bordet – det ved vi jo godt, det har udenrigsministeren egentlig også flere gange indrømmet – er spørgsmålet om harmonisering af social-, skatte- og arbejdsmarkedspolitik som led i Den Økonomiske og Monetære Union og euroen.

Jeg vil godt spørge statsministeren: Er det rimeligt, at man går ud og laver en folkeafstemning om euroen, inden man ved, hvad det er for en traktat om euroen, vi skal stemme om? Var det ikke rimeligere at afvente resultatet af den kommende regeringskonference, så man ved, hvad det er for beslutninger, der skal træffes i den eurokonstruktion, inden man begynder at

diskutere en folkeafstemning? Er det rimeligt, at befolkningen skal gå til en folkeafstemning om euroen, inden man ved, hvad den i virkeligheden går ud på, nemlig harmonisering af skat, socialpolitik, økonomisk politik, arbejdsmarkedspolitik?

Det vil blive en højst urimelig fremgangsmåde efter min mening, og det vil jeg godt have statsministerens kommentar til, for jeg synes, det er et dybt demokratisk problem, at man faktisk har forestillet sig at tilbyde befolkningen, at den kan købe katten i sækken. Så det vil jeg godt bede om en forklaring på, og jeg går da ud fra, at man er enig fra regeringens side i, at selvfølgelig kan man ikke beslutte sig for, om man vil deltage i en fælles mønt, før man ved, hvad spillereglerne i den fælles mønt er, og det ved man altså ikke, før regeringskonferencen er færdig.

Så vil jeg godt spørge med hensyn til regeringskonferencen: Vil regeringen virkelig fastholde det synspunkt, at på det punkt skal befolkningen ikke spørges? Vil det være udtryk for det demokrati, som man siger at man så gerne vil følge, at man vedtager en ny unions-traktat uden en folkeafstemning?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Til Hr. Keld Albrechtsen: SF står ikke med nogen som helst hat i nogen som helst hånd. Vi er sat i verden for at forandre den, og vi sætter os ikke over i hjørnet og siger nej, nej, nej til nogen som helst forandring. Vi ønsker et andet EU, og hvis vi bare siger: Vi vil ikke lave nogen forandringer, så fastholdes det EU, som er nu, og det er ikke godt nok. Derfor er det vores ret og pligt at forlange en regeringskonference, som tager nogle af de emner op, som vi ikke fik igennem i Amsterdamtraktaten. Alt andet ville da være at stikke blå i øjnene på vores vælgere.

Ellers kan jeg give hr. Keld Albrechtsen fuld-stændig ret. Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har opsagt det nationale kompromis. Det har de jo gjort i det sidste års tid eller halvandet. Nu er der så truffet formelle beslutninger på deres årsmøder. Men det behøver jo ikke at betyde, at SF så bare skal sætte sig hen i et hjørne og sige nej, nej, nej. Vi vil have forandret verden, og det er også det, vi arbejder på hele tiden, og vi vil have en regeringskonference, som rent faktisk ændrer nogle af de ting, der er problemet med den måde, som EU fungerer på.

Man kan selvfølgelig sige: Det kan ikke nytte noget, og vi kan ikke lave noget om, men det er ikke SF's taktik.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg skal ikke forlænge debatten unødigt, men der er én ting, jeg altså ikke begriber, og som jeg vil bede hr. Keld Albrechtsen prøve at forklare mig, måske begyndende nu her: Hvordan kan et såkaldt venstreorienteret parti være så meget imod, at tingene skal foregå kollektivt og i fællesskab? Det er jo dybt konservativt at stå vagt om nationalstaten og det nationale demokrati og folkestyre, at have sine egne grænser, sit eget pengevæsen og politi, sine egne myndigheder, sin egen nationale lovgivning og regler, selv at kunne bestemme i sit eget land og kæmpe for det. Men at Enhedslisten og venstrefløjen er modstandere af dette kollektive helvede, set med konservative øjne, hvor det hele er fælles, det fatter jeg ikke. Kan vi ikke få en begyndende forklaring her?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Blot en kommentar til diskussionen om det nationale kompromis: Det er nu 7 år gammelt, og i det står der, at de fire danske forbehold kun kan ændres ved en folkeafstemning. De kan altså ændres, nemlig ved en folkeafstemning. Så hvis man ønsker en folkeafstemning om et eller flere af de danske forbehold, så er det ikke et brud på det nationale kompromis, så er det en nøje efterlevelse af de fælles regler, vi aftalte.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Med hensyn til det sidste, så var det jo en del af det nationale kompromis, som jeg tror alle husker, at der skulle føres en helt anden europapolitik, og de fire undtagelser blev set som en integreret del af denne helt anden europapolitik. Det var den, SF fik skrevet ind i det nationale kompromis, og det er jo den, man har fået sat punktum for i dag.

Så vil jeg sige tak til fru Anne Baastrup for hendes svar på det, jeg spurgte om. Jeg kan jo så oplyse, at Enhedslisten har bedt om, at vi får en forespørgsel specielt om regeringskonferencen og om den danske politik i forbindelse med regeringskonferencen. Og hvis SF dér vil være med til, at vi stiller nogle forslag om at pille nogle af de beføjelser ud af EU's unionstraktat,

som står der nu, så er det da naturligvis noget, som jeg synes vi skal prøve at blive enige om.

Nu har jeg blot markeret, at jeg synes, man i den her situation skal være forsigtig med at have nogen som helst illusioner om, at EU kan drejes hen til en anderledes og mere fornuftig politik. Alt tyder jo på, at det desværre går den helt modsatte vej.

Så til hr. Frank Dalgaard: Her er svaret jo i og for sig givet af fru Lene Espersen. Fru Lene Espersen kom med en meget præcis forklaring på, hvad Unionen går ud på. Den går nemlig ud på ved hjælp af f.eks. konvergenzkriterierne at sikre, at uanset hvad vi måtte mene her i Folketinget, så er vi tvunget til at føre konservativ økonomisk politik.

Det synes jeg ikke er nogen særlig god og demokratisk ordning. Jeg kan godt se ud fra Det Konservative Folkepartis synspunkt – som man jo ikke kan skyde hr. Dalgaard i skoene – at der kan være noget tiltalende i at være tvunget til at føre sin egen politik, men det er altså ikke vi andres livret, det må jeg sige, og derfor er vi imod foretagendet.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Keld Albrechtsen, om han ikke er enig i, at det jo må være et brud på det nationale kompromis' bestemmelse om, at det er en langsigtet EU-politik, der lægges til grund for de fire forbehold – af hensyn til forretningsordenen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er ikke sikker på, at jeg helt forstod spørgsmålet, men det, jeg sagde, var, at i det nationale kompromis indgik jo, at der skulle føres en helt anden europapolitik, og i den var jo også undtagelserne en bærende del af konstruktionen.

Hvis jeg har sagt det anderledes i første omgang, så beklager jeg det. Det var i hvert fald det, som jeg forsøgte at give udtryk for.

Formanden:

Hr. Kim Behnke. Vi holder os til den sædvanlige liste indtil videre.

Kim Behnke (FRI):

Det er betryggende.

Den debat, der foregår i øjeblikket, er jo en debat, der har foregået længe i offentligheden.

Og man kan sige, at det er på tide, den debat er flyttet ind i Folketingssalen. Eller er det nu det?

Efter min opfattelse er det sådan, at den danske befolkning med al ønskelig tydelighed har sagt klart og utvetydigt, at den eneste grund til, at man respekterede, anerkendte og stemte for Edinburghaftalen i 1993, var, at der fra det, der hedder bred politisk side i Danmark, blev givet den danske befolkning et løfte om, at Danmark nu havde fået fire forbehold på de punkter, som en kreds af partier havde udnævnt til at være de vigtigste.

Min egen holdning på det tidspunkt var, at jeg syntes, der var nogle ting, der var vigtigere. Men o.k., der var fire danske forbehold. Og når de fire danske forbehold blev gjort til genstand for en særskilt afstemning i 1993, så måtte det have en ganske særlig betydning.

Derfor har jeg siden da haft den opfattelse, at de fire danske forbehold var noget, der var værd at holde fast i. Så kan man sige, at udviklingen jo er gået stærkt siden da, bevares; punktet om statsborgerskabet har jo lidt mistet sin betydning, efter at Amsterdamtraktaten blev en realitet. Men ser man på de tre resterende forbehold, ja, så er udviklingen gået i retning af mere union.

Vi, der nu kalder os Frihed 2000, har den opfattelse, at Danmark så rigeligt er med i unionsprojektet. Der er ingen grund til at involvere Danmark yderligere i Den Europæiske Union, og de muligheder, vi har for at bremse unionsudviklingen, skal vi benytte os af.

Men lad os tage de tre forbehold, som jeg mener i dag har relevans, ét ad gangen.

Der er det forsvarsmæssige. Der er det vores opfattelse, at det samarbejde, vi har i NATO, er værd at værne om. Vi har med interesse fulgt de forsøg, der har været på at modernisere NATO-samarbejdet, og vil da langt hen ad vejen støtte denne modernisering.

Men vi ser jo også med bekymring på den udvikling, der er, hvor man fra tysk side, fra fransk side og for den sags skyld nu også fra engelsk side gør sig overvejelser om, hvorvidt man i Europa skal have en særlig rolle i forsvarsmæssig henseende. Det ønsker vi ikke at være med til, og det tror vi ikke den danske befolkning ønsker at være med til. Den danske befolkning er ganske godt tilfreds med, at vi har vores forsvarsmæssige samarbejde rodfæstet i NATO. Så det forbehold er der ingen grund til at ændre på.

Så er der forbeholdet omkring det retlige samarbejde. Og når der er nogle, der hævder, at dét heller ikke længere er aktuelt, ja, så er det lidt underligt, fordi det faktisk er de samme mennesker, som hævder, at da Danmark indgik i Schengensamarbejdet, betød det sandelig ikke noget i forhold til det retlige samarbejde i EU og det forbehold, vi havde. Men nu bruges lige præcis Schengensamarbejdet som argument for, at der ingen grund er til at opretholde forbeholdet på det retlige område.

Jeg var modstander af, at Danmark tiltrådte Schengensamarbejdet, og vi, der i dag kalder os Frihed 2000, er modstandere af, at der skal ændres på det retlige forbehold. Tværtimod mener vi, det er overordentligt vigtigt, at man i stedet for at gøre sig den slags tanker i langt højere grad skal bruge kræfterne på at udvikle selve det samarbejde, der foregår mellem de enkelte landes politimyndigheder, for et sådant samarbejde skal der naturligvis være.

Men når først man begynder at traktatfæste, når først man begynder at operere med en overnational myndighed, så mener vi, at vi skal sige fra. For vi skal fra dansk side have mulighed for at sige fra, når der foregår ting, vi ikke vil være med i, og vi skal have mulighed for at sige til, når der foregår noget, som er fornuftigt, og som kan foregå som et nationalt samarbejde mellem de enkelte lande.

Og så er der endelig euroen tilbage. Igen synes jeg, at argumentationen, der kommer fra de såkaldte unionstilhængere, indimellem er problematisk. For på den ene side bliver det hævdet, at danmark skal sidde med ved bordet, men lige så hurtigt dét bliver sagt, så bliver der sagt: I øvrigt er det naturligvis sådan, at Den Europæiske Centralbank skal have autonomi, og det er ikke en politisk beslutning, om renten skal sættes op eller ned.

De to ting kan ikke på samme tid være sande, og derfor mener vi, at argumentet om at skulle sidde med ved bordet, udelukkende er et argument, der bliver brugt over for den danske befolkning i et forsøg på at få danskerne til at føle, at der foregår et eller andet, som vi ikke er med i, og at det er usædvanlig vigtigt, at den danske økonomiminister får lov til at sidde med ved et eller andet bord.

Men uanset om vi nu er med ved det bord eller ej, uanset om Den Europæiske Centralbank har autonomi eller ej, så kan vi ikke se nogen som helst argumenter i dag for, at Danmark skal fravige sin egen nationale valuta. Vi kan

ikke se noget som helst argument for, at vi skal tilslutte os eurosamarbejdet og gå ind i det, man kalder ØMU'ens tredje fase. Det kan vi ikke finde nogen argumenter for.

Bevares, hvad så med erhvervslivet? Det ville jo have glæde af det, og det anbefaler det. O.k., hvis erhvervsvirksomhederne ville have glæde af det og anbefaler det, jamen så kan de bare bruge euroen som en selvstændig valuta. De kan oven i købet få lov til at aflevere deres regnskaber i euro, og de kan foretage alle deres handler og have deres bankkonti osv. i euro. Så det erhvervsliv, der så gerne vil have euroen, ja, det har muligheden for at tilvælge den.

Jamen det er også besværligt for folk, at de skal have forskellig valuta med, når de rejser rundt i Europa, siger man. Jamen det skal de jo ikke længere, for de andre lande har besluttet sig for, at de vil have euro, så nu er det kun et spørgsmål om, at vi har danske kroner, og så veksler vi til euro, hvis vi skal ud at rejse i den store verden – det gælder dem, der i øvrigt veksler valuta i vore dage, i moderne tid, hvor man jo i stedet for har et plastikkort med i baglommen, når man er ude at rejse.

Så er der det med hele den valutamæssige situation, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg og vi i Frihed 2000 har den opfattelse, at det samarbejde, der er i øjeblikket, er fornuftigt, fordi det hindrer, at der foretages systematisk spekulation mod den danske krone.

Så vi hører ikke til dem, der anbefaler, at den danske krone skal flyde, og at vi bare skal håbe på det bedste. Nej, den samarbejdsaftale, der findes i øjeblikket, er fornuftig, men vi skal ikke opgive vores nationale valuta, og slet ikke før vi har set, hvad eurosamarbejdet egentlig kommer til at medføre. Vi har den privilegerede situation i Danmark, at vi kan lade de andre lande betræde ukendt land, vi kan lade de andre lande få lov til at afprøve det og se, om det overhovedet virker. Min spådom skal være, at det vil give anledning til ganske mange problemer, når euroen skal realiseres og være andet end en børsnoteret valuta.

Jeg har godt set de propagandaundersendelser, der indimellem bliver bragt – de kaldes TV-Avisen og TV 2-Nyhederne – hvor man viser, hvordan prisskiltene i Bruxelles og andre landes hovedstæder for længst er ændret til både at være i belgiske franc f.eks. og i euro. Men kommer man en lille smule væk fra hovedstæderne, tager man ud i små og mellemstore italienske og franske byer, ja, så tvivler jeg på, at

befolkningen de steder overhovedet har opdaget, at deres pågældende lande har tilsluttet sig eurosamarbejdet, for dér er der ikke tale om dobbelt prismærkning på skiltene eller noget, der minder om det. Ikke en gang hos internationale benzinselskaber osv. gør man sig den ulejlighed.

Så dette folkelige pres og denne folkelige opbakning, der skulle være i de andre lande, tror vi ikke på. Det er et medieskabt billede for at efterlade det indtryk hos den danske befolkning, at der er noget, vi går glip af.

Så lad os nu lade eurosamarbejdet komme til, lad Euroland få lov til at udvikle sig i fuldt flor, så har vi det privilegium, at vi i Danmark kan se, om det overhovedet er noget for os. Derfor anbefaler vi heller ikke, at der skal stemmes om de danske forbehold før tidligst – tidligst – en gang i år 2003 eller noget lignende, når vi har set, hvad Euroland er, om det er slaraffenland, eller om det er fallitland.

Så konklusionen for os i Frihed 2000 er ganske klart, at de danske forbehold skal opretholdes, og skulle man alligevel vælge den situation, at man lægger dem ud til folkeafstemning, så vil vi anbefale den danske befolkning, at man stemmer nej til at opgive de danske forbehold.

Jann Sjursen (KRF):

Lad mig begynde der, hvor stats- og regeringscheferne slap i Amsterdam i sin tid, nemlig ved udvidelsen af EU.

Selv om udvidelsen er blevet sat i gang ved flere festlige anledninger, så er det et faktum, at der med Amsterdamtraktaten ikke blev skabt mere plads rundt om bordet til de nye kandidatlande, der så længe har stået på spring til at blive medlemmer af fællesskabet.

Jeg bemærker dette, fordi netop udvidelsen af EU er det projekt, der for alvor kan legitimere EU som fredens projekt, det projekt, det var tiltænkt at være fra begyndelsen, da EU's fædre lagde grunden til i første omgang Kul- og Stålfællesskabet, og som Berlinmurens fald for snart 10 år siden og opbruddet i Central- og Østeuropa nu har muliggjort.

Det Europæiske Råd besluttede i Köln at iværksætte arbejdet med henblik på at forberede en ny regeringskonference, der skal føre til, at en ny EU-traktat ser dagens lys. Fra Kristeligt Folkepartis side ser vi frem til, at vi får en ny traktat, der vel at mærke også er med nye bestemmelser for de institutionelle spørgsmål, der kan sikre, at vi får udvidet fælles-

skabet, at der bliver plads til flere omkring bordet.

Regeringen har i dag tilkendegivet, at den aktivt vil gå ind i drøftelserne for at sikre, at danske interesser varetages, og for at sikre grundlaget for udvidelsen i forbindelse med en kommende regeringskonference. Begge dele er vigtigt, men det er også vigtigt, synes jeg, at tilføje det aspekt, at meget snævre danske nationalinteresser ikke nødvendigvis harmonerer med ønsket om en udvidelse af fællesskabet. Jeg siger heller ikke, at det er det, regeringen har sagt, men jeg synes, det er vigtigt at gøre det klart i en debat om udvidelsen.

Vi vil formelt set få forholdsvis mindre indflydelse og mindre plads omkring bordet, når EU bliver udvidet med flere medlemslande, og det kan vi lige så godt indstille os på. Det er imidlertid efter Kristeligt Folkepartis opfattelse ikke noget tab set i forhold til den gevinst, det er, at flere lande bliver medlemmer af EU. Vi skal bare være ærlige og realistiske og erkende, at udvidelsen altså også har en pris, der ikke bare kan måles i kroner og øre, men som også kan få betydning for i hvert fald den formelle indflydelse, Danmark har på fællesskabet.

Når jeg vælger udvidelsen af EU som indgang for min tale, så er det selvfølgelig, fordi jeg anser udvidelsen mod øst som værende den absolut største udfordring for EU i dag og i de kommende år. Vi skal have døren banket op og have flere ind i form af nye medlemslande.

Det er i den sammenhæng paradoksalt, at selv om der i hvert fald politisk set er bred opbakning i kredsen af EU-lande til udvidelsen, så har vi nu oplevet to traktater, Maastrichttraktaten og Amsterdamtraktaten, der i højere grad har sat turbo på integrationen i dybden, altså forstærket samarbejdet mellem de gamle EU-lande, end fremmet integrationen i bred-

den. Således er det fortsat gennemførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union, udviklingen af forsvarsdimensionen og samarbejdet vedrørende retlige og indre anliggender, der har allerhøjeste prioritet. Og det er i øvrigt lige præcis på de områder, hvor Danmark har sine forbehold ud over forbeholdet vedrørende unionsborgerskab.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvornår Danmark eventuelt skal holde en folkeafstemning om ét eller eventuelt også om flere danske forbehold, mener vi i Kristeligt Folkeparti, at det er afgørende at holde sig til ting for øje: For

det første har vi, som regeringen også har gjort opmærksom på i dag, tilkendegivet over for de øvrige EU-lande, at vi ikke vil forhindre disse i at udvikle EU-samarbejdet inden for de områder, der vedrører de danske forbehold. For det andet var tanken bag det nationale kompromis, at der med Edinburghaftalen og de fire forbehold blev lagt grunden til en ny dansk europapolitik. Meningen var med andre ord, at de fire forbehold ikke blot skulle være en parentes, men også have konsekvenser for den danske europapolitik.

Jeg ved godt, at ingen har aflagt ed på, at forbeholdene skal stå for tid og evighed, og det vil jeg da i øvrigt heller ikke gøre – det må være legitimt at diskutere, hvorvidt det er i Danmarks og Europas interesse, at vi ikke er fuldt ud integreret i samarbejdet, som endnu flere lande i øvrigt står over for at skulle indtræde i – men alligevel vil jeg godt her i dag understrege, at jeg godt forstår dem, der synes, at det er lidt mærkeligt, at nu, hvor de danske forbehold virkelig begynder at få konsekvenser, så er der politikere og partier, der har mere end travlt med at få dem ophævet.

Tag f.eks. forbeholdet vedrørende Den Økonomiske og Monetære Union, euroen. Regeringen går efter min opfattelse nu helt åbenbart efter, at forbeholdet skal ophæves, således at Danmark vil kunne være med, den dag den klingende euromønt kommer på gaden.

Uanset om man så mener, at det er en god idé med euroen og mønten eller ej, så er det jo altså et faktum, at også forbeholdet her har sin forhistorie. Selv England vil, hvis vi ser på selve tidsperspektivet, formentlig ikke være med, når dagen med euromønten oprinder.

Og er det så i den sammenhæng virkelig et must for regeringen, for Danmark, at vi er med? Jeg kan bestemt godt se, at der er argumenter, der taler for. De knytter sig til det faktum, at vi er bundet op på euroen under alle omstændigheder og derfor måske så lige så godt kan være med til at påvirke og træffe nogle af de beslutninger, som har stor betydning for vores økonomi, herunder vores beskæftigelse og konkurrenceevne.

Men over for dette står jo så også spørgsmålet, om EU-landene kan og vil overholde konvergenskravene, de forudsætninger af økonomisk karakter, der gælder med hensyn til, om euroen bliver en succes eller ej. Her kan jeg måske nok have mine tvivl, i forhold til hvordan det hidtil har været praktiseret.

Jeg vil gerne på denne her baggrund understrege, at Kristeligt Folkeparti ikke er parat til at ophæve ØMU-forbeholdet, og alene af den grund kan vi ikke stemme for det forslag til vedtagelse, som i dag er fremsat af partier, der repræsenterer et flertal i Folketinget.

Når det gælder forsvarsforbeholdet, er det da rigtigt, som også udenrigsministeren og statsministeren fremhævede, at ønsket med det forbehold var at sikre, at WEU ikke blev en konkurrent til NATO. Det var i hvert fald den ene side af sagen.

Den anden side, som jeg også mener var med inde i billedet i forbindelse med diskussionen om de danske forbehold og diskussionen om det nationale kompromis, var at undgå en sammensmeltning af EU og WEU. Jeg er enig i, at det på dette område er gået noget anderledes end det, som i hvert fald var i de franske tanker i forbindelse med forhandlingerne, der førte frem til Maastrichttraktaten.

Den europæiske forsvarsdimension bliver nu udviklet inden for rammerne af NATO, men også på en sådan måde, at EU på sigt kan få nogle militære muskler at spille med, om end det er svært at forestille sig, at NATO og vore nordatlantiske partnere ikke fortsat vil være et ledende kraftcenter i Europa, sådan som vi f.eks. så det i forbindelse med konflikten på Balkan.

Det står endnu ikke helt klart, hvordan det forsvarsmæssige samarbejde vil udfolde sig, og hvordan det kobles til det udenrigspolitiske samarbejde i EU generelt. Men Kristeligt Folkepartis råd til regeringen vil være, at den ikke skal bide sig fast i bordkanten, hvis de forsvarspolitiske drøftelser i EU kommer til at bevæge sig på det, jeg vil kalde kanten af forbeholdet.

Med hensyn til forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender er jeg enig med udenrigsministeren i, at det måske mere går på formen af de beslutninger, der træffes, end på selve indholdet. Der er således principiel forskel på de to førnævnte forbehold, hvor Danmark ikke kan forvente at deltage på lige fod med de øvrige EU-lande i samarbejdet, endsige deltage i de forskellige råd og komiteer, der vedrører forbeholdene – og heller ikke bør – og så altså forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender.

Som udgangspunkt er det positivt, at der nu arbejdes hen imod en fælles asylpolitik i EU. Med hensyn til de forskellige meldinger, der er kommet, og ikke mindst dem, der kom under

det østrigske formandskab, vil vi gerne fra Kristeligt Folkepartis side opfordre regeringen til i forbindelse med drøftelserne på det forestående topmøde og måske også senere i Helsingfors at sikre, at grundlaget for EU's asylpolitik både i ånd og i bogstav bliver Genèvekonventionen. Det synes jeg er vigtigt at få understreget.

Med disse ord vil jeg sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side ikke er dem, der presser på for, at der skal ske en ophævelse af de danske forbehold her og nu, heller ikke det enkelte forbehold vedrørende ØMU'en. Vi har ikke selv taget stilling til, hvorvidt vi vil gå ind for at opretholde forbeholdet eller ophæve det. Vi synes, det er vigtigt at få en debat, også i vores eget parti, om fordele og ulemper, inden vi eventuelt tager stilling hertil.

Men vi er bestemt ikke dem, der presser på for at få en hurtig afstemning, endsige at få sat en dato på. Vi synes ikke, det er en national katastrofe eller en katastrofe for EU, at Danmark ikke fuldt ud er med, og vi synes, det er vigtigt, at vi undgår i den forestående debat at grave grøften mellem befolkningen og politikerne dybere, for så vidt angår tilliden til, at det, vi gør, er i harmoni med det, som det danske folk vil.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Frank Dahlgaard som privatist.

Frank Dahlgaard (UP):

Det var dejlig befriende, synes jeg, at høre ordføreren for et parti – og det var så Kristeligt Folkeparti – give udtryk for tvivl, give udtryk for, at der skulle være en reel debat, også i hans eget parti. Tænk, hvis det var tilfældet hos andre partier, at man ikke allerede, som man jo har gjort, havde gravet sig ned i nogle skyttegrave og nu skal bombardere sit eget bagland og overbevise dem om, at det rigtige er at fjerne kronen og nedlægge Nationalbanken og gå ind i den store fælles mønt.

Sagen om de fire forbehold, som jo er en væsentlig del af hele vores danske europapolitik, er tre mus og en elefant. Musene er forbeholdet omkring forsvaret, forbeholdet omkring det retlige og forbeholdet omkring statsborgerskabet. Det er vigtige ting, men i forhold til det fjerde forbehold, nemlig ØMU'en, fællesmønten, er de tre andre mus. ØMU'en er elefanten.

Går vi ind i Den Økonomiske og Monetære Union og afskaffer vores egen valuta til fordel for fællesvalutaen, så vil det være et kvante-

spring væk fra national selvbestemmelse, og det vil ikke bare være det helt indlysende, at vi ikke længere kan styre vores egen valutapolitik, fordi vi ikke har vores egen valuta, at vi ikke længere kan have vores egen pengepolitik, fordi vi ikke længere har vores egne penge og dermed ikke kan have vores egen rente, at vi ikke kan devaluere, og at vi heller ikke kan revaluere. Og det gælder ikke bare nu, hvis vi går ind om nogle år, men det gælder også 10, 20, 50 år frem i tiden. Går vi ind i det her, så er det for tid og evighed, og derfor skal man ikke bare lade sig påvirke for meget af den øjeblikkelige økonomiske og politiske situation i Danmark. Dette er en systemændring med vidtrækkende konsekvenser.

Derfor vil jeg koncentrere mig om euroen og ØMU'en. Det, jeg synes er lidt trist, er, at man i denne her debat stadig væk i høj grad argumenterer ud fra økonomiske begrundelser – og en af hovedbegrundelserne er jo dette her med trygheden og sikkerheden for beskæftigelsen i Danmark, danske arbejdspladser, konkurrenceevnen, investeringerne – når kendsgerningerne er, at her har unionspolitikkerne og altså også regeringen et stort forklaringsproblem, som man ikke har klaret i dag, et forklaringsproblem i den forstand, at de lande, der står udenfor, bl.a. altså Danmark som et lille land, klarer sig glimrende.

Indtil nu har vi med vores egen lille valuta klaret os glimrende gennem mange år. Gennem mange årtier har vi opbygget et samfund, hvor nationalproduktet pr. indbygger og gennemsnitsindkomsten hører til de allerhøjeste i verden.

Vi har en konkurrenceevne, som efter regeringens egen rapport, strukturovervågningsrapporten fra maj måned i år, hører til blandt de allerbedste i verden. Der er to, tre andre lande, der er foran os. Danmarks konkurrenceevne er udråbt af internationale analyseinstitutter til at høre til blandt de allerbedste i verden.

Og det er store investeringer, der foretages, også fra udlandets side, i Danmark. Der var i sidste uge en oversigt i Berlingske Tidende, som viste, at der investeres stort set lige meget, men lidt mere fra udlandet i Danmark end den anden vej. Det tyder ikke på, at vi har et konkurrenceevneproblem, eller at kapitalen ikke tør søge til Danmark, selv om det er usikkert, om vi skal med i euroen eller ej. Det spiller ingen rolle.

Det fik vi da også noget af den højeste internationale sagkundsks ord for, da det amerikanske analyseinstitut Moody's Investor Service i august måned vurderede den danske stats kreditværdighed til absolut topkarakter, til trods for at vi står uden for ØMU'en, til trods for at vi måske bliver uden for ØMU'en. Ja, man skrev direkte i begrundelsen, at man ikke mente, det spillede nogen rolle, om vi blev udenfor; vi ville nok fortsat føre en fornuftig økonomisk politik, og det ville så ikke spille nogen rolle.

Regeringen er jo selv stolt af den karakter: 3 A'er, og det er da også flot, men det undergraver jo ligesom argumentationen i øvrigt om, at vi ikke kan klare os alene, og at kapitalen, investeringerne og arbejdspladserne flygter, hvis ikke vi går ind i den dér kollektive mønt. Regeringen har et stort problem.

Så vil jeg til sidst spørge regeringen og statsministeren, om ikke det er rigtigt forstået, at hvis vi tilslutter os ØMU'en og den fælles mønt, får vi altså mønter, som har en national side, hvor vi formentlig vil vælge dronningen – de andre har valgt nationale symboler, tyskerne har valgt den tyske ørn. Og mønterne vil jo blande sig, men de er forskellige med hensyn til symbolerne på den ene side. Er det så ikke korrekt forstået, at det med tiden, når en dansker trækker tegnebogen op af lommen, vil være helt undtagelsesvis, at han får fat i en mønt, som har dronning Margrethe på den ene side? Det vil langt hyppigere være den tyske ørn eller franske eller italienske symboler. Er det ikke rigtigt forstået?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Der er jo, som hr. Jacob Buksti, fru Elisabeth Arnold og, tror jeg, fru Mimi Jakobsen var inde på, noget vidunderligt genkendeligt i mange af vores europadebatter. Der er noget trygt over dem. Vi hører ord som »fifleri«, vi hører ord som »mere eller mindre union«, og vi hører ord som »datoer«. Man ved, hvad man har, også under en europadebat, og dog, og dog, og dog: Jeg synes alligevel, der var en spændstighed at høre fra forskellig side i dag, som glædede mig.

Først og fremmest vil jeg gerne sige tak til fru Lene Espersen for en meget, synes jeg, åben og fordomsfri tilgang til den europæiske debat og et alvorligt og seriøst ment ønske om, at vi nu også får en åben debat. Jeg synes, fru Lene Espersen argumenterede stærkt for, at det med

datoen nødvendigvis må vente og det med debatten må nødvendigvis være her.

Derfor glæder det mig også at se, at den mest ihærdige datotilhænger – man kunne sige datopartiet – bliver mere og mere isoleret, og det forstår jeg meget vel, og jeg tager det som udtryk for, at datopartiet må indstille sig på at blive et debatparti, som vi alle sammen også byder velkommen.

Når jeg forsøger at gøre denne bemærkning lidt morsom, er det mere for at bruge den som overgang til den substans, jeg nu vil komme til, og som jeg gerne ville gøre lidt mere ud af her i min replik. For det første er det Tammerforsmødet, og jeg skal gøre det rimelig kort og dermed også prøve at give nogle konkrete svar.

Alle ordførerne har været inde på Tammerforsmødet og de retlige og indre anliggender. Formandskabet har lagt op til, at vi i Tammerfors skal koncentrere os om tre hovedemner: Det første er flygtninge og indvandrere, det andet er det europæiske retsområde, og det tredje er bekæmpelsen af grænseoverskridende kriminalitet. De er alle sammen vigtige områder, og det er, kan man næsten sige, områder, hvor det er på tide, vi kommer i gang.

Det, der skal drøftes, er for det første rammerne for den fælles flygtninge- og indvandrerpolitik. Det bliver det vigtigste tema, og det er også vigtigt for Danmark. Alle EU-lande har i de senere år oplevet betydelige politiske diskussioner om netop dette tema, og vi har det jo sandelig også i dansk politik, så sent som under åbningsdebatten.

Den åbning og den udfordring, vi står over for, er, som jeg også sagde tidligere, i høj grad en fælles udfordring. Foreløbig er den fælles politik på området kun på tegnebrættet, men på enkelte områder er der sket en lille smule. For eksempel er de eksisterende regler for, hvilket land der skal behandle en asylansøgning, nu mere klare, end de var før med hensyn til, at den kun skal behandles ét sted. Men det er klart, også set fra den danske regerings side, at det må være en fordel at komme videre i retning af mindstestandarder for, hvordan man behandler asylansøgninger og asylansøgere, og videre i retning af en mere ligelig fordeling af opgaverne mellem medlemslandene. Intet land har nogen interesse i, at stakkels forfulgte flygtninge bare bliver henvist til at rejse til den næste og den næste hovedstad.

Det sidste, skal jeg skynde mig at sige, er en meget vanskelig problemstilling, og jeg synes

også, jeg realpolitisk må sige, at jeg tror ikke, man på det punkt skal vente sig nye store fremskridt i Tammerfors. Lad mig derfor begrænse mig til på dette felt at pege på nogle grundprincipper, som en sådan fælles flygtninge- og indvandrerpolitik bør hvile på.

Der skal sondres klart mellem indvandring og asyl. Den indsats, som gøres for at reducere den illegale indvandring, må ikke gøre det umuligt at søge asyl for dem, der vitterlig har behov for det. Med andre ord: Genèvekonventionen skal selvfølgelig respekteres.

De fælles regler må også omfatte dem, vi herhjemme kalder de facto-flygtninge. I dag er det kun nogle EU-lande, der som Danmark giver asyl på det grundlag, og det burde være alle. Mere ensartede regler på dette felt kan i sig selv bidrage til en mere rimelig fordeling af flygtninge.

For det tredje bør vi sende et klart sig signal imod diskrimination og fremmedhad. Vi må gøre op med det menneskesyn, der deler befolkningerne op i over- og undermennesker, og vi bør gøre klart op med det, der blev sagt fra denne talerstol forleden om, at hele familier inklusive bedsteforældrene skal smides ud, hvis børnebørnene begår en kriminel handling.

Jeg kan vist godt tillade mig at sige, at den drøftelse, udenrigsministeren og jeg havde i dag med den tyske udenrigsminister, Joschka Fischer, bl.a. pludselig mindede os om, at den idé med at smide hele familier ud af landet jo var den politik, der blev ført, dengang der var et tysk overherredømme i Det Tredje Rige; det er faktisk en historisk kendsgerning. Men det skete jo også efter den tid, hvor Elsa Gress – som hun beskrev det i en af sine erindringsbøger, nemlig »Fuglefri og fremmed« – frit kunne cykle over grænserne mellem Europas lande. Lige før der blev lukket, skrev hun sine oplevelser ned.

Jeg tror, det er uhyggelig vigtigt, at vi også her i Europa står værn om det menneskesyn, som bærer vore demokratier, og jeg tror, det er umådelig vigtigt, at der ikke gives én millimeter efter for tendenser til at oppiske fremmedhadet i nogle af vore lande.

Ud over disse generelle principper er det efter regeringens opfattelse nødvendigt at fremhæve to områder. Det første er det arbejde, der i løbet af 1999 er udført af den såkaldte højniveaugruppe, som jo i virkeligheden handler om at lave handlingsplaner for fem lande, hvorfra en del mennesker i nød søger hertil. Det er

Afghanistan, Marokko, Somalia, Sri Lanka og Irak. Denne højniveaugruppe afgiver også en foreløbig rapport om Albanien og nærområdet omkring Albanien.

Målet er klart nok: Flygtninge- og indvandrerpresset på Europa bør vi gøre, hvad vi kan for at reducere og netop ved at prøve at hjælpe de lande i gang med en bedre udvikling. Der er ingen grund til at lægge skjul på det, og det er i alles interesse. Men midlerne er ikke alene bekæmpelse af illegal immigration. Handlingsplanernes tyngdepunkt ligger altså på udviklingsbistand, konfliktforebyggelse og fremme af demokratisering og menneskerettigheder.

Filosofien er enkel, men helt rigtig og helt på linje med den danske strategi. Vi skal ikke kun behandle symptomer, men tage fat på årsagerne til, at folk flygter eller emigrerer, og det vil først og fremmest sige, at vi skal hjælpe med at forbedre levevilkårene i lande, hvorfra der kommer flygtninge og indvandrere.

Det andet er kampen mod illegal indvandring og især mod menneskesmugling. I dag er den organiserede kriminalitet, som groft udnytter de mennesker, der søger en bedre fremtid, desværre voksende. Ofte er der tale om netværk, som har forgreninger i mange lande, og her må det politimæssige og strafferetlige samarbejde styrkes. Alle lande må tage de nødvendige midler i brug for at bekæmpe den type kriminalitet, og det er det, man nu lægger op til samarbejde om.

Den anden hovedoverskrift for topmødet er det europæiske retsområde. Det drejer sig først og fremmest om, at adgangen til retsvæsenet bliver mere ligelig også for de mennesker, der opholder sig i et andet EU-land end det, de har statsborgerret i.

Vi vil især pege på to forhold på dette område: for det første, at ofre for forbrydelser kan få advokatbistand, og at de også om nødvendigt kan få erstatning fra staten – sådan er reglerne i Danmark, og de gælder også for borgere fra andre lande – for det andet, at kvaliteten af EU-lovgivningen på det civile retlige område må sikres. Når det f.eks. drejer sig om forbrugerspørgsmål, er det vigtigt, at vi har den fornødne tid til at lave klare og letforståelige tekster.

Så til den tredje hovedtematiske overskrift for Tammerfors: bekæmpelsen af grænseoverskridende kriminalitet. Lad mig blot nævne de væsentligste temaer.

For det første miljøkriminalitet. Den danske regering vil slå et slag for, at denne sag kommer

på dagsordenen. Vi ser gerne, at Europols mandat bliver udvidet hertil. Vi ved godt, at Euro-pol har meget at gøre lige nu, men vi ser gerne, at vi i Tammerfors får et signal, der hedder, at det er i den retning, man ønsker at gå, altså at styrke indsatsen og samarbejdet på det område.

Så er der hele forebyggelsen af forbrydelser, som jo er et dansk, britisk og svensk initiativ. Også her ser vi frem til en markering i Tammerfors.

Så er der den økonomiske kriminalitet, især hvidvaskning af pengeudbytter fra kriminalitet, og der er selvfølgelig også indsatser imod økonomisk kriminalitet, der knytter sig til narko- og anden organiseret kriminalitet. Her er det et problem, at nogle lande ikke altid er så hjælp-somme, når det gælder oplysninger af skatte- og afgiftsmæssig karakter, som f.eks. kan gøre det nemmere på efterforskningssiden, og også her er der brug for at gøre nogle nye principielle fremskridt.

Vi ser ikke for os detaljerede beslutninger; det er der ikke lagt op til. Men vi ser for os et ekstraordinært topmøde, som angiver retnin-gerne, som sætter forstærket tempo på netop de hovedområder, jeg her har nævnt.

Ud over disse emner kommer der, som udenrigsministeren nævnte, en vigtig drøftelse om udenrigspolitikens hovedtema i disse år, nemlig udvidelsen af EU. Her er det faktisk en stor glæde for mig her i eftermiddag at kunne oplyse Folketinget om, at vi netop nu har fået rapporten fra Kommissionen om situationen ved-rørende udvidelsen. Jeg er meget glad for på regeringens vegne at kunne sige, at Kommissi- onens fremskridtsrapport er meget, meget positiv med hensyn til udvidelsen.

Kommissionen fremlægger i dag sin rapport om ansøgerlandenes forberedelser til EU- medlemskab, og det er en historisk dag, synes jeg. Rapporterne viser generelt en imponerende udvikling i Central- og Østeuropa, om end den selvsagt er forskellig fra land til land. Nu anbefaler Kommissionen, at EU i år 2000 indleder forhandlingerne med Letland, Litauen, Slovakiet, Bulgarien, Rumænien og Malta.

Det er godt, at Kommissionen anbefaler det. Det ligger i klar forlængelse af regeringens og et stort flertal i dette Folketings linje, og det kan Danmark støtte. Det er glædeligt, at alle de cen- tral- og østeuropæiske lande nu får mulighed for at få deres fremskridt belønnet ved selve forhandlingsbordet.

Det er klart, at Kommissionen i sin rapport påpeger visse ting i Bulgarien og Rumænien, som giver et svagere udgangspunkt. For Rumænien er der selvsagt, som Kommissionen påpeger, en del at gøre på det økonomiske felt. Kommissionen kritiserer også, at Bulgarien fortsat ikke har vedtaget en strategi for lukning af atomkraftværkerne, og at forholdene på de rumænske børnehjem er foruroligende. Også her markerer man tydeligt fra politisk side de forhold, som de pågældende lande bør tilstræbe at forbedre.

Tilbage bliver alligevel, at vi kan få et gen- nembrud, hvis vi anstrenger os, med den rap- portering, der foreligger. Regeringen ønsker den største og den hurtigst mulige udvidelse, og vi glæder os over, at vi nu har fået et stær- kere grundlag for at kæmpe for den sag, end vi havde for bare få timer siden.

Jeg skal også sige til Folketinget, at Kommissi- onen kommenterer situationen i Tyrkiet. For at fremme reformprocessen anbefaler Kommissi- onen en styrkelse af samarbejdet mellem EU og Tyrkiet, foreslår tildeling af kandidatstatus og et deraf følgende udbygget samarbejde på en række områder. Det er vores opfattelse, at det kun vil bidrage til den politiske og økono- miske reformproces i Tyrkiet, hvad der er uhyre vigtigt i den meget omskiftelige og bevægede periode, Tyrkiet er inde i lige nu.

Regeringen støtter et udvidet samarbejde med Tyrkiet. Regeringen finder, det er den bedste måde, den udvikling i Tyrkiet, som vi øns- ker, kan finde sted på, og at vi derved kan bi- drage til, at landet lever op til de høje krav, som EU stiller. Vi går ikke på kompromis med vore krav, når det kommer til egentlige forhandlin- ger om medlemskab; det er dér ikke tale om. Der er tale om at skubbe på en proces og støtte de rigtige kræfter i Tyrkiet.

Hovedlinjerne i Kommissionens oplæg går i den rigtige retning. Kommissionen anbefaler ikke optagelsesforhandling med Tyrkiet, da de politiske kriterier fra København, bl.a. når det gælder menneskerettighedssituationen, ikke er opfyldt, og det er vi enige i. Vi er enige i, at der ikke kan indledes optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, men vi er også enige i, at der om- vendt gives en optagelsesstatus, altså en status, som er højere end den, vi kender i dag for Tyrkiets vedkommende. Vi tror, det er det rig- tige tidspunkt, og vi tror, det går i den rigtige retning.

Må jeg til sidst sige endnu en gang til hr. Knud Erik Hansen fra SF, at det var et meget interessant indlæg, der blev holdt, ikke alene fordi det var en jomfrutale – hvis jeg må bruge det udtryk, i hvert fald var det for første gang en tale af hr. Knud Erik Hansen – det var faktisk også indholdsmæssigt overordentlig interessant. Og fru Anne Baastrup uddybede det faktisk, da fru Anne Baastrup sagde, at det ikke kan nytte noget, at SF lukker øjnene for, at der er en række udviklingstræk i Europa, som selv sagt stiller krav om politiske svar.

Man kan så være enig eller uenig i SF's standpunkt om den nye regeringskonference. Jeg havde nær sagt: Det er fair nok. Men det er mindst lige så fair, at jeg nu oplever SF kaste sig ind i en realpolitisk diskussion om Europas fremtid. Det synes jeg skal have anerkendelse. Jeg forsøger ikke at omfavne SF, det kan jeg jo heller ikke, men jeg prøver faktisk at give udtryk for anerkendelse af en reel politisk diskussion om Europas fremtid og en optagethed af, at Europa bliver bedre til at tackle sine problemer.

Jeg opfatter det også som et politisk ryk, for hvis vi ikke som demokrater i Danmark går ind og sætter vort præg på Europas udvikling, hvem gør det så? Derfor er jeg også virkelig enig i det spørgsmål, der blev stillet til hr. Keld Albrechtsen, hvor nogle undrede sig meget over, hvorfor venstrefløjen, altså hr. Keld Albrechtsen, egentlig er at finde i den samme skuffe som højrefløjen, altså hr. Kristian Thulesen Dahl. Det undrer også mig. Der blev brugt ord som »dybt konservativt«, og det må fru Lene Espersen ikke tage som en fornærmende bemærkning, for det er langt til højre for fru Lene Espersens, synes jeg, fremadrettede holdning.

Og det undrer mig stadig – ja, jeg forstår det ikke – at Enhedslisten kan befinde sig i samme klub som Dansk Folkeparti, dels i det hele taget, dels når det gælder det europæiske spørgsmål. Jeg forstår det ikke, jeg fatter det ikke, for det, at man melder sig ud af det europæiske samarbejde, er jo det samme som at sige: Det vil vi ikke have, det må andre tage sig af. Og er der nogen andre, der kan tage sig af det end netop alle de kræfter, som hr. Kristian Thulesen Dahl er tilhænger af og hr. Keld Albrechtsen er modstander af?

Og derfor – nå ja, vi skal også være færdige med debatten i dag, så jeg skal nok lade være

med at fortsætte min attack på hr. Keld Albrechtsen.

Jeg skal afslutningsvis blot sige, at jeg står her med tre forslag til vedtagelse fra henholdsvis Dansk Folkeparti, hr. Frank Dahlgaard og SF. Det er jo i sandhed udtryk for et noget nuanceret syn på Europas fremtid, vi nu ser fra de tre partier. Men det er også udtryk for det, jeg nævnte før: at SF, oplever jeg, går ind i en europæisk debat, som jeg kun vil byde velkommen til.

Og så vil jeg til sidst sige: Jeg er fuldstændig overbevist om, at det gælder i dansk politik, som det gælder i europæisk politik: Politik er tilstedeværelse, politik er deltagelse, politik er argumentation, politik er forhandling. Politik er at være dér, hvor der træffes beslutninger, der har betydning for det her samfunds fremtid.

Og nogle af de beslutninger træffes altså i det europæiske samfund, og nogle af de beslutninger træffes også i Tammerfors og senere i Helsingfors. Derfor skal vi være der; derfor skal vi forme vores svar; derfor skal vi deltage i at forme Europa og dermed vores egen fremtid.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil blot kvittere for, at statsministeren åbenbart fangede mit budskab. Jeg er faktisk glad for at repræsentere et parti, der er begejstret EU-tilhænger, og det er vel det, der ligger i statsministerens udsagn om, at vi er et dato-parti.

I hvert fald er jeg meget tilfreds med, at jeg ikke tilhører liste A eller det, man kunne kalde ventelisten.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, at det måske nok ville føre lidt for vidt på nuværende tidspunkt, hvis jeg skulle til at forklare statsministeren sådan mere detaljeret, hvorfor jeg er modstander af Unionen. Jeg har nu forsøgt det tidligere, vil jeg sige til statsministeren.

Men når statsministeren så siger, at Enhedslisten og Dansk Folkeparti dermed kommer i samme kategori, så tror jeg, at den næste debat om Tammerforsmødet og flygtningepolitikken nok vil vise, at der er en helt klar modsatrettet holdning hos Dansk Folkeparti og Enhedslisten i synet på f.eks. flygtningepolitikken, som også afspejler sig i den europæiske politik. Det er blot et eksempel.

Men så stillede jeg statsministeren et spørgsmål, som jeg godt vil gentage – statsministeren fik det ikke med i besvarelsen – nemlig spørgsmålet om en folkeafstemning om den kommende unionstraktat, som bliver resultatet af regeringskonferencen. Jeg synes, det er et væsentligt demokratisk problem, hvis regeringen vitterligt forestiller sig, at den kan gennemføres uden en folkeafstemning. Det spørgsmål vil jeg godt bede statsministeren besvare.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren nævnte, at der var nogle kræfter rundt i Europa, som jeg forstod at hr. Keld Albrechtsen var modstander af og jeg var tilhænger af. Var det for meget forlangt at bede statsministeren om at uddybe, hvad det var for bevægelser?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg ville være taknemlig, hvis statsministeren ville svare på det konkrete spørgsmål, som jeg stillede for lidt siden, nemlig om statsministeren kan bekræfte, at hvis Danmark tilslutter sig ØMU'en og euroen, ja, så får vi jo altså de fælles mønter, men de har en national side. Og det indebærer så, da der er fri møntudveksling, når man rejser som turister og forretningsrejsende og der handles, at mønterne efterhånden skifter sted over landegrænserne, ligesom fynske og sjællandske og jyske kroner skifter – nu er de jo ens, så man kan ikke se forskel, men det kan man på euroen – og at det indebærer, at når der er gået nogle år, så vil det være undtagelsen, at den euromønt, en dansker tager op af sin lomme, har danske symboler på den ene side.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kristian Thulesen Dahl i anden runde.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg havde selvfølgelig en forventning om, at hvis man vil være med i gamet og hvis man vil kunne sige nogle meget skrappe ting, så vil man også deltage i debatten og stå til ansvar for det, man selv har sagt. Det tyder statsministerens seneste melding, det, at han ikke tager ordet, jo ikke på.

Derfor vil jeg gerne endnu en gang bede statsministeren komme herop på talerstolen og i meget klare vendinger fortælle os med navns nævnelse, hvad det er for nogle bevægelser,

han nævnte for et øjeblik siden, som hr. Keld Albrechtsen skulle være modstander af, og som jeg skulle være tilhænger af. Hvis man kan komme med sådan en sang – jeg ved ikke, om statsministeren tænker på de britiske konservative eksempelvis, men det ville være rart at få at vide præcis, hvem det er, statsministeren tænker på.

En anden ting, jeg gerne vil have statsministeren til at forholde sig til, er selvfølgelig sammenhængen i det, statsministeren har sagt fra talerstolen for et øjeblik siden. Som jeg forstod det – og nu får vi jo en udskrift af, hvad der præcis er sagt – så nævnte statsministeren, at der her fra Folketingets talerstol skulle være nævnt fra vores side, at hele familier med bl.a. bedsteforældre skal sendes ud af landet.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Hvornår er det sagt her fra Folketingets talerstol? Hvornår er den idé eller det forslag blevet nævnt her fra Folketingets talerstol? Jeg går ud fra, at statsministeren har orden i sine papirer og selvfølgelig ved præcis, hvad han selv henviser til, og derfor kunne det også være rart at få det sat på plads.

Må jeg så ikke bare i stilfærdige vendinger tage så kraftig afstand, som jeg overhovedet kan, fra de udsagn, statsministeren kom med for et øjeblik siden. Jeg vil gerne sige til statsministeren, at hjemme i mit barndomshjem var der stuerent. Jeg vil gerne sige til statsministeren, at der fortsat er stuerent i mit hjem. Derfor synes jeg, det var klogt af statsministeren så at tage en debat om det, hvis han endelig ønsker at gøre alle debatter her i Folketinget til en diskussion om et fordrejet forslag, som statsministeren så kan tage afstand fra.

Jeg vil synes, det ville klæde statsministeren, hvis han ønsker, at vores fremtidige debatter her i Folketinget skal køre på dét, så også at være villig til at tage debatten nu, når statsministeren selv har åbnet ballet.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det kan da godt være, at hukommelsen er udpræget kort. Men jeg mener, at forslaget, tanken, blev nævnt heroppe på et spørgsmål fra mig. Hvis det ikke er tilfældet, at det blev det, så vil jeg da gerne høre, om Dansk Folkeparti tager afstand fra forslaget. Jeg fik endda en uddybet argumentation for, at det var rimeligt at udvise folk i op til flere generationer. Det var der flere partier der tog afstand fra heroppefra.

Så jeg forstår slet ikke, hvad det her går ud på, men det kan være, jeg har misforstået det. Men jeg synes da, det ville være meget spændende, hvis Dansk Folkeparti gik herop og tog afstand fra forslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Statsministeren kan ikke lade sig redde af sine ordførere. Jeg vil godt bede statsministeren dokumentere det, som statsministeren for ca. 5 minutter siden sagde her fra Folketingets talerstol: at der skulle være kommet et forslag om, at kriminelle indvandrere skulle udvises med hele familien, også bedsteforældre, sådan som statsministeren har ført sig frem i den sidste tid. Jeg vil godt bede statsministeren om at dokumentere det.

Og så vil jeg sige i lighed med hr. Kristian Thulesen Dahl, at i mit barndomshjem var der også stuerent. Der er stuerent hele vejen igennem i vores forhold til virkeligheden, vil jeg sige til statsministeren. Jeg synes, det er så angribeligt, det, som statsministeren kommer med. Statsministeren må være gået helt fra koncepterne.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes sådan set ikke, at det kan være ret svært. Det er jo bare at afvente, at referatet af Folketingets forhandlinger kommer. Der står det sort på hvidt. Og derfor bliver jeg nødt til, hvis det her skal være andet og mere end en akademisk diskussion, at spørge fru Pia Kjærsgaard, om det indlæg heroppefra, som fru Pia Kjærsgaard nu kom med, betyder, at fru Pia Kjærsgaard tager afstand fra de tanker, som har været fremført på Dansk Folkepartis landsmøde, og som blev fremført heroppefra af fru Pia Kjærsgaard under åbningsdebatten sidste torsdag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil sige, at de tanker og de udtalelser, som statsministeren har gjort sig til bannerfører for, tager jeg afstand fra. Der er ikke noget af det, som hr. Jacob Buksti har fremført heroppefra, som er blevet fremført på Dansk Folkepartis årsmøde, og/eller som er blevet fremført fra Folketingets talerstol af Dansk Folkeparti. Og

der er vel ikke nogen grund til, at jeg begynder at tage afstand fra et eller andet, som hr. Jacob Buksti kommer med.

Men kan vi ikke få statsministeren på talerstolen? Det vil dog være det mest interessante i stedet for redningsmanden, den såkaldte redningsmand, hr. Jacob Buksti.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Vil fru Pia Kjærsgaard benægte, at vi på et tidspunkt under åbningsdebatten havde en endog rimelig animeret debat om tanker fremsat af Dansk Folkeparti, som blev fyldigt refereret med kamera på både af undertegnede og af fru Mimi Jakobsen i både radio og tv? Er det rent fup og opdigtet, eller er det noget, der er foregået her i salen?

Vil det så ikke også være sådan, at det kommer til at fremgå af referatet af Folketingets forhandlinger og dermed vil være en dokumentation af, at sådan er det? Hvis det ikke er det, så må fru Pia Kjærsgaard sige, at det er ren fiktion og ikke har rod i noget som helst, at hele den debat, vi har haft rimelig højrøstet herfra og i medierne, er det pure opspind.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg har ikke ført nogen højrøstet debat. Det har hr. Jacob Buksti, det har statsministeren, og det har fru Mimi Jakobsen. Det er ikke mig, der råber, for det har jeg nemlig ikke nogen grund til overhovedet. Jeg har jo ret i mine synspunkter. De, der råber, er dem, der har uret; det er dem, der har behov for at hæve stemmen.

Men jeg vil godt sige, at de tanker, der har været fremme fra Dansk Folkepartis side, intet har at gøre med det, som statsministeren har fremlagt her og ved mange andre lejligheder: at man udviser en slægt. Aldeles ikke.

Det er det gamle trick med, at man kaster smuds på en person, og så siger man: Puh, hvor du lugter! Det er så gammelkendt, og det er så beskidt, at man næsten ikke burde ofre tid på det; men det gør jeg altså denne gang.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen og derefter fru Lene Espersen og fru Anne Bastrup for korte bemærkninger til hr. Kristian Thulesen Dahl, der har været oppe som ordfører.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes jo sådan set, at det er ganske indlysende og enkelt, hvad statsministeren sagde, nemlig at der vil være en række bevægelser og partier på højrefløjen i Europa, som støttes af Dansk Folkeparti, og som Enhedslisten er direkte og lodret modstander af. Derfor synes jeg, det var en rimelig og ordentlig beskrivelse af situationen, som statsministeren kom med, og i hvert fald liggende meget tæt på virkeligheden, vil jeg sige.

Så har jeg et spørgsmål, som jeg stillede statsministeren. Jeg har fornemmelsen af, at statsministeren ikke ønsker at besvare det i dag. Det er jeg ked af; så må jeg jo vende tilbage til det. Men jeg er altså optaget af det problem, at vi risikerer at få en unionstraktat vedtaget her i Folketinget, uden at befolkningen bliver spurgt.

Det må vi så diskutere videre, ligesom jeg også i spørgetiden stillede statsministeren spørgsmålet om de økonomiske konsekvenser af udvidelsen. Det fik jeg heller ikke svar på, og det må vi så også gå videre med, hvis statsministeren ikke vil svare på det i dag. Men jeg synes nu godt, statsministeren kunne ulejlig sig herop og kommentere spørgsmålet om regeringskonferencen.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Mit spørgsmål var sådan set også et spørgsmål til statsministeren. Det var bare for at sikre os, at korttidshukommelsen ikke er alt for kort her.

Jeg vil godt spørge statsministeren, om de tanker fra Dansk Folkeparti, som statsministeren hentydede til, var de tanker, som vi for 21 timer siden hørte fru Pia Kjærsgaard komme med i det program på DR 1, der hedder Profilen, hvor fru Pia Kjærsgaard talte om 30, 40, 50, X antal familier, der skulle udvises af Danmark?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu skal jeg prøve at overholde forretningsordenen. Jeg vil godt spørge hr. Kristian Thulesen Dahl som redningsmand for fru Pia Kjærsgaard: Er hr. Kristian Thulesen Dahl enig i, at hr. Peter Skaarup nu har foretaget en redningsaktion over for fru Pia Kjærsgaard, idet hr. Peter Skaarup siger: Det var ikke tredje generation, vi mente der skulle smides ud. Det er kun anden og første generation, der skal smides ud. Bedsteforældrene får lov til at blive her. Det

fremgår i hvert fald af et citat i en af dagens aviser. Vil hr. Kristian Thulesen Dahl gå op og lave en eller anden form for redningsaktion, så vi andre ved, hvad det i og for sig er, Dansk Folkepartis formand render rundt og siger.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu kunne man diskutere mange former for redningsmænd, men jeg synes, det er påfaldende, at den her debat tager sit udgangspunkt og derefter løber ud fra det, statsministeren kommer med her i sin svarredegyrelse; så kommenterer vi og stiller spørgsmål, og vi tager endda først korte bemærkninger til statsministeren, og efterfølgende, i anden runde, stiller vi spørgsmål til statsministeren, og så er det ikke muligt at formå statsministeren til at svare på de spørgsmål. Det synes jeg er mærkværdigt. Hvis man selv vil åbne ballet, må man også være villig til at gå ind i diskussionen.

Så skal jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, som siger det samme, som statsministeren sagde, at der skulle være en række højreorienterede bevægelser, som Dansk Folkeparti støtter rundt om i Europa: Hvad er det for nogle højreorienterede bevægelser? Kan vi ikke få sat navne på? Hvad er det for nogle, der hentydes til, som Dansk Folkeparti skulle støtte? Det kunne være meget interessant at få uddybet også fra hr. Keld Albrechtsens side, når nu statsministeren ikke vil uddybe det, men han har jo sagt det samme.

Til fru Anne Baastrup: Det, hr. Peter Skaarup siger, og som fru Anne Baastrup gentager fra talerstolen, er præcis udtryk for, hvad vi har ment med den idé til diskussion, vi er kommet med, så det har fru Anne Baastrup fuldstændig ret i.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har jo ikke hr. Thulesen Dahls kendskab til, hvilke partier og organisationer Dansk Folkeparti har et formelt samarbejde med. Jeg kan bare notere mig, når jeg har været ude omkring i Europa og set på politiske programmer hos forskellige partier, f.eks. Le Pens parti i Frankrig, at de har nogle programpunkter vedrørende spørgsmålet om flygtninge, som minder aldeles om det, som kom frem under Dansk Folkepartis seneste møde, og som gav anledning til denne her debat for ikke så lang tid siden.

Jeg har ikke påstået, at fru Pia Kjærsgaard og hr. Thulesen Dahl har formelle samarbejdsforbindelser med Le Pen; det ved jeg ikke noget om. Jeg kan bare konstatere, at der er en ubehagelig lighed mellem nogle af de program-punkter, som jeg kunne læse at det parti havde i sit udspil, og så det seneste, som kom fra Dansk Folkepartis årsmøde. Og jeg synes ærlig talt ikke, at man kan bebrejde statsministeren, at han konstaterer, at der er en sådan situation. Det er jo ikke statsministeren, der har bragt Dansk Folkeparti i den situation. Det er Dansk Folkeparti selv.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil da godt kvittere for, at hr. Kristian Thulesen Dahl nu her fra Folketingets talerstol siger, at Dansk Folkeparti havde en idé om, at tre generationer skal smides ud, hvis der er en enkelt, der er kriminel, men at den idé nu efter en redningsaktion fra hr. Peter Skaarup er blevet revideret, således at det kun er to generationer, der skal smides ud. Jeg kvitterer.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal med det samme sige, at nu kommer jeg med noget frit fra hukommelsen. Så vidt jeg husker, er der en af de landsdækkende aviserne, som i dag citerer statsministeren – om det er korrekt, kunne vi jo så måske få bekræftet – hvor statsministeren går så vidt som til at sige, at det handler om oldeforældre. Altså, det vidner jo bare lidt om, hvordan man prøver at tage en idé til diskussion, fordreje den godt og grundigt og så tage afstand fra den. Det er simpelt hen for billigt og specielt billigt, hvis man ikke vil gå ind i diskussionen og tage diskussionen her, når man selv har rejst den.

Så skal jeg sige til hr. Keld Albrechtsen – hvis hr. Keld Albrechtsen har tid – at jeg slet ikke kan genkende det billede, hr. Keld Albrechtsen tegner. Dansk Folkeparti har ikke bare ikke noget formelt samarbejde med eksempelvis Le Pen i Frankrig. Vi hverken har eller ønsker at have noget uformelt samarbejde med hr. Le Pen eller andre af den karakter, sådan som hr. Keld Albrechtsen giver udtryk for. Så det kan jeg klart afvise her fra Folketingets talerstol, og det ville jo så klæde statsministeren også at kvittere for det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fire forslag til vedtagelse, der er fremsat af ordføreren for forespørgerne Jacob Buksti m.fl., Frank Dahlgaard, Knud Erik Hansen og Kristian Thulesen Dahl, blive foretaget i mødet i morgen, torsdag den 14. oktober.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om det ekstraordinære topmøde i Tampere den 15.-16. oktober 1999?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 6/10 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/10 99).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

Årsagen til, at Enhedslisten har ønsket den her debat, er begrundet i, at vi ønsker, at der skal være mulighed for, at offentligheden kan følge en debat her i Folketingssalen om de meget væsentlige spørgsmål, som er sat på dagsordenen på Tammerfors-topmødet, som finder sted om et par dage, og at det også bliver muligt her i Folketingssalen gennem forslag til vedtagelser at tage stilling til det forhandlingsmandat, som statsministeren og udenrigsministeren rejser til topmødet med. Det er den meget enkle årsag til, at vi har bedt om at få den debat, og jeg er glad for, at det har kunnet lade sig gøre, inden topmødet finder sted, således som vi bad om.

Politisk set er baggrunden for Enhedslistens synspunkt naturligvis en bekymring for, at der er ved at udvikle sig et Fort Europa, som lukker sig over for flygtninge, og som kan føre til en underminering af flygtninges rettigheder.

Nu var statsministeren i den foregående debat lidt inde på det dagsordenspunkt, som blandt andet handler om en rapport vedrørende EU's forhold til en række lande, fem navngivne lande plus Albanien. Her har vi så det problem, at den rapport har vi ganske vist fået i Europa-udvalget, men den er forsynet med store fortroligstempler, og derfor kan jeg jo ikke læse op af